

БОЛЬШЭВІЦКІ ДРУЖ

ГАЛОЎНАЕ

Ў НУМАРЫ:

Па-дзелавому рыхтавац-
ца да III усебеларуска-
га з'езда рабсельвораў

Агляды друку

Міжнароднай і саюзнай
інфармацыі—пачэснае
месца ў радным друку.

Увага школе і настаў-
ніку.

Рыхтавацца да зімы.

Трыбуна паныта.

Вучоба рэдактара

Наша кансультацыя.

ЛІПЕНЬ

1934 г.

14

Выдавецтва ЦК КП(б)Б
газ. „Звязда“

журнал ЦК КП(б)Б

ЗМЕСТ

	Стар.
ПЕРАДАВЫ: Па-дзелавому рых- тавацца да 3 ўсебеларускага з'езду рабселькораў	1
АГЛЯДЫ ДРУКУ	
Забыты абавязак	4
Неапраўданая назва	6
«Ваш допіс не пойдзе»	7
Аматары алілуйшчыны	8
Невылікая піонерская	9
АРТЫКУЛЫ	
М. ГУРЭВІЧ. Міжнароднай і са- юзнай інфармацыі—пачэснае месца ў рэінным друку	11
В. ЗАПЦАЎ. Увага школе і па- радаў	13
М. ГЛЕЗЕР, С. РУВЕЖЫН. Рых- тавацца да зімы!	16
Даць апап прамысловасці, забя- печыць дрывамі пролетарскія цэнтры	18
З АПОШНЯЯ ПОШТЫ. «Не да- пусцім малейшых страт». «Усе на барацьбу з кліматом»	19
ТРЫВУНА ВОПЫТА	
А. ІНЭУЧЭНКА. Незвычайны дзень у калгасе імя Леніна- скага	21
Р. СІМХОВІЧ. Уаброім газету ха- рыкатурай	24
П. ВОРАНАЎ. Мой вопыт і пра- пановы да з'езда	26
ВУЧОВА РЭДАКТАРА	
П. ЖАРСКІ. Мова газеты павін- на быць жывой, папулярнай адноўленай	28
А. ВОЛЖАНАЎ, М. НЕЙМАН. Загаловак	31
У ДАПАМОГУ КАЛГАСНАЙ НАСЦЕНГАЗЕЦЕ	
Як праводзіць селькорэўскі райд НАША КАНСУЛЬТАЦЫЯ	33
За планавасць і масавасць, за граматную агульнадаступную газету	35
Пагутарым з рэдактарам рэін- най газеты	38
Н. СЫРЭЦ. Пісьмам рабочых і калгаснікаў—цэнтральнае мес- ца ў газеце	39
С. ШАІРКА. «Вы вельмі многа пішыце»	40
КРЫТЫЧНЫЯ ЗАМЕТКІ	
Раз—два і татона	41
Штам і графарэт	42
Загаловкі і паяккі з каментары- ямі	43
Вітрына браку	45
Ініцыятыва і практыка	46
Што новага ў палітаддэальскім друку	48

Пролетары! ўсіх краін, злучайцеся!

Б о л ь ш э в і ц к і д р у к

Л І П Е Н ь 1934 г. № 14

ЖУРНАЛ ЦН КП(б)Б

Нам. адказнага рэдактара А. ЦЫПІНА

Выходзіць 2 разы ў месяц

Адрас рэдакцыі і выдавецтва
МЕНСК, Савецкая, 63

ПА-ДЗЕЛАВОМУ РЫХТАВАЦЦА

ДА 3-га УСЕБЕЛАРУСКАГА З'ЕЗДА РАБСЕЛЬКОРАЎ

ЦК КП(б)Б паставіў склікаць у кастрычніку гэтага года 3-ці усебеларускі з'езд рабселькораў і рэдактароў нізавых газет.

3 часу 2-га Усебеларускага рабселькорэўскага з'езда прайшло ўжо тры гады. За гэтыя тры гады вырас і ўмацаваўся раённы друк БССР (раённыя газеты створаны ва ўсіх раёнах), створаны новы атрад большэвіцкага друку — газеты палітдзелам МТС і саўгасаў. А разам з гэтым вырас і колькасць і якасць нізавых друку на сацыялістычных прадпрыемствах, у саўгасах і калгасах, вырасла і ўмацавалася рабселькорэўская армія.

За гэтыя тры гады нізавы друк і рабселькорыя БССР прайшлі вялікую школу барацьбы за ажыццяўленне задач сацыялістычнага будаўніцтва ў горадзе і на вёсцы.

XVII з'езд ВКП(б) паставіў перад партыяй, а гэта значыць і перад усім большэвіцкім друкам і яго рабселькорэўскай арміяй, велізарнай задачы. Сотні нізавых газет на фабрыках і заводах, на чыгуначным транспарце, у саўгасах і калгасах, тысячы рабселькорэў БССР паказалі ўжо ўзоры большэвіцкай барацьбы за ажыццяўленне рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) і XV з'езда КП(б)Б.

3-ці Усебеларускі з'езд рабселькорэў падвядзе вынікі работы нашлага друку і рабселькорэў за прайшоўшыя тры гады, вынікі барацьбы за выкананне рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) і XV з'езда КП(б)Б, вызначыць далейшыя задачы рабселькорэў у барацьбе за сацыялізм.

Да з'езда засталася больш 2-х месяцаў. Гэты час раённыя, палітдзельскія, транспартныя, фабрычна-заводскія газеты павінны скарыстаць для шырокага разгортвання падрыхтоўкі да з'езда, гэта значыць, для ўмацавання нізавога друку і работы з рабселькорамі.

Лічачы падрыхтоўку да з'езда рабселькорэў сыхвай усёй КП(б)Б, бюро ЦК паставіў: прэмановаць горрайкомам, палітдзелам МТС і саўгасаў правесці з 21 ліпеня па 1 кастрычнік агляд нізавога друку пад кутом погляду ўмацавання работы рабселькорэў у барацьбе за рэалізацыю рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) і наступных пленумаў ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б па пытаннях сельскай гаспадаркі, прамысловасці, апазу і т. д. — так запісана ў пастанове ЦК.

Між тым, пераважная большасць цэнтральных, раённых, палітдзельскіх і фабрычна-заводскіх газет фактычна да гэтай падрыхтоўкі яшчэ не прыступілі. Большасць газет да гэтага часу абмяжаваліся тым, што надрукавалі пастанову ЦК аб скліканні з'езда.

Такое становішча з падрыхтоўкай да з'езда недапушчальна. Гэту работу партыйныя арганізацыі, цэнтральныя, раённыя, палітдзельскія і фабрычна-заводскія друкі павінны зараз-жа разгарнуць. Іменна зараз трэба распачаць агляд нізавога друку. Асноўны змест агляду вызначаны ў пастанове ЦК. Трэба толькі рапрацаваць канкрэтныя мерыпрыемствы для таго, каб гэты агляд прайшоў па-дзелавому, каб за час агляду сапраўды ўмацаваць сувязь і канкрэтнае кіраў-

ніцтва нізавым друкам і рабселькорамі, яшчэ больш пашырыць і ўмацаваць сетку нізавых газет, палепшыць іх работу.

Чэрвеньскі пленум ЦК ВКП(б), ліпенскі пленум ЦК КП(б)Б паставілі перад партыйнай арганізацыяй, перад друкам БССР адкалейшыя задачы ў галіне ўборкі і ўсіх відаў заготовак, у галіне ўздыму і развіцця жывёлагадоўлі. Барацьба за ажыццяўленне гэтых задач і павінна легчы ў аснову агляду нізавых калгасных і соўгасных газет. Задача заключаецца ў тым, каб за час агляду распрацаваць з селькорамі і рэдакцыямі нізавых газет паставы пленумаў ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б, дапамагчы ім распрацаваць і правесці канкрэтныя мерыпрыемствы па ажыццяўленню гэтых рашэнняў. Разам з гэтым трэба шырока ажыццяўляць на старонках раённага і палітадзельскага друку работу нізавых калгасных і соўгасных газет, даваць агляд гэтых газет, арганізаваць абмен вопытам іх работы па асобных канкрэтных пытаннях. За час агляду пасценгазет неабходна дабіцца арганізацыі пасценгазет на кожнай жывёлагадоўчай калгаснай ферме, стварэння газет ва ўсіх калгасных брыгадах.

Барацьба за стопроцатнае выкананне промфіплана, паліпашэнне якасці прадукцыі, поўны ахоп рабочых палітычнай і тэхнічнай вучобай — вось змест агляду нізавых фабрычна-заводскіх газет. Зараз павінна разгарнуцца падрыхтоўка прадпрыемстваў да зімы. Забеспячэнне прадпрыемства і рабочых апалам, падрыхтоўка складаў, гароднінахавальняў, тар для завазкі капусты і гуркоў, рамонт кватэр рабочых, вопраткі, абутку і т. д. — усё гэта рашае паспяховую работу прадпрыемстваў зімою. Вось чаму ў часе падрыхтоўкі да з'езда фабрычна-заводскіх шматтыражкі, цэхавыя і брыгадныя пасценгазеты павінны правесці выліковую работу па падрыхтоўцы да зімы. Разам з аглядам нізавых газет трэба разгарнуць рабкораўскія рэйды па праверцы ўсіх галін падрыхтоўкі да зімы як самога прадпрыемства, так і рабочых. Уся гэта работа павінна легчы ў аснову агляду нізавога друку.

У парадку падрыхтоўкі да з'езда рэс селькораў трэба разгарнуць масавае сфа-

борніцтва нізавых газет, рабселькораў на права ўдзелу ў работах з'езду.

З прапановай аб'явіць усебеларускае спаборніцтва рабселькораў выступілі на старонках газеты «Рабочий» рабкоры-ударнікі, выдатнікі, значкісты «ЗОГ» Барысаўскай запалковай фабрыкі «Пролетарская перамога».

Рабкоры фабрык і заводаў павінны разгарнуць спаборніцтва на поўнае выкананне колькасных і якасных паказальнікаў промфіплана, на лепшую арганізацыю тэхнічнай і палітычнай вучобы, на лепшую падрыхтоўку да зімы, на сумеснюю работу з інжынерна-тэхнічнымі работнікамі, на дапамогу друку надзірных калгасаў.

Рабкоры транспарта павінны спаборнічаць на лепшую арганізацыю барацьбы за выкананне ўсіх паказальнікаў конкурсу «Праўды», па замацаванні вынікаў усебеларускага рэйда па транспарце.

Рабселькоры соўгасаў і калгасаў павінны спаборнічаць на лепшае правядзенне ўборкі і заготовак усіх відаў, на лепшую барацьбу за рэалізацыю рашэнняў партыі аб уздыме і развіцці жывёлагадоўлі.

У гэтым спаборніцтва трэба ўцягнуць увесь нізавы друк, усіх рабселькораў.

«Спаборніцтва на лепшую падрыхтоўку да з'езда — пінгуць ударнікі-рабкоры фабрыкі «Пролетарская перамога» — павінны праходзіць энератыўна, а галоўнае, канкрэтна і па-дзелавому, без параднай шуміхі і траскатні. Такую дзелавітасць і канкрэтнасць забеспячыць штодзённае кіраўніцтва партыйных арганізацый друкам і рабселькорамі.

Па паспяховаму завяршэнню ўборкі, па своєчасавым выкананню плана паставак і ўсяго цыкла асінніх сельгаспадарчых работ, на паспяховым выкананню промфіплана 3-га квартала і арганізаванаму правядзенню асінне-зімовых перавозак, па сотнях новых значкістаў «ЗОГ» і выдатнікаў будзе расцэньвацца ход спаборніцтва друку і рабселькораў».

Гэта пісьмо — выклік рабкораў «Пролетарская перамога» — трэба абгаварыць на парадах рабкораў і селькораў, распрацаваць канкрэтныя паказальнікі

снаборніцтва, аператыўна кіраваць слаборніцтвам.

На старонках газет трэба шырока пазнаваць лепшых рабселькораў-ўдзельнікаў, лепшымі нязавымі газеты, паказваць іх работу, як яны рыхтуюцца да з'езда. А гэта немагчыма без дакладнага ўліку нязавых газет і рабселькораў, без цеснай жыўной сувязі з імі. Вось чаму і партыйныя арганізацыі і асабліва газеты павінны паладзіць зараз улік насценгазет і рабселькораў, звязаны з імі жыўную сувязь. У часе агляду нязавых газет, снаборніцтва рабселькораў газеты павінны выкрываць ілжеселькораў, класавых-жаромных людзей, зладзеяў, гультаяў, ачысціць ад іх рабселькораўскія рады.

І разам з гэтым трэба ў часе падрыхтоўкі да з'езда асабліва ўзмацніць работу з лісьмамі і карэспандэнцыямі рабселькораў, ўзмацніць барацьбу за рэагаванне на рабселькораўскія замяткі.

А гэтая работа пастаўлена ў нас яшчэ велімі дрэнна. Возьмем хаця-б лезненскую райгазету «Ленінскі сьвет», якая сама пралёўнае чыпоўніцтва, бюраватычныя адносіны да сьвіналаў сваіх селькораў. Аб гэтым яскрава сведчыць селькора **Шаірно**, які мы друкуем сёння. А лезненская-ж газета не адзінока. Такія адносіны да селькораўскіх матэрыялаў ёсць і ў радзе іншых газет. З гэтым трэба раз назаўсёды пакончыць. Яшчэ горш з рэагаваннем на замяткі рабселькораў у раённых арганізацыях. Вось чаму ЦК у сваёй пастанове запісаў: «Лічачы ўсё яшчэ незадавальняючым рэагаванне на замяткі рабселькораў, прапанаваць усім партарганізацыям, рэдакцыям газет і пракуратуры ўстанавіць такі парадак рэагавання, які-б забяспечыў максімальную дзейнасць рабселькораўскіх заmetaк, змяшчаемых як у цэнтральным, так і нязавым друку».

У часе падрыхтоўкі да з'езда трэба правесці рэйды праворкі рэагавання, выкрыць бюракратыяў, зажымшчыкаў крытыкі і самакрытыкі, дабіцца хуткага і вычэрпваючага рэагавання.

За апошнія месяцы выкрыта рад фактаў ганенняў на селькораў, аб якіх пісалася ўжо ў нашым журнале, у «Звяздзе». Раёныя газеты аказаліся не на вышыні сваіх задач у гэтай справе. Факт-жа, што нам. рэдактара лезненскай

раёнай газеты тав. **Лейбін** палічыў збіенне селькора **Каралёва** «не такой важнай справай», што райпракурор перадаў гэта справу... калгаснаму суду. Факт-жа, што чавуская раённая газета таксама не ўзала селькораў над сваю абарону. Такіх фактаў шмат. Вось чаму ў перыяд падрыхтоўкі да рабселькораўскага з'езда трэба асабліва ўвагу звярнуць на барацьбу з праследваннем селькораў, узяць кожны такі выпадок на адпаведную палітычную вышынню, выкрываць контр-рэвалюцыйную сутнасць ганенняў на селькораў, дабівацца самага суровага пакарання глуміцеляў боляпаўіцкай крытыкі і самакрытыкі.

І нарэшце, падрыхтоўку да з'езда трэба скарыстаць для арганізацыі сістэматычнай вучобы рэдактароў нязавых газет і рабселькораў. У папярэднім нумары журнала мы пісалі аб вопыце правядзення курсаў-сёмінараў рэдактароў нязавых газет праведзеных палітаддзелам 1-й Менскай МТС. Сёння мы змяшчам вопыт правядзення палітаддзелам Копыльскай МТС «дня селькора» ў калгасе імя **Ланцуца**.

Гэты вопыт раённым, палітаддзельскім, фабрычна-заводскім газеты павінны шырока скарыстаць. Арганізацыя гурткоў і сёмінараў пры рэдакцыях газет, на прадпрыемствах, у саўгасках і калгасках, арганізацыя рабкораўскіх кабінетаў на буйных прадпрыемствах, правядзенне рабселькораўскіх нарад «дня селькора» — ўсе гэтыя формы вучобы рабселькораў трэба скарыстаць для таго, каб узмацніць кваліфікацыю рэдактароў нязавых газет і рабселькораў, каб чыкапаць указанне ЦК аб тым, што асноўнай крыніцай фармавання газетных кадраў павінны быць рабселькоры-ўдзельнікі.

Газеты павінны паставіць пытанне перад усімі нязавымі партыйнымі арганізацыямі, што падрыхтоўка да з'езда рабселькораў — справа ўсёй КП(б)Б, правараць і паказваць на сваіх старонках як партарганізацыі арганізуючыя і кіруючыя гэтай падрыхтоўкай.

Наштрэтна, па-дзелавому трэба рыхтавацца за 3-га рабселькораўскага з'езда, з тым каб прысці да яго з новымі дасягненнямі ў рабоце нязавога друку і рабселькораў на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва.

ЗАБЫТЫ АБАВЯЗАК

КАЛГАСНАЯ
ПРАУДА

СТАЛІНСКІ
ЗАКЛІК

Нарада ільнаводаў-вопытнікаў пры рэдакцыі «Звязды» знайшла гарачы водгук у газеце «СТАЛІНСКІ ЗАКЛІК».

Чорным прыфтам на ўвесь разварот газета напісала: «Палкае, большэвіцкае, палітадзельскае прывітанне злёту калгасных майстраў соцыялістычнага ільнаводства». Над шалкай: «У дапамогу нам намеснікі старшынь па ільну» яна сцісла і талкова паказала вопыт перадавікоў у барацьбе за лён высокай якасці.

Чытач даведаўся, што паводле думкі ільнаводаў неабходна:

«Пачаць церабленне ільну не пазней 15 ліпеня, а па раду раёнаў і калгасаў яшчэ раней. Да кожнага калгаса давесці планы цераблення, выходзячы з тэрмінаў сяўбы. Агульная працягласць цераблення—не больш 7-8 дзён...»

Загадзя падрыхтоўваць участкі для работы ільнацерабілак, своєчасова падрыхтоўваць кадры церабільшчыкаў.

Чытач даведаўся, што сартаванне ільну церабленні (падвойнае і патройнае)—рашаючая ўмова атрымання высокай якасці ільну. Словам, вуснамі ільнаводаў газета пазнаёміла калгаснікаў з усімі асноўнымі працэсамі ўборкі і апрацоўкі ільну.

Гэта было 25 чэрвеня. Да ўборкі ільну астаўся яшчэ небудзь тыдзень-другі. Мы ў пране былі чакаць, што газета, якая так палка вішавала злёт ільнаводаў, скарыстае час, што астаўся, для арганізацыі калгасаў на правядзенне ўказаных мерапрыемстваў. Мы ў пране былі чакаць, што газета перш за ўсё пацікавіцца, як складзены ўборачныя планы ў калгасах, ці спалучаюць яны

адначасовую ўборку жыта і ільну, чаго патрабуюць умовы гэтага года, як расстаўлены сілы, ці забяспечваюцца ўказаныя ільнаводамі сціслыя тэрміны цераблення і, нарэшце, у якім стане знаходзяцца ільнацерабілы, якое месца ім адводзіцца ва ўборачнай.

Прайшло больш за месяц. Дёп ужо даўно паспеў і ў зоне дзейнасці Гарадоцкай МТС, як і ў большасці раёнаў Беларусі. Але газета «Сталінскі заклік» нечакана страціла ўсякую цікавасць да ільну. Як відаць, яна палічыла, што апублікаваннем мерапрыемстваў яна вычарпала сваё абавязкі. Ніводнага трывожнага сігнала, ніводнага стаючага прыкладу з фронту ўборкі.

Але можа быць усё добра ў Гарадку на гэтым участку?

З раённай газеты «Калгасная праўда» мы бачым, што гэта не так.

Са зводкі па 25-е, апублікаванай 30 ліпеня, відаць, што па раёну выцераблена ўсяго 3,2 проц. ільну, у той час як спабарнічаючы з Гарадком Лёзненскі раён выцерабіў ужо 38 проц., Аршанскі—звыш 50 проц., а Сенненскі—70 проц. У найўнясці—найглыбейшы прарыў. Здаецца, ёсць ад чаго прагнуцца ад сну, узняцца за справу. Але «Сталінскі заклік» і «Калгасная праўда» прадаўжаюць бяжэўнічаць.

«Калгасная праўда» па 30 ліпеня запасіць на чырвоную дошку Калчанскі сельсовет, які, як відаць са зводкі, змешчанай тут жа, яшчэ зусім не прыступіў да цераблення ільну, а «Сталінскі заклік» у якасці дасягнення адзначыць, што ў калгасе імя Молатава выцерабілі 0,8 гектара. Характэрна сам загалавак да гэтай заметкі: «Дзе паспела, там і ўбіраем». Дазвольце не паверыць, таварышы з «Сталінскага закліку». Калі-б убіралі «там, дзе паспела», то не была-б ваша МТС (і ўвесь раён) у апошніх радах па ільнаводчай зоне.

«Калгасная праўда», якая ўсё-ж ушаміпае аб ільне трохі часцей чым «Сталінскі заклік», пралівае некагарае святло на прычыны адставання.

Мы даведваемся, што:

«Калгас «Чырвоны сцяг» запрактаваў церабленне ільну скончыць за... 20 дзён (№ 84)

— што ў раёне ёсць каля 60 ільнацерабілак... Аднак, ільнацерабілкі выкарыстоўваюцца дрэнна... Бесперабойнай работы ільнацерабілак няма амаль нідзе.

Газета ные з поваду гэтых і другіх недахопаў, не ўказваючы, як правіла, нават канкрэтных вінаватых, не прымаючы ніякіх мер для выпраўлення становішча.

Ні разу не паказала яна на канкрэтным прыкладзе, як можна скласці план уборкі і расставіць сілы з разлікам скончыць церабленне ільну за 5-6, а не за 20 дзён, або як выкарыстаць на рабоце «Комсамолку». Газета, як відаць, сама не ўсвядоміла тэхнікі справы.

Кожны раз, калі «Калгасная праўда» прабуе даць стапоўчую праграму дзеян-

ня, яна блытае і няправільна арыентуе калгаснікаў. У № 98 газета піша аб працы ільнацерабілак, якія ўбіраюць гектар у дзень, і ставіць задачай «дабіцца, каб кожная церабілка выцерабіла 1,5 гектара» (?), у той час, як мы ведаем, што «Комсамолка» свабодна можа выцерабіць 2-2,5 гектара.

У другім месцы газета заяўляе:

Вядома, што без машын калгас не можа справіцца з уборкай... (№ 90, заметка «Гора-кіраўнік»).

Атрымліваецца, што калі калгас не мае машын, ён немігуча павінен праваліць уборку.

Нарэшце, ад бясплодных прычытаванняў «Калгаснай праўды» калгасы Гарадоцкага раёна атрымліваюць не больш карысці, чым ад маўклівага спакою «Сталінскага зкліку». Блытаныя ўстапоўкі толькі збіваюць калгасы з толку.

Гарадоцкі раён недалушчальна адстаў з ільнацерабленнем. Значная доля віны за гэта адставанне кладзецца на газеты «Калгасная праўда» і «Сталінскі заклік», якія забылі свой важнейшы абавязак — быць арганізатарамі

НЕАПРАЎДАНАЯ НАЗВА

УДАРНИК

Орган Суражскага РК КП(б)Б і РВК

Ударнік — ганаровая назва. І шмат чаму яна абавязвае таго, хто яе носіць.

У Суражы выдаецца раённая газета «УДАРНИК». Газета, як арганізатар мас, заклікана адыграць велізарную ролю ў барацьбе за своєчасную і без страт уборку ўраджаю, за хутчэйшае правядзенне хлебапаставак.

Пазнаёмімся бліжэй са старонкамі «Ударніка», прааналізуем іх змест, паглядзім масавую работу газеты.

29 чэрвеня на старонках раёнай газеты выступіў брыгадзір калгаса «Спартак», удзельнік усебеларускага злёта перадавых брыгадзіраў тав. Жаркоў.

Ён абавязаўся перад усім раёнам «быць першым у правядзенні ўборкі» і

расказаў аб сваіх поспехах на сяўбе і пралолцы. Тут-жа тав. Жаркоў выклікаў усіх калгасных брыгадзіраў Суражскага раёна на соцыялістычнае спаборніцтва на ўборцы і хлебапастаўках.

Рэдакцыя раёнай газеты махнула рукою на ініцыятыву лепшага брыгадзіра-ударніка. На яго заклік ніхто чамусці ў чарговых нумарах раёнай газеты не адгукнуўся.

Дзе водгукі селькораў, дзе іх пісьмы?

Няма!

Дзе адказы брыгадзіраў на выклік тав. Жаркова?

Таксама няма!

Дзе апэратыўныя падборкі аб ходзе касьбы, аб надрыхтоўцы жніўрака, кос, малатарань?

І іх таксама няма!

Аб чым-жа ў такім выпадку піша газета «Ударнік»?

9 ліпеня рэдакцыя газеты дае на ўсю першую паласу трывожны анішлаг:

«Не дапусціць знісенне нашага раёна на чорную дошку».

Але не падумаўце, што гэта папярэджанне датычыць і раённай газеты. Ні-полькі! У рэдакцыі адна ўзаконеная форма работы—даваць на кожнаму ра-няючаму пытанню адну, і ў рэдкіх вы-падках дзве селькораўскія заметкі.

«Ганебна зацягнулі ўборку»

«Аўтухоў зрыўшчык сенаўборкі».

—вось стыль апрацоўкі і падачы гэтых заметак, якім час-ад-часу ўдаецца пашасці на старонкі раённай газеты.

14-га ліпеня газета вымушана была даць перадавы артыкул, у якім гаворыцца аб адставанні раёна па ўборцы. Рэдакцыя мільхідам прызнаецца, што «наш раён занесен на чорную дошку». І газета павучае па прыкладу: Іван ві-аде па Пятра.

«Аднак гэта рашучае папярэджанне не ўлічана да гэтага часу некаторымі сель-советамі, калгасамі і раённымі арганіза-цыямі».

Дасталося ўсім за выключэннем адной рэдакцыі. Праўда, яна за ліпень не дала ні адной надборкі аб снаборніцтве па ўборцы, яна злачыцца прамаўчала і аб барацьбе са стратамі. Гэту важнейшую справу, якая павінна займаць у газеце цэнтральнае месца, рэдакцыя вырашы-ла проста. Яна ў сваім перадавым ар-тыкуле дала некалькі, так сказаць, ды-рэктыўных радыёў:

«Наша задача састаіць у тым, каб са-браць ураджай без страт у самыя на-роткія тэрміны. Усе тыя недахопы, якія былі ў часе ўборкі мінулага года, павін-ны быць улічаны ўсімі калгасамі. У гэтым годзе такіх недахопаў не павінна быць».

А дзе канкрэтныя меры, дзе паказ-ролі калгаснай дэятары ў зборы ка-саў? Дайце хоць адну панулярную за-метку аб ўзорнай рабоце жніўкі, ма-латарні. Нема гэтага ў суражскай раён-най газеце.

У тым дні, калі рэдактар раённай га-зеты тав. **БАРАНАУ** пісаў у перадавым артыкуле (пісем калгаснікам па гэтаму пытанню газета не друкуе):

«...Падрыхтаваць жывую цягавую сілу каб яна была ў добрым целе і магла добра працаваць».

калгасы Запольскага сельсовета пачына-лі жніво. Гэты факт рэдакцыя ад-значала нібы тэлеграфнай інфармацыяй:

«ЗЖАТА 13,80 ГА».

Заполло: перадавыя калгасы распачалі масавую ўборку зернавых. На 20 ліпе-ня калгас імя Сталіна зжаў 2,30 га ячменю, «Шлях соцыялізма»—1 га жыта і 3 га ячменю, «Бескласавая грамада»—0,50 га ячменю, «Першае мая»—2 га жы-та, «Чырвоны сцяг»—4 га ячменю і 1 га жыта.

Выканалі поўнаеццю план сеназдачи дзяржаве калгасы «Бескласавая грама-да» і «Ударнік другой пяцігодкі». Гэты-мі калгасамі ў асноўным ужо закончана сенакашэнне».

Голая хроніка замест канкрэтнага па-казу першых дзён ўборкі.

Урэшце, схамінулася рэдакцыя, ус-помніла пра хлебапастаўкі і нібы для страху ў выкідае лозунг:

«Ліпень і жнівень—рашчучыя месяцы ў выкананні хлебапаставак».

А сама апрача гэтага лозунга, не да-вала і не дае ніякіх матэрыялаў.

Пасталовай камісіі па снаборніцтву з Заходняй вобласцю Суражскі раён аноў занесен на чорную дошку «за ганебны зрыў чарговых мерапрыемстваў па ба-рацьбе за ўраджай і ганебныя тэмпы хлебапаставак».

У Суражскім раёне па 30 ліпеня аб-малочана 10 проц. зжатага збожжа, га-давы план хлебапаставак выкапан толь-кі па 0,9 проц. Раённая-ж газета гна-койна. Яна змясціла за ўвесь ліпень 6 дзесяцірадовых селькораўскіх заметак аб ўборцы азімых і хлебапастаўках. Але і ў гэтых адзіночкіх пісьмах не гучыць селькораўскі голас барацьбы са стратамі, барацьбы за хутчэйшае выкананне кал-гасамі сваіх абавязанстваў перад дзяржавай. Заметкі «падрыхтаваны» ў сценах рэдакцыі, падгляджаны бюракра-тычнай мовай літаратурнага апрацоў-чыка і інфармуюць усяму раёну аб тым, што «ўборка распачалася», «хле-бапастаўкі па насу».

Паўстае рэзонае запытанне да тав. Баранава: ударнікам якіх мерапрыемст-ваў з'яўляецца суражскі «Ударнік»?

„ВАШ ДОПІС НЕ ПОЙДЗЕ“

ЗА СОЦЫЯЛІСТЫЧНУЮ СВІНАГАДОУЛЮ

25-га чэрвеня газета «За соцыялістычную свінагадоўлю»—орган паліт-аддзела свінасоўгаса «Вейна» (Магілёўскі раён)—дала наступны адказ селькору:

«Тав. Аліпатаву. Ваш допіс пад загалоўкам «Як вядуць улік цялят і жарабят» не пойдзе. Пры правёрцы факты не пацвердзіліся. Улік ужо ўстаноўлен».

Значыць, допіс «не пацвердзіўся». Учора развалены ўлік жывёлы, аб чым сігналізаваў рабкор, сёння «ўжо ўстаноўлен». Пісьмо рабкора «спазнілася».

Праўда, у тым-жа адказе рабкору рэдакцыя нібы сумняваецца ў належнай арганізацыі ўліку жывёлы ў соўгасе і, супярэчачы самой сабе, раіць селькору:

«Пішыце, як справа абстаіць з улікам свінапагалоўя...»

Але наўрад ці стане больш пісаць тав. Аліпатаў, бо яго факты «не пацвярджаюцца».

Падалі мы гэты ліст у паштовай скрынцы газеты таму, што ён адлюстроўвае і далаўняе малюнак усёй сістэмы работы газеты з пісьмамі свінароў-ударнікаў. За два месяцы рэдакцыя змясціла ў сваёй газеце 36 рабкораўскіх заматак, подпісы пад якімі наводзяць на сумныя вывады.

Рэдактар газеты М. Пінскі. Адсюль зразумела, чаму ў газеце «рабкораўскія» заметкі часта падпісваюцца ініцыяламі «М. П.» Безумоўна, ніхто не адмаўляе таго, што рэдактар павінен пісаць у сваю газету, але яго матэрыял ні ў якім разе не павінен выцягваць рабкораўскі матэрыял. Гэтага не ўлічыў тав. Пінскі.

Перад намі 17-ы нумар газеты за 5 чэрвеня. На першай старонцы рэдакцыйны артыкул (трэба меркаваць, напісаны самім тав. Пінскім) «Даб'ёмся высокага ўраджаю соўгасных палёў». Пад артыкулам ідзе другі—расказ тав.

Пінскага «Будні нашай брыгады».

На другой старонцы «Ліст вытворча-тэхнічнай камферэнцыі камсамольцаў» і ў якасці падверстка невялікая заметка «Не дапусціць завальвання свінарнікаў гноем». Аўтар яе тут ужо схваўся за ініцыяламі «М. П.».

На трэцяй старонцы зноў Пінскі, але ўжо ў ролі агранома-арганізатара і падпісвае артыкул «Забяспечыць жывёлу кармамі».

Уважліва шукаем у камплекце газеты выступленняў майстроў соцыялістычнай жывёлагадоўлі, тых, хто практычна змагаецца за лепшы догляд свіней, за поўнае захаванне апаросу, за чыстату ў свінарніках. Але, на вялікі жаль, гэтых выступленняў мы не знайшлі.

Газета ў сваім загалоўку паставіла адказную задачу: змагацца «За соцыялістычную свінагадоўлю». Але ж пакажыце, тав. Пінскі, хоць адну вал старонку, якая насычана гэтай барацьбой за соцыялістычную свінагадоўлю, з якой можна было-б хоць даведацца, што соўгас «Вейна» сапраўды свінагадоўчы, а не зернавы ці ільнаводчы.

У чэрвені газета дала некалькі артыкулаў аб сяўбе і праполцы (аператыўных падборах газета не практыкуе), у ліпені змясціла некалькі артыкулаў аб уборцы азімых і касьбе. Аправа важнейшы свой цэх—пра свінагадоўлю—газета проста забыла. Ці ёсць у соўгасе нагул свінні і хто іх даглядае?—вось якое пытанне можа паставіць тав. Пінскаму чытач палітаддзельскай газеты.

Газета «За соцыялістычную свінагадоўлю» не стала яшчэ агульнадаступнай, масавай газетай. А адсюль і вынік—газета не стала аператыўным арганізатарам рабочых па выкананне важнейшых задач свінагадоўчага соўгаса.

Нават абвешчаны палітаддзелам рэйд правёркі і падрыхтаванасці соўгаса да ўборкі газета праваліла. А рэдакцыя і ў прыватнасці тав. Пінскаму было даручана:

«Аператыўна асвятляць ход рэйда ў шматтыражцы «За соцыялістычную

свінагадоўлю» і ў насценгазетах палявога цэха».

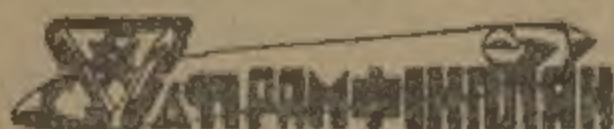
Газета толькі адзначае ў спецыяльным артыкуле тав. Піскага, што «Са стратамі змагаемся слаба» (такі загалавак артыкула), або пытае: «Чаму задавіўся жарабёнак?» і гэта пытанне падпісвае «Кампост». Кампост не той, яким уяўляюць глебу. Не! Рэдакцыя ўкладае ў гэта слова разуменне—комсамольскі пост. Наўрад ці зразумюць гэты шырф чытачы.

Бюро ЦК КП(б)Б у пастанове аб рабоце цэнтральных газет з рабселькорамі і пісьмамі працоўных адзначыла:

«Абавязанне гаркомы і райкомы КП(б)Б, палітаддзелы і рэдактароў газет дэкаднік друку гэтага года правесці пад кутом гледжання максімальнага ўзняцця работы з рабселькорамі і забеспячэння беражлівых і ўважлівых адносін да кожнай заметкі і да пісем працоўных».

Тав. Піска прайшоў міма гэтага ўказання. Рэдагуемая ім газета не загаварыла бязвымі заметкамі рабкораў-ударнікаў. Пісем па старонках газеты не павялічылася. Рабкоры свінагадоўчага соўгаса атрымліваюць з рэдакцыі адказ: «Ваш допіс не пойдзе».

АМАТАРЫ АЛІЛУЙШЧЫНЫ

Спачатку дзве даведкі.

У сакавіку гэтага года ЦК КП(б)Б зніў кіраўніцтва Дубровенскага раёна за дапушчэнне масавага забойства жывёлы.

У Дуброўне знаходзіцца фабрыка «Дняпроўская мануфактура». Фабрыка шэфства над Мардашэвіцкім сельсаведам. Факты дракежніцкага знішчэння маладняка жывёлы мелі месца і ў гэтым сельсавеце.

Здавалася-б, што партарганізацыя фабрыкі, фабрычная шматтыражка «ЗА ПРОМФІНПЛАН» (рэдактар тав. РАБІНОВІЧ) абавязаны былі ўлічыць урокі раёна, зрабіць для сябе практычныя вывады з пастановы ЦК КП(б)Б па матэрыялах «Правды» «Скот унічожваюць на глазах райкома», узмацніць работу ў падшэфным сельсавеце.

А тое, што шэфская работа на фабрыцы пастаўлена дрэнна, рэдактар шматтыражкі ведае добра.

31 сакавіка шматтыражка «За промфинплан» выступіла з артыкулам «Дабіемся поўнага захавання маладняка ў нашым падшэфным сельсавеце».

«Справа шэфства над сельсаветам пастаўлена з рук вон дрэнна»...

Якая карысць можа быць ад таго, што мы насюды наведваем свае падшэфныя калгасы? Зразумела, што ніякай, бо мы деталёва не можам унікнуць у сутнасць справы таго ці іншага падшэфнага калгаса»,—

піша газета.

Зусім правільна. Насюды правядзіць шэфскую работу нельга. І газета «За промфинплан» павінна была ў першую чаргу гэта ўлічыць. А галоўнае добра запамятаць свае ўласныя радкі:

«Мы не можам дапускаць, каб у нашым падшэфным сельсавеце, таксама як і ў ва ўсім раёне, знішчалася жывёла».

...Партыйцы, комсамольцы фабрыкі павінны памятаць, што за справу жывёлагадоўлі ў нашым падшэфным сельсавеце яны нясуць поўную адказнасць».

Прайшоў красавік, май, чэрвень, ліпень, а ў газеце «За промфинплан» ні аднаго слова аб становішчы жывёлагадоўлі, аб барацьбе са знішчэннем маладняка ў падшэфным сельсавеце, ні слова аб тым, як дапамагае фабрыка падшэфным калгасам у развіцці жывёлагадоўлі.

У тым-жа (да рэчы адзіным за 4 месяцы) артыкуле газета піша:

«Мы не маем права і надалей так дрэнна шэфстваваць, як мы шэфствавалі да гэтага часу».

Досыць ігнараваць шэфскую работу. Перва-

творым наш падшэфны сельсовет ва ўзоры ва ўсім раёне».

Нядрэнны заклік. Але і гэты заклік астаўся толькі пустым гукім. Бо сама газета аб ім назітра-ж забыла.

Мардашэвіцкі сельсовет прагэў сяўбу, праполку, уздым цаліны, сенаўборку. У часе сяўбы сельсовет заваяваў пераходны чырвоны сцяг РК і РВК. Задачай газеты «За промфінплан» было: арганізаваць увесь рабочы калектыў, пазавы друк і рабкораў фабрыкі на дапамогу падшэфнаму сельсовету, замацаваць поспехі сяўбы ў часе ўборкі і хлебапаставак. Гэтага газета не зрабіла. Ні слова не было ў газеце аб рабоце падшэфнага сельсовета ў часе сяўбы, ні слова няма і зараз—у часе ўборкі. І гэта не глядзячы на тое, што на ўборцы сельсовет адстае, што ад яго адабралі пераходны чырвоны сцяг.

Балбатиць, алілуйскімі заклікамі газета «За промфінплан» падмяніла канкрэтную практычную работу на шэфстве.

ВЦСНС на другі дзень пасля пленума ЦК ВКП(б) аб'явіў ўсесаюзны конкурс прафесіянальных і шэфскіх арганізацый на перыяд ўборкі, хлебаздачы і асенняй сяўбы. Задачы конкурсу—абяспечыць практычную дапамогу падшэфным МТС і калгасам у рэалізацыі рашэнняў пленума ЦК ВКП(б). Конкурс будзе закончан 1 снежня. Аднак, фабрычна-заводскія газеты яшчэ не ўключыліся ў гэты конкурс і не ўзначалілі яго на фабрыцы, заводзе.

Уборка і хлебапастаўкі ў поўным лантары. Неабходна, каб фабрычна-заводскія і транспартныя газеты зараз-жа разгарнулі масавую работу сярод рабочых сваіх прадпрыемстваў, рабкораў, арганізавалі іх на практычную дапамогу падшэфным калгасам свочасна без страт завяршыць ўборку, захаваць ураджай, выканаць свае абавязкі перад дзяржавай.

НЕВЯЛІКАЯ ПІОНЕРСКАЯ

Замест прывітання газеце «Піонерская Звезда»
палітадзела Цялушскай МТС

Піонеры і вучні — ударнікі вучобы і пільныя вартавыя сацыялістычных пабудов калгасаў Цялушскай МТС атрымалі ад палітадзела дарагі падарунак: 1-га жніўня вышаў першы нумар газеты «Піонерская звезда».

Яны могуць смела ганарыцца падарункам палітадзела: першы нумар «Піонерскай звязды» зроблен імяна так, як трэба рабіць піонерскую газету.

Чатыры невялікія старонкі... На гэтых старонках калгасныя дзеці раставяюць аб тым, як яны ахоўваюць сацыялістычны ўраджай, збіраюць каласы, шэфтуюць над парасятамі і цялятамі, як яны адпачываюць у лагеры.

Палітадзельцам удалося ўзяць правільны тон у першым нумары газеты калгаснай дзетвары. Першы нумар «Піонерскай звязды» насычаны баявым на-

дзежным матэрыялам, і гэты матэрыял падае жыва, маляўніча. Трэба толькі радавацца за дзяцей калгасаў Цялуш-

ПІОНЕРСКАЯ ЗВЯЗДА

Орган палітадзела Цялушскай МТС. Батуміцкага раёна.
№ 1. 1 жніўня 1934 г. 1 стр.

Невялікую жывую газету для піонераў.

РЭЗЬГА. Дзяржаўны дзень перамогі над гітлераўскай імпра-
востю. Вось вам свая піонерская газета. У ёй вы знайдзеце шмат цікавага і карыснага. Будзем актыўнымі чытаць іх і перадаць іншым «Звездам».

Першая старонка «Піонерскай Звязды».

скай МТС: яны атрымалі газету, якую з зацікаўленнем прачытаюць ад пачатку да канца.

«Рэзьяга! Вось 'вам свая «Піонерская звезда».

Гэтымі цёплымі і простымі словамі пачынаецца невялічкі рэдакцыйны артыкул, прысвечаны выпуску першага нумара. Рэдакцыя расказвае, за што будзе змагацца разам са сваімі чытачамі-піонерамі і вучнямі газета «Піонерская звезда» і заклікае калгасную дзетвару прыняць самы актыўны ўдзел у сваёй газеце.

У першым нумары «Піонерская звезда» прынялі ўдзел дванаццаць піонераў. Для памятку зусім не дрэнна. Але гэта павінна быць пачаткам арганізацыі **соцень** калгасных дзетвар у вакол сваёй газеты. «Палітадзельская звезда» павінна быць не газетай для дзяцей, а газетай **саміх дзяцей**.

Пачаці рэбаты не дрэнна. Вось на прыкладу записка «Чырвоным маладым рассянкам піонеры на полі».

«Ударна ідзе ўборка ў калгасе «Усход».

146 га жыта і ячменю зжата да 31 ліпеня.

Чырвоным маладым на полі рассянкам піонеры і школьнікі і **ВЕСЕЛА І РАДАСНА СТАЛА НА ПОЛІ**.

Іны за тры дні сабралі 200 кіло каласоў.

Записка кароткая, напісана зразумелай і жывой мовай. У астатніх записках такой-жа жывой мовай гаворыцца таксама пра ўдзел піонераў у барацьбе са стратамі. Дзве запискі прысвечаны пафэству піонераў над маладым. У нумары зменшаны тры адпавядаючыя тэксту карыкатуры.

Таварышам з «Піонерская звезда» трэба заўсёды памятаць асаблівасці работы з дзецьмі. Трэба вывучаць тая пытанні, якія цікавяць і хваляюць калгасную дзетвару. А цікавіцца калгасная дзетвара цалкам многім, пачынаючы ад новай цікавай кніжкі і канчаючы лятаючай авіямадэлю, аўтамабільнай, савецкай Арктыкай. Падумаўце добра, якія з гэтай безліччы пытанняў вы зможаце паставіць у далейшых нумарах газеты.

Чаму-б, напрыклад, вам не азнаёміць дзяцей з трактарам. На друкуецца кароткае апісанне пабудовы трактара, арганізуйце ў адным з калгасных гурткоў юных аматараў трактара, потым пяхот дзетвара агляда свая вопыт у газеце.

Або такая справа, як развядзенне

хатняй птушкі. Дзеці тут могуць вельмі і вельмі многае зрабіць. Раскажыце ім пра інкубатар, пра пародзістых кураў, гусей, дапамажыце дастаць іх яйкі.

Паглядзіце, што чытаюць дзеці. Раскажыце ім пра цікавыя і карысныя кніжкі, парайце, дзе іх можна ўстаць. Дружуйце выкаванні саміх дзяцей аб прачытаных кніжках.

Будзіце ініцыятыву калгасных дзяцей. У вас у калгасе напісана ёсць такія, якія прабуюць пісаць вершы. Адпукайце такіх дзяцей, дайце ім указанні, парайце, што ім чытаць. Лежыма іх вершы падрукуйце ў газеце. Асобую ўвагу звярніце на талантлівых дзяцей і ўсхваляйце іх дапамагайце.

Вельмі добра будзе, калі вы завядзеце ў «Піонерская звезда» куток адначынку піонераў і будзеце ў ім друкаваць рэбусы, шарады, частушкі і т. д.

Вы павінны выходзіць з вашых чытачоў—піонераў і школьнікаў граматычных і культурных будаўнікоў сацыялізма. Больш займайцеся **якасцю** вучобы дзяцей у школе. Але памятайце і аб тым, што вашы чытачы будуць вучыцца граматычна і культурна і на «Піонерская звезда». З гэтага вывад: **рабіце газету граматычна і культурна**. У першым-жа нумары вашага газеты ў галіне мовы, хоць і мала, а ўсё-ж хібы ёсць.

У вас падрукавана

«Каласы яны збіраюць, хто ў кашоў, што ў мяшку».

А трэба было напісаць «у кашоўку», «у мяшкі». Вы пішаце «ферма калгасу «Будзёнага», трэба-ж пісаць «ферма калгасу імя Будзёнага». Не зусім трапіла «шапка» над трэцяй старонкай. «На ферме звініць ад дзіцячых галасоў». На сэнсу «шапка» добрая, арыгінальная, толькі трэба было яе напісаць так: **«На ферме звіняць дзіцячыя галасы»**.

Вось, таварышы палітадзельцы, нашы заўвагі на першым нумары выданай вамі «Піонерская звезда». Жадасць першай у БССР палітадзельскай дзіцячай газеце найбольшых поспехаў

Г. Гурэвіч

Адказны віраўнік БЕЛТА

МІЖНАРОДНАЙ І САЮЗНАЙ ІНФАРМАЦЫІ —ПАЧЭСНАЕ МЕСЦА У РАЁННЫМ ДРУКУ

У лютым мінулага года раённаму друку было разаслана пісьмо загадчыка культуры ЦК ВКН(б) тав. **СТЭЦКАГА** аб абавязковым друкаванні інфармацыі ТАСС для раённых газет.

Гэта паказвае, якое значэнне надае ЦК нашай партыі друкаванню міжнароднай і ўнутрысаюзнай інфармацыі ў раённым друку.

Калгасны чытач праяўляе вельмі вялікі інтарэс да міжнароднай і ўнутранай інфармацыі, што сведчыць аб аграмадным культурным і інтэлектуальным росце калгасных мас.

Але паміма гэтага зусім ясна, што інфармацыя, напрыклад, аб гераічным паўстанні аўстрыйскіх рабочых у лютым гэтага года, або аб класавых баях, якія адбыліся не так даўно ў Агстэрдаме, або аб грандыёзнай забастоўцы ў Сан-Францыско—мае выключнае інтэлектуальна-выхавальнае значэнне.

З другога боку, інфармацыя аб ходзе сацыялістычнага будаўніцтва дэманструе нашы аграмадныя поспехі, узбуджае дух сацыялістычнага спаборніцтва, знаёміць з лепшым вопытам і ўзорами работы, дамае мясцовую абмежаванасць, паказваючы агульнасць інтарэсаў усёй вялікай сацыялістычнай краіны Саветаў.

Усё гэта даволі элементарна, але тым не менш аб гэтым прыходзіцца гаварыць і пісаць, бо для многіх раённых газет гэта пытанне яшчэ з'яўляецца спрэчным, паколькі міжнародная і ўнутрысаюзная інфармацыя на старонках газет з'яўляецца рэдка і не прызнаным гасцем.

Гэта тым больш недаручальна, што для шырокіх мас калгасных чытачоў раённая газета з'яўляецца адзінай крыніцай інфармацыі. Таму, ігнаруючы інфармацыю, рэдактары газет свядома

астаўляюць свайго чытача без міжнароднай і ўнутранай інфармацыі.

Мы маем вельмі абмежаваную колькасць газет, якія сістэматычна друкуюць інфармацыю на сваіх старонках (Чэрвень, Быхаў, Расоны, Узда, Клімавічы, Сянно, Гарадок, Лельчыцы, Мазыр і інш.).

Пераважная большасць газет інфармацыю друкуюць не сістэматычна, з вялікімі перапыткамі, што называецца на іх мове «незаконным відам» інфармацыі, які можа знайсці месца на старонках газеты толькі ў тым выпадку, калі «законная» мясцовая інфармацыя чаму-небудзь не займае поўнага ўсяго плошчы газеты. Нарэшце, мы маем шмат газет, якія наогул ніякай інфармацыі не друкуюць (Касцюковічы, Дуброўна, Ветка і інш.).

Не прыходзіцца гаварыць аб тым, што падобныя адносіны да міжнароднай і ўнутранай інфармацыі гавораць толькі аб палітычнай блізарукасці некаторых рэдактароў, аб неразуменні імі таго, што 200-300 радкоў, адведзеных у пумары пад інфармацыю, не адбіраюць гэтага месца ў страту мясцовай інфармацыі, а наадварот дапамагаюць мясцовай інфармацыі, асцягваюць яе, правільна ўвядваючы мясцовыя пытанні і інтарэсы з агульна-дзяржаўнымі, не дапускаючы іх адрыву адны ад другіх і тым больш прадстаўлення адны другім.

Возьмем на прыклад выкарыстанне інфармацыі ў трох раённых газетах: хойніцкай, петрымоўскай і рэчыцкай. Дзве першыя газеты знаходзяцца ў аддалёных пунктах БССР. Газеты цэнтральныя і мясцовыя пападаюць туды

не так хутка. Тым больш можна было меркаваць, што газеты гэтых раёнаў будуць сістэматычна друкаваць інфармацыю. Між тым сапраўды стан рэчаў зусім іншы.

У хойніцкай газеце за студзень і люты не змешчана ніводнай інфармацыйнай заметкі. Газета зусім прайшла міма лютаўскіх падзей у Аўстрыі. Толькі 27 і 28 лютага газета змяшчае водгук і выклікі па аказанню дапамогі ахвярам лютаўскіх баёў у Аўстрыі.

У сакавіку змешчаны тры заметкі ў нумарах ад 3 і 6 сакавіка.

У красавіку (ў нумары ад 30 красавіка) надрукавана адразу сем заmetaк.

У маі інфармацыю знаходзім у трох нумарах—ад 5, 8 і 18 мая, прычым 18 мая змешчана адразу шэсць заmetaк.

У чэрвені надрукавана 6 заmetaк у нумарах 5, 8, 12 і 26 чэрвеня.

У ліпені інфармацыя змешчана ў трох нумарах (7, 24 і 27 ліпеня), прычым з пачатку інфармацыйных заmetaк ні адной унутрысяжанай.

Усяго з 70 нумароў газеты інфармацыя змешчана толькі ў трынаццаці нумарах—18,5 проц.

Не па мэта адпавядаеца становішча і ў петрыкоўскай і рэчыцкай газетах.

У петрыкоўскай газеце ў выпушчаных ад пачатку года да 27 ліпеня 63 нумарах інфармацыя змешчана толькі ў 11, а ў рэчыцкай з 89 нумароў, выпушчаных з 1 студзеня па 1 красавіка ў 20-ці.

Даны маюць як нельга лепш накізана тую бессістэмнасць у друкаванні інфармацыі, якая пагуе ў гэтых газетах. Інфармацыя друкуецца без усякага пэра і сістэмы, ад выпадку да выпадку, нават зусім не ўлічваючы яе важнасці і значэння.

Трэба адзначыць, што, на жаль, аналагічнае становішча можна сустрэць і ў многіх іншых раённых газетах.

Другое, не менш важнае пытанне, гэта якасць інфармацыі.

Трэба перш за ўсё адзначыць не

зжытую яшчэ тэндэнцыю рабцаў за што-б там ні стала «сваю ўласную» інфармацыю. Гэта саматужніцтва матывуецца галоўным чынам меркаваннямі большай «свежасці» інфармацыі і

атрымліваемай эканоміі. Ці трэба гаварыць, што выйгрыш у «свежасці» інфармацыі атрымліваецца зусім нязначным, а «эканомія» скрозь і ўсюды ідзе за кошт якасці інфармацыі. Бо асноўная робіцца часта слаба кваліфікаванымі работнікамі без усякага адбору і апрацоўкі яе, часта выключна пры дапамозе пошты і члену. Пры гэтым нават у газетах, якія даюць у асноўным грамадскую інфармацыю, сустракаюцца ляжысы, накітат сцвярджэння, што Амстэрдам з'яўляецца сталіцай Галандыі, а астатнія газеты, скрозь і ўсюды даюць інфармацыю, якая зусім не разлічана на чытача раённых газет.

Па самой справе, што даць чытачу такое перадрукаванне з «Правды», змешчанае ў рагачоўскім «Комунары» *).

«Пушчаны чуткі, што ўрад Дольфуса рашыў падаць у адстаўку і ствараць новы ўрад на пачатках кампраміса між старым кабінетам і нацыянал-соцыялістамі».

Або далей:

«У сувязі з судом, які адбудзецца над двума нацыянал-соцыялістамі іх арганізацыя (?) пагражае адмоўнымі рэспрэсіямі: узарваць сабор святога Сцефана і захапіць у якасці заложнікаў некалькі сяндзоў».

Ці не ясна, што надобная, не апрацаваная і не каментаваная інфармацыя не толькі малаадуемае каласнаму чытачу, але і стварае ў яго адваротнае ўздзеянне аб фашыстах, як аб антыклерыкалах і нават аб барацьбітах супроць рэлігіі.

Або, у гэтым жа нумары рагачоўскай газеты змешчана такая інфармацыя:

«ЛОНДАН. Агенства Рэйтэр паведамляе з Парыжа, што пэводле вестак, атрыманых там з Вены Дольфус забіт. Фей фарміруе новы кабінет».

Колькі недаумных пытанняў выклікае гэта інфармацыя: што такое «агенства Рэйтэр», чаму яно паведамляе з Парыжа аб падзеях у Вене, а сама

*) Прыводзім у вытрымках.

інфармацыя ідзе з Лондана; хто такі Доуіс і Фей і т. д.

Таму найбольш правільным з'яўляецца, як гэта і прапануе пісьмо культпро-на ЦК ВКП(б), каб райгазеты карыста-ліся інфармацыяй ТАСС, або ў БССР інфармацыяй Белта для раённых газет. Гэта інфармацыя ў апошні час робіцца ў комплексным, спецыяльна перапра-цаваным выглядзе і разлічана на чыта-ча калгаснай газеты.

Паміма інфармацыі, Белта зараз нача-ло перадаваць кароткія міжнародныя агляды, якія ўжо знайшлі сваё прызнан-не на старонках раённых газет. Па-лешана таксама і прасоўванне інфар-мацыі па месцы шляхам заключэння спецыяльнага дагавору з радыёаддзелам аб дастаўцы ўсім раённым газетам ін-фармацыі зараз-жа па прыёме. Трэба адзначыць, што змяшчалі ў папярэд-нім нумары журнала «Большэвіцкі друк» артыкул «Па прычыну еж, што даюць» правільна крытыкуе недахопы весніка ў мінулым. Але ў апошні час замест весніка Белта несумненна па-лепшыўся.

У выніку крыху палепшылася ска-рыстанне інфармацыі Белта раённымі газетамі і, у прыватнасці, палітадзель-скімі газетамі, якая таксама цяпер ат-рымліваецца інфармацыю Белта. Аднак, гэтыя зрухі зусім недастатковы. Па-першае, толькі каля паловы райгазет БССР з'яўляюцца падвісчыкамі і больш-менш сістэматычнымі слажыўцамі раён-

най інфармацыі Белта. Перад нами стаіць задача—ахапіць усе без выключ-нення раёныя і палітадзельскія газе-ты інфармацыяй Белта, дабіцца сістэ-матычнага друкавання яе на старонках газет. Па-другое, вялікая работа яшчэ прадстаіць па далейшаму палепшэнню якасці інфармацыі. Па-трэцяе, неабход-на дабіцца ўзорнай перадачы інфарма-цыі ў чым мы маем яшчэ многа буйных недахопаў.

Гэтыя задачы могуць быць выраша-ны з поспехам толькі пры актыўнай дапамозе і ўдзеле саміх раённых газет, якія непаўназначна зацікаўлены ў якасці інфармацыі Белта. Само сабой зразу-мела, што побач з гэтым павінна быць рашуча зламана недаацэнка інфарма-цыі, якая радам газет дагэтуль яшчэ не зжыта.

ЦК ВКП(б) у сваім апошнім рашэн-ні па дакладу Белта прапануе: «У мз-тах сістэматычнага асвятлення пытан-няў міжнароднага і ўнутрысаюзнага жыцця абавязваць усе райгазеты падпі-сацца на радыё-інфармацыю Белта і сістэматычна яе друкаваць».

Гэта рашэнне накладвае вялікія абавязкі як на ўвесь раёны друк, у якім асноўныя пытанні міжнароднага і ўну-транага жыцця павінны знаходзіць сваё поўнае і сістэматычнае адлюстраванне, так і на Белта, якое павінна значна палепшыць якасць сваёй работы.

Агульнымі намаганнямі гэта задача павінна быць вырашана.

В. Зайцаў

УВАГА ШКОЛЕ І НАСТАЎНІКУ

ЦК ВКП(б) паставіў перад нашай со-вецкай палітэхнічнай школай адказней-шыя задачы—выхоўваць усебакова раз-вітых актыўных удзельнікаў сацыялі-стычнай будовы.

Паспяховае вырашэнне задач, якія стаяць перад школай, у значнай меры залежыць ад падрыхтоўкі да новага на-вучальнага года.

Школе і настаўніку трэба да пачатку заняткаў стварыць усе ўмовы для нар-мальнай, бесперабойнай работы. Перша-

га верасня ў школы прыдуць новыя дзе-сяткі тысяч дзяцей. Для іх неабходна вучэбная плошча. Адна з баявых і не-адкладных задач—своечасовае сканчэнне новага будаўніцтва.

Амаль у кожным горадзе і раёне мы маем такія факты, калі частку школь-ных памяшканняў займаюць розныя ар-ганізацыі і прыватныя асобы. У Гомелі, напрыклад, адзін школьны будынак за-нят прыватнымі жыхарамі. Трэба забя-печыць безагаворачнае выкананне ды-

рэктыву аб высяленні прыватных асоб са школ і аб перадачы школам былых школьных будынкаў.

Другая, не менш важная задача—своечасовы і добра якасны рамонт школьных памяшканняў. Школа да пачатку зняткаў павінна быць забяспечана дастатковай колькасцю стабільных падручнікаў, вучэбных і пісьмовых прылад. Палітэхнічныя майстэрні і рабочыя пакоі павінны быць не толькі адрамантаваны, але і напоўнены абсталяваннем. Трэба загадзя забяспечыць, каб дзеці з першага-ж дня заняткаў мелі смачныя гарачыя снеданні.

Трэба ўжыць усе захады да таго, каб ні адно дзіця школьнага ўзросту не асталося па-за сценамі школы. Вось чаму пры сельскіх пашпартных і поўных сярэдніх школах неабходна арганізаваць інтэрнаты, каб дзеці з далёкіх калгасаў і вёсак маглі бесперабойна наведваць школу.

І ўрэшце, самае галоўнае—кожная школа павінна быць своечасова ўкамплектавана настаўнікамі і дзецьмі, а на стаўнікі забяспечаныя лічэ да пачатку заняткаў вучэбнымі планами, праграмамі і метадычнымі дапаможнікамі.

Конкрэтную і штодзённую дапамогу школе ў падрыхтоўцы да новага навучальнага года павінен аказваць усеяцэнтральны, раённы і лясавы друк БССР. Раённая газета павінна ўзяць пад свой неаслабны кантроль найбольш адказныя ўчасткі падрыхтоўчай работы—сканчэнне новага школьнага будаўніцтва, рамонт школьных памяшканняў і снабжэнне школ.

Трэба абавязкова дабіцца, каб кожны аб'ект школьнага будаўніцтва ў тэрмін быў закончан. Для гэтай мэты раённая газета павінна праз свой рабселькорскі актыў правяраць становішча будаўніцтва кожнай новай школы. Але ні ў якім разе нельга абмежавацца толькі адной такой праверкай.

Галоўнай задачай газеты ў тым, каб яна дабілася выпраўлення ўсіх недахопаў, выяўленых праверкай.

Спынімся на рабоце крычаўскай газеты «Соцыялістычны шлях» па падрыхтоўцы да новага навучальнага года.

НК КП(б)Б у сваёй пастанове ад 11 ліпеня адзначыў, што ў Крычаўскім раёне падрыхтоўка да новага навучальнага года знаходзіцца пад пагрозай. Раённая

газета «Соцыялістычны шлях» у нумары за 15 ліпеня выступае з артыкулам (да рэчы, першым), у якім высвятляе становішча з падрыхтоўкай да новага навучальнага года. Газета піша, што ў Зарубецкім сельсавеце зрываецца будаўніцтва чатырохкласнага школы, 21 школа зусім не адрамантавана. Такое-ж становішча і ў Маляціцкім сельсавеце, дзе нацменаўская школа будзеца ўжо тры гады. Газета выкрыла факты і зрабіла адпаведныя вывады. Але гэтага яшчэ мала для таго, каб ліквідаваць прарывы з будаўніцтвам і рамонтам. Трэба ўважліва правярыць, як ліквідуюцца выяўленыя недахопы.

У тым-жа артыкуле газета «Соцыялістычны шлях» наказвае вопыт работні перадавых па падрыхтоўцы да новага навучальнага года сельсаветаў:

«Парадковыя сельсаветы,—гаворыцца ў артыкуле,—Сакольніцкі, Касцюковіцкі, Паланіцкі, старшыні Іх Талан, Генкін, Шаўцоў, якія па-большэвіцку ўключыліся ў конкурс і да 20 ліпеня закончылі рамонт. Чаму Талан і Генкін маюць такія поспехі? Таму, што яны арганізавалі старшыню калгасаў, прымацавалі да калгасаў школы, вызначылі тэрміны работ і ўстанавілі ўзвешны кантроль за работай, правяраюць выкананне дагавароў. Камісія Талана правярыла работу Генкіна і наадварот».

Вельмі добра, што газета наказвае ўзровень па падрыхтоўцы да новага навучальнага года сельсаветы. Але гэце трэба вывучыць больш шырока і канкрэтна вопыт работы гэтых сельсаветаў і перанесці яго ў іншыя сельсаветы раёна. Зрабіць гэта могуць дынамічны газетны селькоры або настаўнікі дзяцей школы. Урэшце, можна даручыць самому старшыні сельсавета, хоць-бы таму-ж Талану, расказаць на старонках газеты, як ён дабіваўся і дабіўся перамогі. У калгасах, якія ўжо адрамантавалі свае падпідфінныя школы, безумоўна, ёсць энтузіясты-ўдзельнікі, якія сваім прыкладам уцятнулі калгасную масу для дапамогі школе. Гэце трэба паказаць гэтых удзельнікаў і выставіць іх кандыдатамі для праміравання ў конкурсе на лепшую падрыхтоўку да новага навучальнага года.

Сур'ёзную ўвагу раённы друк павінен аддаць пытанням будаўніцтва і рамонту нацменаўскіх школ. На гэтым участку

яшчэ ёсць шмат буйных недахопаў.

Крычаўская газета «Соцыялістычны шлях» паведамляе, што «ў Малаціцкім сельсавеце ў вёсцы Антонаўка нацыянальная школа будзеца тры гады, але так і не скончана. Вучняў няма дзе размясціць». З гэтага факта газета не робіць ніякіх палітычных вывадаў. А падобныя факты, моўшыя мовца ў Крычаве, ёсць грубейшае ігнараванне лепскай нацыянальнай палітыкі.

Раённыя газеты абавязаны з гэтага ўвагай правярыць падрыхтоўку да новага навучальнага года ў нацменаўскіх школах, моцна ўдарыць па ўсіх тых, хто ігнаруе інтарэсы нацыянальных меншасцей, і з большасцю іх сапраўднасцю і напорыстасцю змагацца з іх падрыхтоўку да заняткаў у кожнай нацменаўскай школе раён.

У перыяд падрыхтоўкі да навучальнага года трэба пад асабы кантроль узяць камплектаванне нацменаўскіх школ настаўнікамі. Гэта-ж факт, што ў мінулым навучальным годзе ў Дзяржынскім, Бягомльскім і некаторых іншых раёнах не было складальна нацыянальнага тэста партыі. У камплектаванні школ у польскія школы аддзелы нарарветы прызначалі настаўнікаў, якія не ведаюць польскай мовы і выкладаюць ў гэтых школах ішло на беларускай або рускай мове. Такія-ж выпадкі былі з лўрэйскімі і іншымі нацменаўскімі школамі. Раённы друк абавязан пільна сачыць за тым, каб не дапусціць сёлета леташніх «выпадаў» з нацменаўскімі школамі.

Неабходна шырока правярыць пры дапамозе селькораў, як школы забяспечаны падручнікамі, вучэбнымі і пісьмовымі прыладамі, палітэхнічным абсталяваннем. Не менш важная справа, за якую павінны зараз-жа ўзяцца раённыя газеты, гэта барацьба за стварэнне харчовых фондаў для арганізацыі гарачых снеданняў у школах.

Пасля выканання сваіх абавязацельстваў па здачы сельска-гаспадарчых прадуктаў дзяржаве, калгаснікі і працоўныя аднаасобнікі не толькі поўнасцю забяспечаць сябе рознымі прадуктамі, але здоліюць са сваіх уласных рэсурсаў выдзеліць дастатковую колькасць прадуктаў для стварэння харчовых фондаў пры кожнай школе. Трэба толькі раённаму друку своечасова і добра па-

ставіць растлумачальную работу і нашы школьнікі будуць забяспечаны на ўвесь год смачнымі і спажывнымі гарачымі снеданнямі.

Партыя і ўрад увесь час па-дзяўска кланюцца аб настаўніках. Заработная плата і матэрыяльнае забеспячэнне савецкага настаўніка з года ў год павышаюцца. Раённы друк абавязан узяць пад свой неслабы кантроль ажыццяўленне дырэктыў партыі і ўрада ў гэтай галіне.

У заключэнне неабходна сінніцца яшчэ на адным важным палітычным пытанні—гэта на ўкамплектаванні школ вучнямі. Беларуска контррэвалюцыйныя нацмены ў свой час шмат працавалі ў гэтай галіне. Партыя разграміла беларускіх нацменаў і выкрыла перад шырокімі працоўнымі масамі сутнасць іх контррэвалюцыйнай работы. У мінулым навучальным годзе партыя шмат працавала для ліквідацыі спадчыны нацменаўшчыны. Папырана сетка рускіх і польскіх падручнікаў, нанесен знішчальны ўдар ахвосцю нацыяналістычных элементаў, якія летась сям-там імкнуліся працягнуць механічнае камплектаванне школ. Але ўсё гэта не значыць, што ў органах народнай асветы і ў наасобных школах не астаўся замаскаваны класавы вораг, які і сёлета будзе імкнуцца праводзіць сваю шкодніцкую работу. У першую чаргу класавы вораг прабуе ў сваіх контррэвалюцыйных мэтах скарыстаць справу камплектавання школ дзецьмі.

Раённы друк павінен яшчэ больш павысіць сваю класавую пільнасць, бо астаткі нацменаўскіх і розных нацыяналістычных элементаў сям-там імкнуцца прадаўжаць сваю шкодніцкую дзейнасць.

Трэба своечасова выкрываць малейшыя спробы нацыяналістычных элементаў праводзіць камплектаванне школ па прынцыпу нацыянальнасці, а не па прынцыпу роднай мовы і не па жадаанню бацькоў вучня. Пры камплектаванні школ павінен праводзіцца самым рапучым чынам прынцып добраахвотнасці.

Раённы друк павінен памятаць, што баявая сустрэча новага навучальнага года ў значнай ступені залежыць ад таго, як наш друк будзе змагацца за вырашэненне задач падрыхтоўчай работы.

РЫХТАВАЦЦА ДА ЗІМЫ

Ужо зараз трэба распачаць падрыхтоўку да зімы. Вонят мнулых гадоў гэта рыць аб тым, што там, дзе жму сустракалі не падрыхтаванымі, дзе пазна пачыналі рыхтавацца да яе, там не была забеспечана нармальная работа прадпрыемстваў. Гэтыя прадпрыемствы не былі забеспечаны неабходным апа-лам. Захоўваўся апад дрэзна, псаваўся цэхі былі не ацэнены.

Гам, дзе не былі адрамантаваны ін-тэрнаты, не створаны ўмовы для нар-мальнага жыцця рабочых у зімовы пе-рыяд, там быў і адсоў рабочых. Во-чым хоць-бы шклозавод імя Сталіна (Гомель), які страціў значную частку сваіх рабочых, або добрунскую паляро-вую фабрыку, дзе не былі падрыхта-ны пад'язныя шліхі, дзе паражняк за-марожваўся на цуцях. Усё гэта вынік дрэннай падрыхтоўкі да зімы.

Ці варта даказваць, што зараз, толь-кі зараз трэба пачаць падрыхтоўку да зімы, бо малейнае ўнушчэнне ў гэтай справе выклікае велізарныя страты ў нашай пераходнай гаспадарцы.

Падрыхтаваць тут трэба ўсё ўчасткі, не пагаджаючы самымі дробнымі пы-танямі, бо часта дробязі перараста-юць зімой у вялікія перанаклады для нар-мальнай работы прадпрыемстваў.

Вялікую ролю ў падрыхтоўцы да зі-мы павінен адыграць наш друк. Гэ-датычыць і раённых, і фабрычна-завод-скіх друкаў. Вазьміце пытанне падрыхта-вання рабочых кватэр і інтэрнатаў. Партыя аздае вялікую ўвагу нашаму будаўніцтву і рамонту рабочых ква-тэр. Але трэба проста сказаць, што чым-лічэ мала цікава тым, у якой ква-тэры жыне рабочы, як гэта кватэра пад-рыхтавана да зімы: ці не працікае дах, ці не пабыгы шыбы, ці не дыміць печ, ці спраўны водаправод, црыўіральня, асвятленне, ці падрыхтаваны сараі для дроў, скланы для хавання гародніны.

Раскрыўце палкі нашых фабрыкаў-заводаў, радпрафсаветаў. Колькі вы там знайдзеце зусім правільных скаргаў, патрабаванняў, заяў рабочых. Не ўсю-ды падышлі сур'ёзна да гэтай справы.

На радзе прадпрыемстваў не ведаюць, колькі рабочых маюць патрэбу ў рамон-це сваіх кватэр. Мы часта сустракаем-ся з бяздуннымі, казённа-бюракратыч-нымі адпосіпамі да патрабаванняў ра-бочых.

Іхны рамантуюць кватэры. Па-казце, чым кватэры нашы рамантуюць у першую чаргу. І тут вы сустранеце ста-новішча, калі класавая лінія не заўсё-ды вытрымала, вы сустранеце такіх агіднасці, калі ўдарнікі, рэальныя рабо-чыя не могуць дабіцца самага невяліка-га рамонту сваіх кватэр.

А гэта-ж у канчатковым выніку пы-танне барацьбы за выкапанне ў указан-най тав. Сталіна.

Тут нельга абмяжоўвацца толькі раз-важаннямі. Тут павінна быць праяўле-на сапраўдная дэмавітасць, чульце да патрабаванняў кожнага рабочага ў гэтай справе.

Праверце, дзе жыюць важныя рабочыя ўстаноўцы, які рамонт кватэры ім па-трэбен, вылучце асабліва кватэры леп-шых ударнікаў і вазьміце пад свой кан-троль іх рамонт.

Газеты павінны звяртацца з жэстамі паглядзець, чым кватэры там раманту-юцца ў першую чаргу, і пракачыць за гэтыя дні і якасцю рамонту.

Трэба правесці рэйд ударнікаў друку па выяўленню ўнутраных рэсурсаў. Гэта-ж не сакрэт, што калі рабочыя за-вода імя Вараньылава аглодзелі свой за-водскі двор, яны знайшлі вялікую коль-касць добрага лесаматэрыяла, а ў гэ-ты-ж час старыныя заўкома скардзіў-ся на падхват дошак.

Вялікую ролю павінны адыграць у гэтай справе рабочыя-будульнікі. Звя-жыцеся з будаўнічымі арганізацыямі і яны пойдучь вам насустрэчу.

Асабліва трэба звярнуць увагу на якасць рамонту. Рамонт кватэры пельга-лічыць скончаным, пакуль жыхары не падпішуць акт аб прыёме работы.

Вазьміце пытанне з абуткам і вопрат-кай. У нас яшчэ вельмі дрэнна працуюць пачыначныя швейныя і абутковыя май-стэрні. Быў выладак, калі рабочыя пры-

333 - 54 370.

ябс у сваю майстэрню на завод імя Парашылава пару добрых бацінак, якія неабходзеі быў невялікі рамонт. У чэр-стэрні да шаўровага верху яму пры-нілі насок з свёной скуры. Такія вы-кі не адзіныя. Вельможа цэла і шыка-якасць—сістэма работы майстэрня.

Перад намі стаіць задача: да зімы адрамантаваць абутак, галошы, верх-нюю вопратку рабочым, іх жанкам і дзецям. Адрамантаваць добра і хутка і не дорага.

Для гэтага ў нас ёсць усе матэ-рыялы. Прыцягнуць сампрацаператцаў і яна пойдзе насустрэчу. Трэба арганіза-ваць узаемадапамогу швейных фабрык абутковым і наадварот.

Асаблівую ўвагу трэба звярнуць на забеспячэнне школьнікаў. Трэба выя-віць і выхрыць людзей, заражаных на-манскім дупком і літачых невыгод-ным вырабляць і гандляваць дзіцячы-мі таварамі.

Апошняе пытанне — падрыхтоўка да зімы прадпрыемстваў, забяспечэ-не іх і рабочых апалам.

Трэба праверыць, наколькі ацеп-лены цэхі. падрыхтаваны склады, пад'язныя шляхі, транспарт, складскія памяшканні для стравіў і стравіўцаў забеспячэннем прамысловых цэнтраў дровамі накуль яшчэ напружанае. Дрэна перавозыцца дровы Днепра-дзвінскім рэчным флотам. Ён выканаў поўгадавы план перавозак толькі на 50 проц. Асноўная маса апалу зна-ходзіцца яшчэ на далёкіх прыстанях.

Работы і газеты воднага транспар-та навіны практычна ўзяцца за хут-чэйшы вываз апалу. Не чакаць, пакуль пачнуць заміраць рэкі. Асаблівую ўвагу — работе пагрузачна-разгрузач-ных пунктаў.

Адказнейшыя задачы стаяць перад газетамі оплаўных кантор. У сплаве наступваюць рашаючыя дні. Трэба ўзяць за кругласутачную вязку лесу, вып-лаўку яго з малых рэк і сплаўляць да канчатковых пунктаў.

Адначасова з гэтым трэба заняцца

боражым выкарыстаннем апалу. Мы маем запатрабаваны перапад. Уме-ла арганізаваць хаванне апалу — зада-ча ўсіх прадпрыемстваў, электрастан-цый і т. д. Трэба зразумець, што ў кан-чатковым выніку апал — рашаючае звязно падрыхтоўкі да зімы.

Пытанні ў шмат. Задача газет — не распыляцца, вывучыць становішча прадпрыемства і ход падрыхтоўкі да зі-мы. Неабходна намяціць практычны план арганізацыйных мерапрыемстваў і на-дзелавому ўзяцца за справу.

Трэба, каб газеты фабрык і заводаў арганізавалі дапамогу торфзаводам, якія снабжаюць іх торфам, і паслаць туды намызныя рэчцы, каб сваёй аператыў-най работай дапамагчы ў барацьбе за лепшую супку і беспералымпую вываз-ку торфу. Для гэтага неабходна прыця-гнуць спецыялістаў, якія-б вызначылі вільготнасць і дапамаглі-б у барацьбе за высокую якасць торфу.

Трэба ўцягнуць жонкаў рабочых у кампанію падрыхтоўкі да зімы. Няхай яны дапамогуць выявіць, што неабход-на зрабіць і адрамантаваць.

Чаму-б газетам не сабраць калета-раў і асобарыць з імі, як лепш экано-міць апал і выкарыстаць фронталь-нае сабраць дзёржкі і выявіць, як захоўваецца парак на дварах, у ка-рыдорах і т. д.

Газеты на сваіх старонках навіны папулярызаваць лениных ударнікаў пад-рыхтоўкі да зімы — краўцоў, шаўцоў, будаўнікоў, разгарнуць паміж імі спа-борніцтва.

Мы не бярэм на сябе задачу даць га-зетам нейкія гатовыя, закончаныя формы масавай і арганізацыйнай ра-боты. Трэба, каб газеты ў справе пад-рыхтоўкі да зімы праявілі максімум ініцыятывы, аператыўнасці.

Дапамагчы сацыялістычным прадпры-емствам своєчасова і поўнасьцю падрых-тавацца да зімы — справа гонару на-шага друку.

ДАЦЬ АПАЛ ПРАМЫСЛОВАСЦІ,
ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ ДРОВАМІ ПРОЛЕТАРСКІЯ ЦЭНТРЫ

ЦО КП(б)Б «Звезда» прамыслов. і
1-та па 20-е жніўня райд-травецкага
беспрычынна прамысловіцтва і цэсар
скія кантраляцыяныя.

[illegible]

У райді навістимі улюбленців усіх районів, транспортних, фабрично-заводських газет. Треба уцілюючи у працю на районі увесь низовий фабрично-заводський друк, усіх раціоналізаторів, підприємців, членів кооперативів і водночас транспортних, а також усіх працівників жіночих фабрик

Или это просто идиотизм, а не философия?

**Рабкорам - воднікам
і газеца «Беларускі фарватэр».**

У адміністрацыі ўсё гэта рэалізавана і ад-
быліся пазітыўныя змены. Так, у 1991
г. у Мінскай вобласці ўпершыню ўста-
лі кантроль за якасцю і колькасцю
прадукцыі для гарадоў Гомель, Віцебск, Ма-
гілёў, Барысаў, Бабруйск, Рэчыца, Пін-
ска, Ставіцы перад рабочымі і сельскімі
жыхарамі. Пачынаюць пераводзіць на
працоў і прамысловасці.

На пунктах навізання і виїздки уст-
павили контрольні пасты, якія на-
ня інтенсивно слідкує і намагає-
меру, щоб флот був своєчасно рапро-
жон і навізаний. Пам'ятайте, що бес-
перабойна робота флота, праця і
наслідок цієї діяльності є не рідкіс-
ним випадком, а постійною справою.
аналізу для гарячої

На привітанях проби знаходзяцца
без усякай аховы. Ніднягі дзедзі
што ўзяць векалькі ніднягі дроў
іграх». У выніку на дзедзі дроў іграх
ны год расцягваюцца сотні тры і
метраў дроў. На гэты ўчастак на
раціўу з раскравіным дроў на пры-

стиях навѣны быць запуты дельны
оды водыкаў-рабкораў.

Рабкорам і шматтыражкам сплаву.

Наступні раніючі дні снігу. М'яким і оушним маса дріб, призначена для гарядоу, знаходяться яшче на пристанях, далеко ад промислових центрів. На снігунних пристанях гомельської, віцебської і мазирської снігунської гор знаходяться болыи сотні тысяч річметра дріб, причым гэтыя дровы яшче не зняты. Наростае нагреза, што дровы астануцца змаваць на прыста

Над асабы кантроль газеты і раб
ры павінны ўзяць **выплаўку дроў з ма
лых рэк** (асабліва пагражаючыя стано
вішча з дыслаўкай на Верхня-Сольскім
участку)

«Лозунг для силачи́чыкаў — кругла сутачная звязка, дзень і ноч без страганаць дровы да канчатковых пунктаў. На прыстанях Чачэрска, Прапоўска Нармы, Ловна зязкаць дровы яшчэ да галіных загато́вак. Вывозці гэтыя дровы да наступлення замаразкаў — задача цяжкая».

**Рабкорам і шматтыражкам
прамысловасці.**

Под агобы нагляд трэба ўзяць за
абмежаванне прадырчывасці на зіму ана-
лам, максімальнае вымарштоваванне
горфу замест дроў, настаноўку ўліку
расходвання дроў, хаванне аналу на
складах (выявіць канкрэтных віноўні-
каў і прычыны, параджаючыя пера-
ны і разбазарванне аналу)

Трэба прывесці дэйд-праверку, як праходзіць забеспячэнне дровамі рабочых, якую дапамогу аказваюць профсаюзы ў дастаўцы дроў рабочым. Асаблівую увагу трэба звярнуць на пастаўку пашпартызацыі топак (выявіць факты злачынстваў з боку пайшчыкаў у атрыманні дроў).

Трэба ўключыцца ў актыўную дэле-
гату трыфазіадам, заахавваючым
прадпрыемствы торфам. **Ранізе сунжа**

І вывазка торфу. На гэты ўчастак трэба кінуць брыгады рабкораў, прыняць усё неабходныя меры, каб зімовы запас торфу, прызначаны для прадырэмстваў, быў вывезен да асенніх разліваў.

Штогод нашы парасілавныя электрастанцыі перавыдаюць сотні тысяч тон рознага апазу. Даводзіць напамінаць, што добрунцкай парасілаваў станцыя з пачатку гэтага года перацалена больш 10 тысяч тон торфу. Для нармальнай работы фабрыкі прышлося прывозіць торф за тысячы кілометраў.

Пазавы друк электрастанцый павінен

арганізаваць праворку становішча топака (выкананне планаў палепаджаль пага рамонт катлавога гаспадарства катлавога, ад попельнага), прызначуць для гэтай мэты спецыялістаў сталцы.

Рэкамендуем правесці нараду каагараў па пытанню аб эканоміі апазу.

Вынікі рэйда неабходна шырока выявіць на старонках газет, арганізацый на сходах рабочых, у партыйных, савецкіх, прафсаюзных арганізацыях, каб сабіцца поўнай ліквідацыі выяўленых рэйдавымі брыгадамі недахопаў, поўнастро забяспечыць сацыялістычны прадырэмствы, рабочых, пролетарскіх цэнтраў апазам.

З АПОШНЯЙ ПОШТЫ

„НЕ ДАПУСЦІМ МАЛЕЙШЫХ СТРАТ“

Газета палітадзела Марінеўскай МТС «Сцяг Леніна» выдала ўжо шосты нумар аперацыйнай друкаванай «лістоўкі—газеты». На гэты раз лістоўка палкам прыгаворвае барацьбе са стратамі ўраджаю. Аб гэтым у лістоўцы друкуецца і пастанова палітадзела МТС.

Вось невялічкі, літаральна ў 40 радкоў, перадавы артыкул, які па-аперацыйнаму мабілізуе калгаснікаў на чыстае жніво, на збор і падграбаванне каласоў.

«У радзе калгасоў не вядзецца барацьбы са стратамі ўраджаю (калгас «ХІІ-годдзе Настрывіна», Бракаўскага сельсавета, калгас імя Леніна, Княжыцкага сельсавета), не арганізавана падграбаванне і падбор каласоў, не мабілізавана калгасная дэмакратыя на барацьбу са стратамі—на збіранне каласоў».

Лістоўка падае імёны і прозвішчы тых, хто зніжае вагу працадзя, хто не змагаецца са стратамі. Калгас імя Парашылава, Папкаўскага сельсавета, павінен быў сабраць і звесці ў гужыны ўраджаі з 50 га зерняных. Але калгас зацянуў уборку. Зжат і састаўлен у бабкі ўраджаі толькі з 35 га, звеста ў гужыны ўсяго 7 вазоў. Лістоўка накіроўвае сваю ўвагу на якасць работы ў гэтым калгасе.

«Якасць работы на ўборцы нецярпі-

ма дрэнная. Калі 15 проц. зерня застаецца на полі. Жніўні жнуць нечыста. Пасля жніва жніўнікамі дзённі-дзе і абы як зроблена падграбаванне каласоў.

Ад дрэннай якасці трацяцца кіло-

ЛІСТОУКА ГАЗЕТЫ «СЦЯГ ЛЕНІНА»

А-БАЯВОМУ ПРАВЯДЗЕМ УБОРАЧНУ

ПРЫМІШ: У ЧАСТНІ, СТЫСНІ, ЯКАСЦІ, І ПРАЦЫ, ІЗ КІМ І ПАК
СМЯТЛІЦЬ, ОСАБІЛІЦЬ, МОЛІ, КІМ І ПРАЦЫ, ІЗ КІМ І ПАК
ВІДРАЖІ, С. С. ПРАЦЫ, І ПРАЦЫ, ІЗ КІМ І ПАК

— ПРАЦЫ, І ПРАЦЫ, ІЗ КІМ І ПАК

АД ПРАЦЫ, І ПРАЦЫ, ІЗ КІМ І ПАК

Першая старонка лістоўкі газеты «Сцяг Леніна» (палітадзёл Марінеўскай МТС).

грамы, цэнтнеры збожжа на полі і гэтым самым зніжаецца кошт працадзя калгасніка».

Газета заклікае сельжораў і рэдакцыйнікі дзяржаўных, брыгадных насценгазет

больш бѣлаваць бракаробаў, ун ртз . . . гацца са стратамі пры ўборцы.

«Паказвайце вопыт работы лепшых дзяцей ударнікаў па эбору каласоў: Расстаўце на полі селькорэўскія пасты па барацьбе са стратамі!»

На другой старонцы лістоўка дае слова аграному МТС тав. Врублеўскаму, які простымі падлікамі даказаў, што «калі нават лічыць у сярэднім страту 10 каласоў на квадратны метр, то на адным гектары траціцца 20 кілограм ураджаю. Гэта значыць, што калі добра падгрэбці і сабраць каласы ў часе ўборкі, дык атрымаем сотні пудоў хлеба і гэтым самым павысім кошт працягнення калгасніка».

Ганаровае месца адводзіць лістоўка калгаснаму інспектару па якасці. Газета яшчэ раз напамінае, што кожны гектар убранага ўраджаю, кожны від работы павінен быць прынят інспектарам па якасці.

«Пільна сачыце за ўсімі працэсамі

„УСЕ НА БАРАЦЬБУ З КЛЯШЧОМ!“

Пухавіцкая раённая газета «За калгасы» правяла значную работу па арганізацыі чырвоных абозаў з хлебам у гонар юбілея «Звязды».

21 ліпеня калгаснікі Пухавіцкага раёна прывезлі для адачы дзяржаве 30 тон хлеба. Камі зярно пачалі ссыпаць у склады, выявілася, што ў асобных мляпках захавяўся шкіднік—кляшча.

Раённая газета ўзяла трыюгу. У аператыўным парадку выязнала рэдакцыя «Звязды» і пухавіцкая раённая газета «За калгасы» выпускае тэлеграму ў ліку 2.000 экз. і накіроўнае ў калгасы раёна.

Бюро Пухавіцкага РК КП(б)Б і па літаддзел МТС у спецыяльнай пастаю ве аб барацьбе з кляшчом прапануюць усім старшыням сельсоветаў, калгасным дырэктарам саўгасаў і сялянам—адні асобнікам у двухдзённым тэрмін правесці і прадыфіктаваць усе склады, свірны, тару для сыпкі волага ураджаю.

У барацьбу з кляшчом ўключыліся піонеры. Дзесяткі лістовак-тэлеграм разнеслі яны ў калгасы раёна, наведваючы:

ўборкі. З гонарам насіце пазвязкі—на рукаўнін інспектара па якасці!»—

вось баявы заклік палітаддзельскай газеты да калгасных інспектараў

У лістоўцы вытупаюць самі калгаснікі—свабодныя і адважныя са стратамі ўраджаю Гав. Дымноў з калгаса імя Бутэянага, Бракаўскага сельсовета сінвалуе, што калгас на адным гектары траціць пры ўборцы каля цэнтнера хлеба, а тав. Купрэйчык наведвае аб тым, што «Пад дажджом можа не вязаны ячмень».

Іншае адно пісьмо калгасніка Апякіна. Ён не можа змыцца са стратамі збожжя пры звозцы снапоў у гумны. Бо снапы «дрэпа кладуць на галі іно падаціваюць падацілак у драбны». А адсюль вынік—на дарозе губляюцца сотні каласоў, асынаецца зярно.

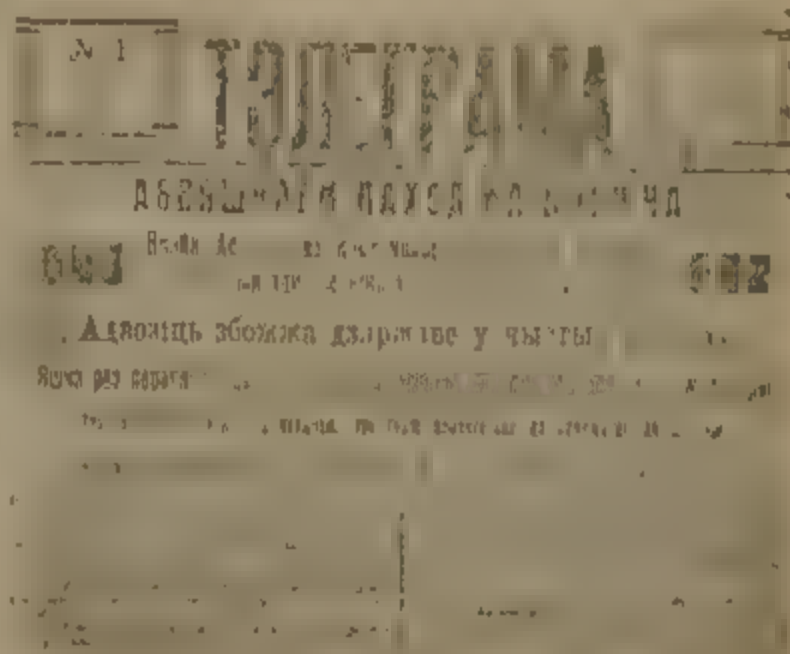
Так з удзелам лепшых калгаснікаў ударнікаў маргілеўская палітаддзельская газета ўключылася ў актыўную барацьбу са стратамі ўраджаю

АБВЯШЧАЕМ ПАХОД НА КЛЯШЧА!

Ячэйкі Асавіяхіма, комсэмольцы, партыйцы, калгаснікі і працоўныя аднаасобнікі! Усе на барацьбу з кляшчом!

Адвозіць збожжа дзяржаве ў чыстых мяшках».

Так па ініцыятыве выязной рэдакцыі «Звязды» і пухавіцкай раённай газеты «За калгасы» пачаўся паход па шкідніках зярна — кляшча.

Тэлеграна, выданая выязной рэдакцыяй «Звязды» і Пухавіцкай раённай газетай.

ТРИБУНА ВОПЫТА ДА III УСЕБЕЛАРУСКАГА З'ЕЗДА РАБСЕЛЬКОРАУ

ДЗЕНЬ СЕЛЬКОРА У КАЛГАСЕ ІМЯ ЛАНЦУЦКАГА. Нездымках: 1. Піліпчык Іван — актыўны селькор папятадзельскай газеты «За большэвіцкі калгас»; уверсе справа — лістоўка выданая папятадзельскай газетай аб значэнні «Дня селькора»; 2. Выступленне тав. Ланцуцкага на мітынгу ўдзельнікаў «Дня селькора»; 3. Група актыўных селькораў і рэдактароў брыгадных насценгазет перадавых калгасаў Капыльшчыны.

А. Шэўчанка

рэдактар газеты «За большэвіцкі калгас» папятадзела Капыльскай МТС

НЕЗВЫЧАЙНЫ ДЗЕНЬ У КАЛГАСЕ ІМЯ ЛАНЦУЦКАГА

Зараз у раёне дзейнасці Капыльскай МТС няма ніводнага калгаса без свайго насценнай газеты. 175 калгасных брыгад (а ўсёх брыгад 201) наладзілі выпуск брыгадных газет.

У гэтым поспехі ў развіццё брыгадных друку дасягнуты папятадзелям МТС і яго газетай «За большэвіцкі калгас» зьяўляючыся ўмацаваннем і развіццём рабселькораў і рэдакцый, не перадае. У практыку нашай работы з рабселькораў моцна ўжываюцца састаўляючыся павязанне народнага рэдакцыянага зэта, курсаў рэдакцыянага, народнага селькораў на сельсоветах і калгасах.

Можна перадаць дзесяткі прыкладаў гэтай работы брыгадных насценгазет у чарговай спосабе, прычым, сена-ўборкі і падрыхтоўкі да ўборачнай.

Газета брыгады № 2 калгаса «Ясны паранак», якая выходзіць на польскай мове, прэзентавана папятадзелям за неабходна і паспяховую барацьбу за тэмца і якасць сацыялізму, за ўдарную работу на перахадзе да ўборачнай кампаніі.

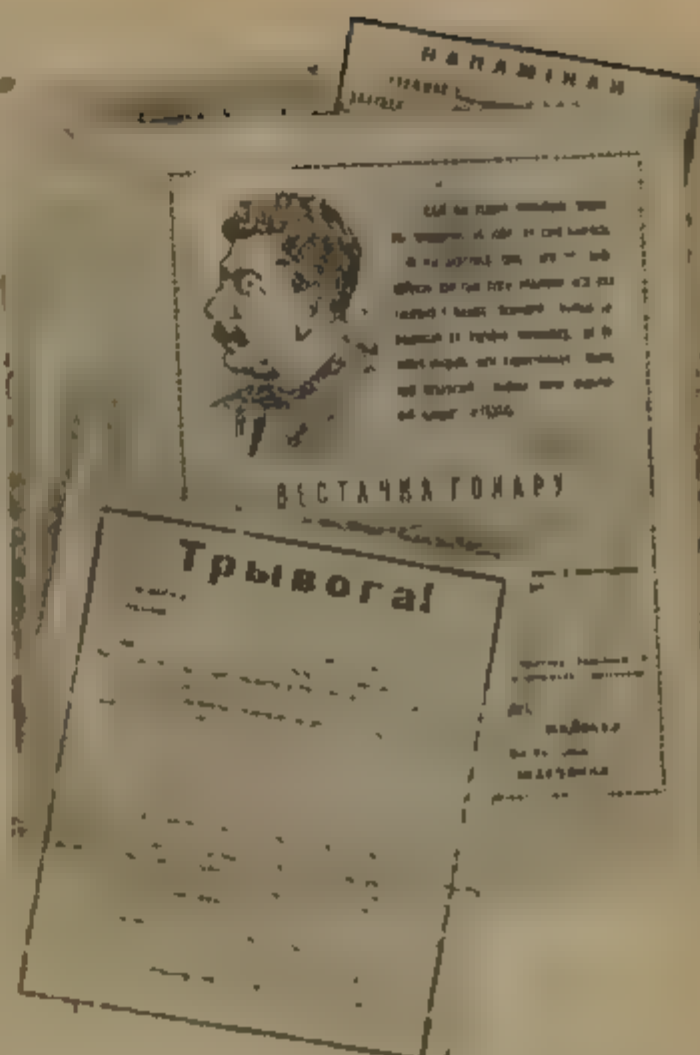
Брыгадныя насценгазеты калгаса «Я Красна» а. да сёння 8 раз прэзенты і калгасе сацыялізму, заключаным з калгасам «Лічы». У правядзенні прынялі

Удзед звыш 50 лепшых калгаснікаў-ударнікаў. Зараз ва ўсіх шасці брыгадах калгаса імя Красіна паладжан рэгулярны выпуск наццэнгазет. Выдаецца тамсама агульна-калгасная наццэнгазета. З першых-жа дзён уборкі рэдкалетні брыгадных наццэнгазет паладзілі гучныя чытні газет ва ўсіх брыгадах калгаса. Чытчыкамі газет з'яўляюцца лепшыя, найбольш грамадныя селькоры.

Рост брыгаднага друку ў нашых калгасах абумоўліваецца ростам рабселькорскай арміі. Гэта армія адважных барацібітоў за моцныя большавіцкія класныя рэчы не толькі калгасна, але і якасна. Задача-ж палітдзела і яго газеты — ні на мінуту не забываць пра рабселькораў, штодня кланіцца да іх, кіраваць імі, выхоўваць іх.

Даволі ўдалым новым мерапрыемствам палітдзела ў кіраванстве селькорамі з'яўляецца «Дзень селькора», праекцыя напярэдадні ўборкі — 15 лістапада. У гэты дзень сваёй асабістай палітдзелам дачаўся ў тым, каб падтрымаць і дапамагчы ўсім селькорам і селькорам ЦК ВКП(б) і мясцовым селькорам на ўдарнае ажыццяўленне гэтых рашэнняў. Месцам правядзення «Дня селькора» быў польскі нацыянальны дзень імя Ланцуцкага.

З самай французскай калгас імя Ланцуцкага пачалі прыбываць на злет селькоры, рэдактары наццэнгазет, члены райклетч. К поўдню разам з калгаснікамі

«Чырвоныя весткі», «Сігнальныя лістні» і «Трывогі» — адна з форм масавай работы Копыльскай палітдзельскай газеты.

камі бліжэйшых калгаснаў сабралася каля двух тысяч чалавек.

Месца, дзе праводзіліся работы з'яўляюцца, загады абсталяваны і ўпрыгожаны. Ва ўсіх дамах калгаснікаў прыклеены лозунгі, абавязуючыя селькораў на ўдарную барацьбу на фронце ўборкі і хлебнапаставы. Тут-жа была паставка на выстаўка наццэнгазет. Выстаўку мы арганізавалі на-новаму. Раней выстаўка наццэнгазет мы рабілі так, на фанеры ліст у беспарадку наклеівалі наццэнгазеты і ўсе. На гэты раз мы абсталявалі такую выстаўку, якая была на-поўным данаможнікам селькору, якая вучыла, як трэба і як не трэба выпускаць наццэнгазету.

На апошнім шматце былі прыклеены лозунгі, якія наццэнгазеты. У гэты дзень былі і на палітдзельскай тлумачэнні, што трэба ў гэтых наццэнгазетах, на што трэба звяртаць асаблівую ўвагу і на што не трэба звяртаць увагі. Мы паказалі дзеянне наццэнгазет і да іх таксама да іх на грамадныя тлумачэнні.

На другім шматце мы паказалі дзеянне наццэнгазет і да іх таксама да іх на грамадныя тлумачэнні.

Лепшыя брыгадныя наццэнгазеты калгасаў «На варце», імя Красіна «Ліч» і «Чырвоная армія» карысталіся асаблівай увагай селькорам. Селько-

СТОЙ!

Што ты зрабіў для таго, каб вынацаць **БЛЯВЫ** і **ПАЛІТАДЗЕЛА** — **ПАМІТАЙ!** што вытворная **НАРАДА** брыгадараў і менеджараў на янаці абавязала:

- 1. Удзельнічаць у працы 14-15 дзён.
- 2. Удзельнічаць у працы па заданні дэпартаменту, інтэрв'ю, МТС, асабліва па паставы дзённага пасля ўборкі і да 15 верасня зніжэнне адной жывой верасня культуры.
- 3. Дз. 1 верасня пачаць працягваць дэпартамент і на кіраванне МТС і да 1 верасня зніжэнне.
- 4. Удзельнічаць у працы селькорам і селькорам.

Листоўка, выданая Копыльскай палітдзельскай газетай да «Дня селькора».

ры вельмі ўважліва разглядалі нумары гэтых наценгазет, прыглядаліся да іх афармлення, зместу, трэмаці матэрыялаў. Для выстаўкі ўвесь час ішла жывая гутарка. Селькоры абмяшчаліся наўвагамі пра выстаўленыя наценгазеты. Безумоўна гэта наша выстаўка наценгазет адыграла вялікую ролю ў вучобе і выхаванні калгаснага рэдактара.

Разглядам і вывучэннем выстаўкі селькоры былі заняты ўсю раніцу. Роўна 12 гадзін пачалася прапрацоўка пастыноў пачыма ЦК ВКН(б). Удзельнікі разбіты на некалькі груп каб лепш можна было правесці заняткі. Прапрацоўка праходзіла жыва, з актыўным удзелам кожнага прысутнага. Спачатку чыталі паставы, а потым абмяркоўвалі, як павінны калгасныя наценгазеты змагацца за іх выкараненне.

Прапрацоўка раз'ясненняў пачыма ЦК ВКН(б) заняла 4 гадзіны, адна з іх куючы правільнаму, жывому метаду прапрацоўкі, селькоры не ставіліся.

У 4 гадзіны была праведзена паставульная канферэнцыя ўсіх удзельнікаў злёта. На канферэнцыі селькоры прынялі на сябе наступныя задачы і зацэлявы.

Наладзіць рэгулярны выхат брыгадных наценгазет у кожным калгасе.

У кожнай калгаснай брыгадзе арганізаваць селькораскія пасты на час уборкі і хлебапаставак.

— Змагацца за быстравейшае правядзенне ўборкі ўсіх зернавых без усякіх страт. Ніводнага адстаючага калгаса ў зоне МТС!

— Забяспечыць, каб палітадзельскую газету «За большавіцкі калгас» вынісаў кожны калгасны двор.

— Кожнай рэдакцыі наценгазеты і селькору выпіваць і чытаць журналы «Большавіцкі друк», «Рабікресткор».

У часе абедзённага перапынку па брыгадах праводзіць чытанне газет і масовых запісак.

На ўсіх буйных МТС і СТФ арганізаваць спецыяльныя наценгазеты.

У канцы дня канферэнцыя наведальніцы прыехавшыя ў раён т. ЛАНЦУЦКІ, кіраўнік шчыўскага атрада, удзельнік вейскіх барыкад т. ФІШЭР з жонкай і прадстаўнік тэрмаўскай кампарты т. ШУЛЬЦ. Селькоры сустрэлі дарогіх гасцей з вялікай радасцю. Таварышы Ланцуцкі, Фішэр і Шульц расказвалі аб тых жудасных здзеках, якія пануюць у фашысцкай Польшчы, Аўстрыі і Германіі. Да 9 гадзін вечара цыгнуўся мітынг. Велізарны патоўп вакол трыбуны лаві, кожнае слова выступаўшых. Удзельнікі «Дня селькора» абавязаліся ўзмацніць інтэрнацыянальную моўраўскую работу, дабіцца ў кожным калгасе арганізацыі ячэйкі МОПР.

Пасля ад'яду гасцей пачалася спецыяльная падрыхтаваная мастацкая частка. Была дана паставулька, выступіў харавы гурток, увесь час гралі струны і духавыя аркестры і два баяны.

Так правялі мы наш першы «Дзень селькора». Спроба атрымалася вельмі ўдалай. У далейшым такія дні селькораскіх пастав будзе праводзіць сістэматычна.

УБОРКУ ўсіх зерна-
вых ПРАВЯДЗЕМ
НА ПРАЦЯГУ

14-15 ДЗЕН

СЕЛЬКОРЫ у часе УБОРКІ
павінны быць на ПЕРАДАВЫХ ПАСТАХ

СЕЛЬКОР ПАВІНЕН БЫЦЬ У
ПЕРШЫХ РАДАХ БАРАЦЬБЫ ЗА ЗВАЧАЛОВУ
І ДОБРАЯКІСНУЮ УБОРКУ І ЗБОЖАЗДАЧУ ДЗЯРНАВЕ

Лозунгі выданыя Копыльскай палітадзельскай газетай да «дня селькора».

УЗБРОІМ ГАЗЕТУ КАРЫКАТУРАЙ

Цэхавыя і брыгадныя
насценгазеты Менска-
га машына-будаўніча-
га завода імя Вара-
шылава. Пачэснае ме-
сца ў гэтых насцен-
газетах заняла кары-
катура

Многія рэдактары фабрычна-завоцкіх і транспартных насценгазет не баяюцца аб яркім выяўленні, аб рысунках і карыкатурах у газеце і тут спасылаюцца на адзін і той жа аргумент:

«У нас няма ні мастакоў, ні карыкатурыстаў, няма каму рысаваць, і мы радыкалегіі не ўмеюць...»

І часта афармленне насценгазет паводы не варта. Нават прачытаць цяжка. Усё зліваецца ў адну шэрую пляму. Няма маляўнічых загалоўкаў, карыкатур, яркіх рысункаў.

Тут пазнаць спасылацца на тое, што члены рады, легіі не ўмеюць рысаваць. На нашых фабрыках і заводах, на транспарце ёсць сотні людзей, якія з поспехам могуць аказаць істотную дапамогу ў афармленні газеты. Трэба толькі прыцягнуць гэтых людзей да работы

і дадзіць ім, арганізаванцы іх вакол газеты.

Удалая карыкатура, яркі рысунак у газеце—дзейсная зброя, якая б'е ў цэль без промаху. Добрае афармленне газеты прыкоўвае увагу чытача да матэрыялаў нумара.

Прывядзем характэрныя факты з работы насценных газет машына-будаўнічага завода імя Варашылава (Менск).

У цэху па выпуску прадметаў шырокага спажывання выходзіць насценгазета «ГУДОК» (рэдактар тав. **БРАУДЭ**). Яе добра ведаюць на заводзе, як адну з лепшых насценгазет. Яна выходзіць праз дзень. Карыкатура ў газеце заняла пачэснае месца.

Рабочы цэха **Аўсеевіч** і **Ітнін** у часе работы пачалі гульні ў шахматы. «Гудок» змяшчае вострую карыкатуру пад

назвай «Шахматная гарачка». Карыкатура моцна ўздзейнічала на Іткіна і Аўсеевіча. Яны зразумелі і выправілі сваю памылку.

Члены рэдкалегіі тт. Браўдз і Крыгель арганізавалі выданне спецыяльнага бюлетэня пад назвай «Б'ём па шляпах». Гэты бюлетэнь складаецца выключна з карыкатур.

6 чэрвеня была сарваная тэхвучоба на ўне тэхпропа Казлова. На гэту тэму змяшчаецца ў бюлетэні карыкатура «Тэхпроп Казлоў твараў да вучобы». Больш гаварыць не прышлося. Казлоў склаў падрабизны вучэбны план і зараз чалавек вучоў.

Работніца Дробава ўвесь час не выконвае вытворчых заданняў. Яна выпускае толькі 10 ключоў за змену. Іншыя ж работніцы выпускалі па 60.

Пасля вострай і трапнай карыкатуры па адрасу Дробавай яна пачала сістэматычна выконваць вытворчае заданне.

Нядрэнна змагаецца газета праз свае карыкатуры за якасць прадукцыі.

Прыёмшчык Чэрчэс акуратна падшывае парады па замкі, але зусім не прыярае іх якасць. Бракаваныя замкі прыходзяць разам з добрымі. Газета змяшчае карыкатуру «Добрадушны чалавек».

Зусім інакш пасля гэтага пачаў працаваць Чэрчэс. Якасць кожнага замка строга кантралюецца.

Адкуль-жа бярэ рысункі рэдкалегія «Гудка», калі ні рэдактар, ні члены рэдкалегіі самі не ўмеюць рысаваць карыкатур?

Рэдактар і члены рэдкалегіі прыціснулі да работы іншых рабочых і работнікаў завода, якія і робяць для газеты карыкатуры і рысункі.

Знайсці, агупаваць закод газеты актыў—вось у чым пытанне, якое пры належнай энергіі і ініцыятыўнасці можна і трэба быстрой вырашыць.

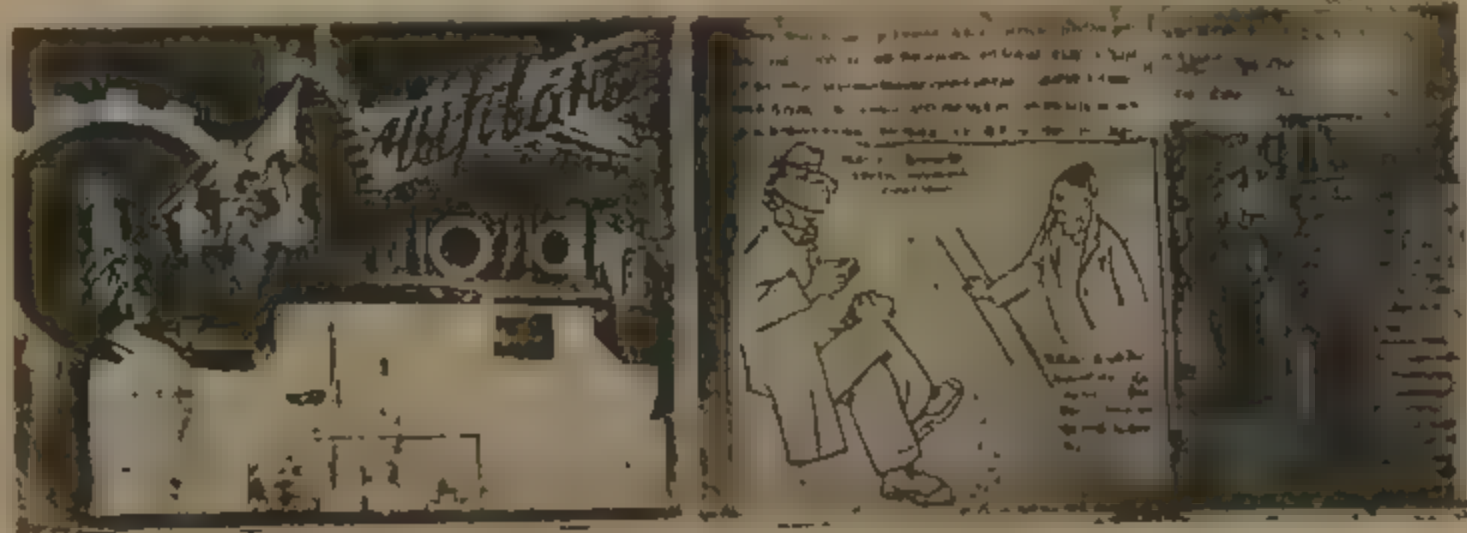
**

Нядрэнна выкарыстоўваюцца малюнкі і карыкатуры і ў газеце «Чырвоны молат» (кацельны цэх). У гэтым цэху рэдактар цэхавай газеты П. Воранаў арганізаваў пры рэдкалегіі брыгаду мастакоў з рабочых. Брыгада актыўна даламалае прыгожа і ярка афармляе цэхавую і брыгадную газеты. Для рысункаў і карыкатур выкарыстоўваюцца таксама фотаздымкі, выразкі з журналаў і газет.

Рэдактар брыгаднай газеты электралампычыхаў «За якасць» т. Рудгайзер сваёй бяздзейнасцю зрываў работу рэдкалегіі. А каб апраўдацца Рудгайзер гаварыў, што самі члены рэдкалегіі нічога не робяць.

Удалай карыкатурай «Чырвоны молат» вырывае Рудгайзера. Яго выводзяць са складу рэдкалегіі. І брыгадная газета пад новым кіраўніцтвам пазавязу пачынае разгортваць сваю работу. Брыгадныя штодзёнкі, як і «Чырвоны молат» таксама добра афармляюцца. Заметкі пішуцца ясна і чыста, вялікімі выразнымі літарамі.

Ёсць і паасобныя зрывы. Трэба, напрыклад, прызнаць яўна няўдалай і нават шкоднай карыкатуру па тэму аб распаўсюджанні цэнтральнага друку, змешчаную ў газеце кацельнага цэха. Зборшчык падпіскі па цэху Доўнар праваліў гэту работу. Па віне Доўнара рабочыя былі астаўлены без цэнтральнага друку. Цэхавая газета змяшчае карыкатуру наступнага зместу: Доўнар адзявае каню акуляры, гаворачы, што

Карыкатура ў цэхавых насцен газетах завода імя Варашылава.

цяпер толькі яму, Доўнаму, і каню пры-
зецца чытаць газеты, бо ніхто не пад-
пісаны

Выходзіць, што ў зрыве падпіскі ві-
нават не Доўнар, а непасрэдна самі ра-
бочыя. Тут газета ўдарыла міма цэлі

У фабрычна-заводскі і транспартны

П. ВОРАНАУ

рэдактар цэхавай газеты шпюда імя Варашылава

Мой вопыт і прапановы да 3'езда

Электраварнічкі на заводзе імя брыгаднай газеты

Варашылава я прышоў ўжо два гады.
Я — партэр брыгады электраварніч-
каў і рэдактар цэхавай газеты «Чыр-
воны молат». У сваёй брыгадзе я з пер-
шых-жа дзён работы ўзяўся за аргані-
зацыю брыгаднай газеты. З членам
рэдкалегіі пранёў гутарку, аб чым і я
пісаць у газету і як арганізоўваць ма-
савыя.

Але спачатку газета драўна афарм-
лялася. Не было карыкатур, рысункаў
добрых загалоўкаў. Мы прыцягнулі і
работы ў газеце аднаго рабочага, які
ўмеў рысаваць. Зараз газета «Зі-
якасць» мае добры, яркі выгляд. Газе-
та не драўна паўла барацьбу за якас-
ную электраварнічку металаў.

У брыгадзе электраварнічкі 12
чалавек. 9 адлі тэхнічэска, з іх 6
выдатнікі. У падліткі брыгады і
цэха навучаюцца шэсць рабочых

Цяпер аб рабоце цэхавай газеты.

Рэдкалегія ў нас з 12 чалавек. Кож-
ны член рэдкалегіі прымаюцца да вы-
творчай брыгады. У брыгадзе ён арга-
нізуе матэрыялы і данымі на ў рабоце

а таксама калгасны і саўгасны нізавы
друк трэба шырока прасунуць яркую
жывую карыкатуру, добры рысунак.
Магчымаці для гэтага ёсць. Трэба толь-
кі сапраўды ўзяцца за справу, не запы-
нячы асноўнае праніла—даць добрую
якасць работы, добра прадумаць кожную
карыкатуру, кожны рысунак

Пры цэхавай газеце мы стварылі
брыгаду мастакоў. Гэтыя таварышы да-
памагаюць кожнай брыгаднай газеце ў
сваёй мастацкай афармленні

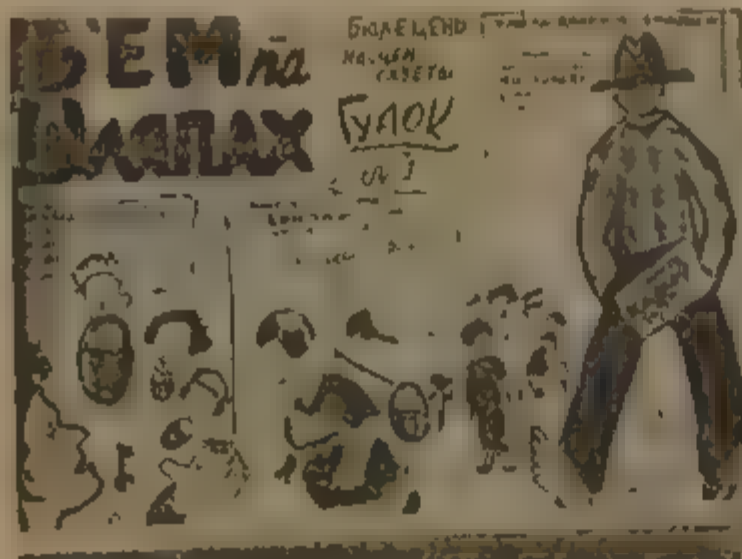
Я ўпэўніўся, што газеты з карыку-
рамі і рысункамі лепш прыцягваюць да
сябе чыпача-рабочага. Прычым карык-
туры моцна ўздзейнічаю на лодыра, пры-
кладна

Мы выкарыстоўваем для газеты кары-
катуры і рысункі з журналаў «Броко-
ша», «Лаліты», «Фабрычна-заводская
печать», «Большавіцкі друк». Гэта дае
магчымаці яшчэ больш ажывіць газету

Мы рыхтуем да рабселькорства
3'езда і вось у сувязі з гэтым я думаю
ўзяць пытанне аб арганізацыі семіна-
ра рэдактароў і членаў рэдкалегій у цэху.
Іх у нас больш 20 чалавек.

Пры пматтыражцы навінна быць ар-
ганізавана брыгада фотзкораў і гурток
мэтакоў-карыкатурыстаў.

Мая думка, што пры заводзе трэба
мець бібліятэчку рэдактара і рабочага,
каб рабочы, рэдактары газет маглі па

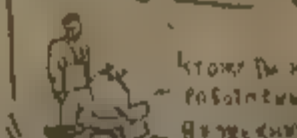

Карыкатура у бюлетэнях на-
сценгазеты «Гудок» завода
імя Варашылава

9-е лістапада пасля прайм у ПЕНМІУХУ КАСПІЯНАМ
ІЧНАЯ НАРАДА ЧЛЕНАў РАД. РАБ. РАД. РАД. РАД.

ЯК ОНЫ
БУХТУСЯ

ПРАЦАВАЦЬ НЕ ЖЫЦЬ
А УДАРНІК

ПРАЦАВАЦЬ НЕ ЖЫЦЬ
А УДАРНІК

ПРАЦАВАЦЬ НЕ ЖЫЦЬ
А УДАРНІК

П. Жарскі

МОВА ГАЗЕТЫ ПАВІННА БЫЦЬ ЖЫВОЙ, ПАПУЛЯРНАЙ, АДТОЧАНАЙ

ГУТАРКА ДРУГАЯ

У папярэднім нумары журнала «Большае імя» былі ўказаны найбольш характэрныя хібы ў мове нашага раённага друку.

Гэтым артыкулам мы прадоўжым разгляд мовы раённых газет, прычым асабліва ўвагу пераважна на **сінтаксічныя** недахопы і шурпатацыя газетнага стылю.

Трэба сказаць, што найбольш цяжкай забытанай і незразумелай становіцца мова тады, калі ігнаруюцца сінтаксічныя правілы, калі няма ў фразе сувязі, дасаванасці, калі ў сказе прапушчаюцца ці іншы галоўны член—выказнік або дзейнік (*). Бо ненатуральнай, незразумелай робіцца мова не толькі падуманых, выдуманых слоў, але ў першую чаргу няправільных, недакладных і блытаных сінтаксічных зваротаў.

Да новых слоў, да новых тэрмінаў, павінен быць лёгка прывыкнуць, калі яны размеркаваны і расстаўлены ў сказе правільна, але не ўласцівыя структуры мовы звароты, адносіны паміж словамі, адсутнасць дасаванасці слоў робіць мову непрыроднай і штучнай.

Вось чаму пры працы газетнага матэрыяла ў першую чаргу трэба сачыць, каб сказ быў пабудаван сінтаксічна правільна, каб словы былі ўдала звязаны паміж сабою.

І тут узораў таго, якой павінна быць мова газеты, з'яўляецца мова **В. І. Леніна** і таго **Сталіна**. Мы бачым, якую

вадачайную сілу, эмацыянальнасць і паходчывасць маюць іх творы, бо ў іх граўны падбор лексікі, умелае і паспяховае злучэнне сказаў і слоў.

Калі з гэтага боку разглядаць мову нашых раённых газет, то якраз сінтаксічна найбольш слабым іх месцам.

У беларускай мове, як і ў рускай, украінскай і яўрэйскай, нашай мовай з'яўляюцца **дзеяслоўныя назоўнікі** на месцы дзеясловаў (**). Такія сінтаксічныя звароты з дзеяслоўнымі назоўнікамі характэрны тым, што дзеяслоў звычайна са сказа выкідаецца, а яго ролю адгрывае ўтвораны ад гэтага дзеяслова назоўнік, або дзеяслоў астаўляецца і да яго дадаецца адзін ці некалькі назоўнікаў. Напрыклад, «прыняць кроў да **выжыцця** замест «**выжыць**», «ужыць да **прасоўвання тавараў**» замест «**прасунуць** тавары», «ужыць рад мера **прыметстваў да выпраўлення памылак**» замест «**выправіць** памылкі» і т. д.

Не выступаючы ў прынцыпе супраць гэтай моўнай з'явы, трэба ўсё-ж сказаць, што раённаму друку, мова якога павінна быць папулярнай, канкрэтнай і даступнай шырокім працоўным масам лепш унікаць, дзе гэта можна, сінтаксічных зваротаў з дзеяслоўнымі назоўнікамі, замяняючы іх дзеясловамі. Бо ад перагружкі артыкула ці заметкі дзеяслоўнымі назоўнікамі ўскладняецца будова саміх сказаў, сувязь паміж словамі робіцца невыразнай, змяншаюцца гродкі чытацкай і дынамічнасці мовы.

Тое, аб чым гаворыцца ў сказе, называецца **дзеянікам**. Напрыклад, у сказе «Падпісчык атрымаў газету» гаворыцца аб падпісчыку. Таму слова «падпісчык» і будзе дзеянікам. А тое, што робіць дзеянік, або ў якім ён знаходзіцца стане, ёсць **выказнік**. У нашым сказе выказнікам будзе слова «атрымаў».

*) **Дзеяслоў**—гэта частка мовы, якая называе дзеянне або стан прадмета (чытаю, пішу), а **дзеяслоўнымі назоўнікамі** ад гэтых дзеясловаў будуць чытанне, пісанне.

Вось прыклад з ушацкай газеты «Прыменны калгаснік»:

«Нулацкія элементы прынімаюць розныя меры для ўкрыцця ад уліку жыўлы».

Ці не лепш было-б гэту думку выказаць так: «Кулацкія элементы ўсімі мерамі стараюцца ўтаіць жывёлу ад уліку».

Для многіх раённых газет характэрны такі зварот: «Рассціл ільна будзем праводзіць па клеверышчу і сенажаці» (дубровенская газета «За сацыялістычнае будаўніцтва»). Замяніўшы-ж слова **рассціл** дзеясловам, сказ скараціцца і будзе лягчэйшым для ўспрымання: «Рассцілаць лён будзем на калюшынішчы і сенажаці».

І яшчэ характэрны сказ з «Чырвонай Полаччыны»:

«Горсоветам не прынята ніякіх захадаў для насаджэння дрэў, шляхам наладжвання суботнікву вучылі, праф-арганізацыямі».

Гэты-ж абзац становіцца больш зразумелым і лёгкай, калі яго павярнуць так: «Горсовет не прыняў ніякіх мер, каб насаджаць дрэвы, арганізаваўшы суботнікі вучняў, прафарганізацый» і т. д.

З прыведзеных прыкладаў бачым, што ад ужывання дзеясловаў назоўнікаў замест дзеясловаў мова становіцца цяжэйшай, прытуляецца, а сказы—даўжэйшымі.

Паўтараем, усё гэта не значыць, што дзеясловы назоўнікі трэба выжываць з мовы. Але без патрэбы паграмаджваць іх таксама няма неабходнасці.

Другой хібай мовы нашых раённых газет з'яўляюцца **пасіўныя звароты** *** у сказах.

У чырванопольскай газеце «Чырвоны сцяг» ёсць такі абзац:

«Там, Кліменкоў адзначыў, што на пасылаемых на расследаванне рэдакцыяй лісты селькораў не даюцца доўгі час адказы, не змясціла яго лістоў рэдакцыя райгазеты і дрэнна рэагуюцца тымі ўстановамі і арганізацыямі, якім дасылаюцца лісты».

***) Пасіўны зварот выглядае так: «Рэдакцыя атрымала пismo ад селькора». Гэты-ж сказ пры актыўным звароце выглядае так: «Рэдакцыя атрымала пismo ад селькора».

Гэты сказ, паміма таго, што ён вельмі няграматна пабудаван, характэрны тым, што думка тут высказваецца пасіўным зваротам. А такія звароты найчасцей бываюць тады, калі пішучы не ведае канкрэтных асоб, невыразна ўяўляе факт, аб якім піша. У выпіку, замест таго, каб напісаць, што канкрэтная ўстанова не дае доўгі час адказу на пісьмы селькораў, не рэагуе на іх, пішучы—не даюцца адказы, не рэагуюцца, як гэта зрабіў «Чырвоны сцяг» у прыведзеным прыкладзе.

Або вось яшчэ пасіўны зварот з гарадоцкай газеты «Калгасная праўда» (нумар за 27 ліпеня 1934 г.):

«Актыву даручана арганізаваць справу тэк, каб штодзённым удзелам у чырвоным абозе забяспечыць поўнае выкананне калгасамі, калгаснікамі і аднаасобнікамі сваіх абавязкаў перад дзяржавой па мясу, сёну і разгортванні масавай здачы збожжа».

Ці, вераць, калі-б гэты сказ перавесці ў актыўную форму, то трэба было-б сказаць, **што** канкрэтна даручыў актыву арганізаваць, **кiм** калгасам, калгаснікамі і аднаасобнікамі поўнасю выкапалі свае абавязкі перад дзяржавай. Па-другое, фраза набыла-б больш дынамікі і стройнасці.

Наданыя ўрыўкі зметак з раённых газет гавораць за тое, што для таго каб мова была канкрэтнай і папулярнай, трэба пасіўныя звароты пераводзіць у актыўныя, бо пасіўная форма ў ідэальнай ірадыкае яшчэ **абстрактнасць** мовы.

Абстрактнай мова будзе і тады, калі аддаваць перавагу складаным выказнікам, калі скарачаць залежныя скалы праз фармальна-дапаможныя словы (шляхам, у галіве і інш.), калі трымацца аднастайных сінтаксічных канструкцый.

Раней мы ўжо знаначал, што для дасягнення большай папулярнасці і выразнасці газетнага матэрыяла, не трэба перагружаць мову занадта доўгімі **сін-** **замі і перыядамі**. Гэта зусім не значыць, што ў мове можна абмяжоўвацца толькі простымі, кароткімі сказами, як гэта робіцца ўшацкай газетай. Для яе, напрыклад характэрны такія сказы:

Старшыня калгаса Аляксейнак ватроен антыдзяржаўна» (?!); «Сена-ўборку пусцілі на апартуністычны самацёк»; «Уборку праводзяць па меры спеласці ўчасткаў»; «Учот аб'ектаў абкладання патрэбна было закончыць не пазней 5 ліпеня. Між тым, і на сёпешні зень яшчэ не кончана(?)».

Трэба ўмець чаргаваць простыя сказы са складанымі.

В. І. Ленін і т. Сталін у сваіх творах шырока карыстаюцца не толькі простымі, але і доўгімі, складанымі сказами і нават перыядамі, бо без складаных сказаў нельга выказаць рознастайных адценняў думкі. Але ў іх мы знаходзім гармонію ў карыстанні доўгімі сказами і перыядамі. Доўгія сказы і перыяды ў іх заўсёды чаргуюцца з кароткімі, простымі, часта лакальнымі.

Зусім не так бачым у многіх раённых газетах. Там мову перагружаюць доўгія казаны, прычым часта без аднаведнай дапасаванасці паасобных залежных сказаў з галоўнымі. Ужо не адзіна такі ска: дэманстраваў нам і ў гэтым і ў ранейшых артыкулах. Але іх так бывае ў раённых газетах, што не ліпнім будзе і яшчэ пару прыкладаў прывесці.

У «Прыважным комунары» (жыткавіцкая газета № 100) адна записка заканчваецца так:

«Трыера зусім і не думаюць рамантаваць калгасы «Дзень ураджая», «Чырвоны ўдарнік», для таго, каб разам з збытком наладзіць бесперабойную ачыстку зярна на трыеры, здаць дзяржаве добракаснае збожжа і засыпаць для пасеву ачышчанае насенне».

На першы погляд сказ напісан сінтактычна нібы і правільна, але няўмелая расстаноўка слоў уносіць двухсэнсцовы. Невідома, трыеры зусім не думаюць рамантаваць калгасы, ці наадварот. А каб словы калгасы «Дзень ураджая» і чырвоны стаялі ў пачатку сказа, яснасць была-б поўная, сказ быў-бы някешскі. Праўда, у ім шмат арфаграфічных памылак.

І яшчэ ў нумары 72 чырвонопольскага «Чырвонага сцяга» чытаем:

«Першы раённы злёт селькораў і рэд-

калегій калгасных і брыгадных нэсцен-газет, які адзначылі ў сваіх выступленнях селькоры, з'яўляецца тым злётам, які яшчэ больш прыблізіў селькораўскі втрад да РК КП(б)Б і ўсёй райпартарганізацыі, і што гэта два магчымыя яшчэ з большай энергіяй ЗМАГАЮЦА селькорам і нізавому друку пад кіраўніцтвам райпартарганізацыі за выканання пастаўленых партыяй і ўрадам задач».

Першае, каб прачытаць гэты сказ, трэба некалькі раз перадыхнуць, а другое, як звычайна ў такіх выпадках бывае, аўтар не саўладаў з мыслямі. Выліліся яны на паперу сумбурна, без ланцавання.

Або чаго варты такі сказ з гэтай-жа газеты:

«Работнікі с-совета лічуць, што ЗА РАЗ НЕМА ЧАСУ ЗАЙМАЮЦА прыважнем конкурсам, бо «завраз праходзяць аб'екты абкладання».

Тут звычайная для «Чырвонага сцяга» безграмадная фраза, якая кінецца ў вочы нават неграмадзінскаму чытачу.

Характэрным забытым словам з'яўляецца пачатак адной заўвагі з гарадской газеты «Калгасная праўда» (№ 96).

«За парушэнне непахісных законаў аб першачарговай задачы збожжа дзяржаве, за кулацкія прынцыпы ў авансіраванні калгаснікаў, старшыня калгаса «Антывіст», Вышадскага сельсавета, Гапоніна, які замест таго, каб упершую чаргу выканаць абавязкі перад дзяржавай і потым авансіраваць калгаснікаў па працадні, размеркаваў жыта сялянам — прыцягнут да адказнасці».

Такія сказы сведчаць толькі аб тым, як мала некаторыя рэдакцыі раённых газет працуюць над матэрыялам.

З усяго гэтага вынікае, што справа і не ў доўгіх сказах. Можна чаргаваць кароткія сказы, аддаючы ім перавагу, са складанымі, але будаваць іх трэба ўмела, стройна. У адваротным выпадку будзем частаваць чытача такімі «перламі», якіх багата мы прыводзілі і якія часта «ўпрыгожваюць» старонкі многіх раённых газет.

Самая невзначная невыразнасць фармулёўкі, недакладная пунктуацыя, часамі звычайная арфаграфічная памылка, няправільнае дапасаванне, няўдаха рас-

станоўка слоў блытаюць чытача, прымушаюць яго па некалькі раз перачытаць, каб зразумець напісанае.

Вельмі часта ў расійскім друку мы можам прачытаць сказ і не зразумець, аб чым у ім гаворыцца, бо няма ў ім якога-небудзь галоўнага члена—дзеяні-ка ці выказніка.

Дрысенская газета «Звязда на рубя-жы» падае такія радкі:

«Каб звязаць сноп патрэбна звязаць у адзін сноп 3-4 жмені, а гэтым самым за-цягвае работу вязальшчыкаў».

Цяжка сказаць, хто ці што зацягвае работу вязальшчыкаў, бо няма тут дзей-ніка.

А вось як адбіваецца на выразнасці мыслі няправільная расстапоўка слоў у сказе:

«Амаль усе капгаснікі насцы 27 чапа-вск перавыконвалі норму», — піша «ПРЫМЕЖНЫ КОМУНАР».

Першым словам інакш і будзем мець, другім граматыка сказа: «Амаль усе 27 капгаснікаў насцоў перавыконва-лі норму».

Далёкае адхіленне ў складаным сказе злучальнага слова «яні» ад таго слога да якога яно данасоўваецца, таксама ўносіць незразумеласць. Напрыклад у дубровенскай газеце «За соцыялістыч-нае будаўніцтва» знаходзім такія словы (да рэчы, нават у загалоўку гэтай газе-ты дапушчана памылка: соцыялістычна» напісана праз а пасля с, а гэта-ж ін-тэрнацыянальна-рэвалюцыйнае слова якое не павінна падпадаць аканцю):

«5 вазоў сена капгаснікі павезлі на-зад, а 9 вазоў сена скінулі каля зага-тоўчага пункта, якое раскравана».

Для нас ясна, што слова «якое» ад-

носіцца да слова «сена», але калі-б тут было яшчэ адно ці некалькі слоў тако-га-ж роду, як сена, то чытач не ведаў-бы, да чаго адносіцца «якое».

І яшчэ пару слоў аб тым, як праца-ляецца новы правапіс у раённым друку. Многімі газетамі ён зусім ігнаруецца. Асабліва гэта наглядаецца з ужываннем дзеяслоўных прыметнікаў. Дзеяпрымет-ныя формы можна дапускаць толькі та-кімі: чытаючы, чытаўшы, чытаемы, чы-таны. Але новы правапіс не ўзаконьвае такіх дзеяпрыметнікаў, як маючыся, адбыўшыся, абавязуючыся, узяўшыся і інш. Усе гэтыя словы выпісаны мною з гарадоцкай і жыткавіцкай га-зет. Самы-ж навярхоўны пратэст боль-насці газет пакажа, што такія дзеяпры-метныя формы амаль усюды практы-куюцца.

У некаторых газетах ужываюцца і та-кія формы дзеяслова, як вазьмісь, заста-лась, змагалісь замест вазьміся, заста-лася, змагаліся; прынімая, змагалься за-мест прымаючы, змагаючыся; бачуць, ходзе, носе замест бачаць, ходзіць, но-сіць. Усе гэтыя вузкія мясцовыя формы не ўласцівы беларускай літаратурнай мове і не павінны трапляць на газетныя шыпальцы.

Сінтаксічна правільна будаваць фра-зы, каб кожны сказ аднавідаў свайму бачнаму зместу. трэба вучыцца ў тг. **Леніна і Сталіна**. Ленінскую і Ста-лінскую канкрэтнасць і папулярнасць мовы, надзвычайную яе адточанасць, лаканічнасць моўных зваротаў побач з удадзенымі доўгімі сказамі, насычаную ды-лектыкай падзей і думак, трэба настойлі-ва праводзіць у нашым раённым друку.

А. Волжынаў, М. Нэйман

ЗАГАЛОВАК

Загалавак у газеце перш за ўсё павінен быць чоткім, кідання ў вочы, адрознівацца ад побач стаячага загалоўка і знарачваць на сябе і на матэрыял увагу чытача.

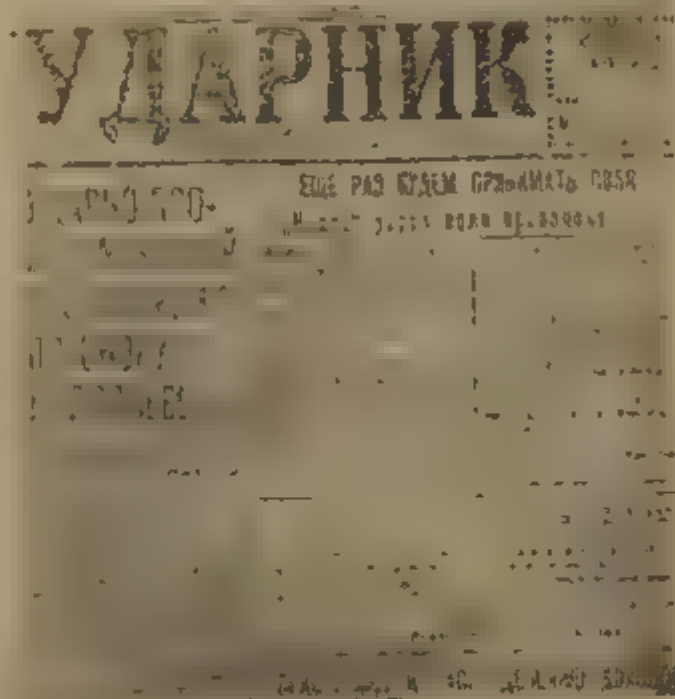
Задаволяць гэтыя патрабаванні можна толькі ўдалы, чытабельны загалавак. Пераць яго трэба шрыфтом, які лёгка прыймаецца вачом і не патрабуе асаблівага напружання. Таму, што загалавак неразрыўная частка матэрыяла, яго трэба змяшчаць так, каб у чытача не было ніякага сумнення адносна таго, якога іменна матэрыяла гэты загалавак датычыць. Вось падвад з № 24 газеты «За большевистские колхозы Крымской МТС Паўлечнага Каўказа».

Газета паўтарае памылку вельмі многіх палітаэдзельскіх газет (дзіўна толькі, што і тадзельскіх) і ў нагоні за «характэр» газетнай паласы ставіць загалавак падвада пасярэдзіне. Чытача такая пастаноўка загалоўка блытае і ён ніка можа чытаць артыкул з другой калонкі, прапусціўшы пачатак, гэта значыць і калонку. Больш правільна ставіць загалавак іменна на першых двух калонках, тады ў чытача не будзе ніякага сумнення, адкуль пачынаць чытаць артыкул.

Ім павялікіх шрыфтавых запасах палітаэдзельскіх друкараў у многіх таварышох узнікае пытанне, ці можна, узяўшы 2-3 шрыфты, даць разнастайны загалоўкі, каб яны не адрозніваліся адзін ад другога і каб кожны загалавак меў свой твар. Разгледзім пумар газеты «Ударник» Мала-Тэкавай МТС Кіеўска-Чэркаскага раёна, Сярэдня-Волянскага края.

Тут на сутнасці ў загалоўках ужываецца толькі адзін шрыфт, але розных размераў. Між тым газета выглядае вельмі цікава і жыва. Справа заключаецца ў тым, што рэдакцыя правільна вырашыла пытанне аб так званай «ігры шрыфтоў», якая ў старым разу-

менні заключаецца ў выстаўленні на гэтую паласу на магчымасці больш розных шрыфтоў. На прыкладзе «Ударника» мы бачым, што даволі спалучыць розныя кеглі, страчныя і прапісныя зітары аднаго і таго-ж шрыфта і кожны загалавак атрымае свой твар. «Ударник» таксама добра даказвае, што канструк-

Узор вёрсткі 1-й старонкі
палітаэдзельскай газеты «Ударник»
цяга загалоўка ў газеце павінна быць
на магчымасці прасцейшай.

Неабходнасць прастаты і чоткасці — вось які ўрок можна атрымаць з вопыта «Ударника». Зразумела, да гэтага вопыта можна ўнесці некаторыя папраўкі як у адносінах пабудовы наасобных загалоўкаў, так і ў адносінах развёрсткі матэрыяла.

Так, на першай паласе «Паведамленне ад рэдакцыі газеты «Ударник», данае ў рамцы, лепш было перанесці ўніз палаты і тым самым аддзяліць ад другой рамкі, змешчанай на першай паласе.

Рэдакцыя злоўжывае лінейкамі паміж загалоўкамі і апошняя паласа здаецца гэтага чорнай ад лінеек.

Але апрача прастаты ў вёрстцы «Ударника» можна ўбачыць яшчэ адну асаблівасць: кантрастнасць у пабудове загалоўка. Кантрастнасць гэта заключаецца з аднаго боку ў вар'іраванні раз-

мераў шрыфтоў (аб чым мы гаварылі вышэй), з другога боку—ва ўжыванні ў падзаглаўках **светлых шрыфтоў**, аб якіх гаварылася ў адпаведным раздзеле. Тут на прыкладзе відаць, наколькі дапамагаюць чоткасці заглаўка пастаўленыя для чаргавання светлых шрыфты. Тут жа на 4-й паласе відаць, што светлыя шрыфты злоўжываць нельга, як гэта зроблена ў першай калонцы. Другі радок — заглаўка, набраны светлым шрыфтом відаць добра толькі пад чорнай лінейкай, з пачатку-ж над светлым шрыфтом ён амаль знікае для вока.

Газета «За большевистские колхозы» будзе сваё заглаўкі інакш, чым «Ударник». Калі ў «Ударнику» галоўнае прастата, то «За большевистские колхозы» робіць стаўку на канструктыўную пабудову заглаўка, або, інакш кажучы, на **акцэнтаванне** (выдзяленне) асноўнай ідэі заглаўка.

Акцэнтаўка заглаўка кідае ў вока чытачу самае галоўнае, на чым хоча сшыпіць яго ўвагу рэдакцыя. Асабліва ўдала зроблен заглавак на другой паласе, дзе выдзелена: **«НОЧУЯ В ПОЛЕ, УБЕРЕМ УРОЖАЙ»**^{*)}. Заглавак 3 паласы **«НЕДОЧЕТЫ УБОРКИ»** у сілу нялікай складанасці сваёй пабудовы ўспрымаецца горш, а шапка 4-й паласы ўжо зусім няўдалая. Акцэнтаванне заглаўка тут прыменена няправільна, бо чытачу будзе цяжка разабрацца ва ўсёй гэтай складанай камбінацыі шрыфтоў.

Нам здаецца, што самым метаэгодным вырашэннем пытання аб канструкцыі заглаўка будзе, калі за аснову прыняць простую пабудову заглаўка і разпастаць акцэнтаванымі (але проста скампанаванымі, як «Ночуя в поле») заглаўкамі. Тады, зноў-жа ў сілу кантрас-ту, будуць выдзяляцца ўсе заглаўкі.

Трэба, аднак, адначыць, надзвычай няўдалую кампановку ўсёй паласы. Рэдакцыйная перадоўка да аддзела «Ночуя

в поле» аказалася зусім адарванай ад заглаўка і ад матэрыяла, якога яна датычыць. Тут аказваецца той-жа недахоп, што і ў падвале (заглавак пасерадзіне), калі тая-ж газета ва ўшчэрб успрыняццю матэрыяла ставіць заглавак не ў пачатку матэрыяла, кіруючыся імкненнем зрабіць паласу «прыгажэйшай».

Выходзячы з асноўнага нашэга становішча чоткасці і добрачытаемасці заглаўка, мы павінны зварнуць асаблівую ўвагу на апрацоўку заглаўкаў ў заглаўках трэба ўнікаць пераносаў: прадлоті, адмаўленні, саюзы (у, к, і, але не, а) нельга пакідаць у канцы радка, а абавязкова пераносіць у наступны радок, інакш атрымаецца такія заглавак

ПРЕДЛОЖЕНИЕ НЕ

ПРАВИЛЬНО

і чытач можа прачытаць або так зразу-мець, быццам «предложение правильно». Тое-ж самае датычыць і прадлогаў, саюзаў і т. д.

Наша натрабаванне чоткасці і прастаты заглаўка таксама датычыць і заглаўка (назвы) газеты. І яго напісанне павінна быць **чоткім, ясным, лёгка запамінаемым** і ён павінен зпаходзіцца **на сваім месцы**.

Назва газеты, зробленая пэўным, памятным чытачу шрыфтом і зменшаная ўверсе газеты, стварае, так скажам, пэўны твар газеты. Перамяшчэнне заглаўка ў інш разьмяшчэнне твар газеты і робіць яго непрывычным чытачу. Апроч таго, сама па сабе першая паласа значна прыгрывае і газета атрымліваецца як-бы без пачатку.

(З кнігі А. Волжынава і М. Нэймана «Афармленне і вёрстка палітаддзельскай газеты»).

ЯК ПРАВОДЗІЦЬ СЕЛЬКОРАЎСКІ РЭЙД

Рэйд селькораў-ударнікаў (друку — айна з вальнейшых і найбольш нашыгра-ных форм апэратыўна-масавай работы пашных газет. Ініцыятарам першых раб-селькораўскіх рэйдаў з'яўляецца «Прав-да».

На яе прыкладу правядзенне рэйдаў моцна ўкаранілася ў практыку работы ўсяго нашага друку. У гэтым артыку-ле мы роліжам рэдшттарам калгасных насценгазет, як трэба падрыхтоўваць і праводзіць рабселькораўскі рэйд.

Рэйд арганізуецца рэдкалегіяй нас-ценгазеты. На рэдкалегію ўскладаецца адказнасць і за ўсю падрыхтоўчую ра-боту, і за само правядзенне рэйда, і за далейшую работу па замацаванню яго вынікаў.

Перш чым прыступіць да работы па арганізацыі рэйда, рэдкалегія насцен-газеты павінна добра вызначыць зада-чы рэйда.

Аб'ектам рабселькораўскага рэйда мо-жа быць любая галіна работы калгаса. Напрыклад, ход ўборкі і хлеставання барацьба брыгад са стратамі пры ўбор-цы ўрадкаю, ход малацёўна-пастуш-хлеб дзяржавы, работа малочна-таварнай фермы, запіс калгаснікам тра-цаў і т. д. Возьмем, напрыклад, та-кое пытанне, як праверка якасці ўбор-кі ўрадкаю. Кожнаму вразумела, што аднаму селькору цяжка і нават немаг-чыма правесці работу ўсіх калгасных брыгад, звешняў па ўборцы. Іншая справа, калі на гэтым пытанні арга-нізуецца рэйд. Брыгады селькоруў мо-леў хутчэй і лепш правесці работу брыгад, звешняў. Выпкі будзь боўш-глыбокія і ўсебаковыя.

Асаблівае значэнне селькораўскіх рэйдаў набываюць зараз, калі партыя праводзіць вялікую работу па арганіза-цыі масавага кантролю над выкапаннем рабшчыняў партыі і ўрада. Рабсель-кораўскія рэйды, такім чынам, з'яў-ляюцца адной з лепшых форм ма-савага кантролю энзу.

Для таго, каб рэйд праходзіў з поспе-

хам, з найлепшымі вынікамі, да яго трэба добра падрыхтавацца. Рэдкале-гія насценгазеты павінна загадзя рас-казаць аб рэйдах і задачы бу-дучага рэйда і калі ён будзе правесці. А ў гэтым трэба правесці кароткія гу-таркі з калгаснікамі па брыгадах хоць-бы ў часе перапынку па аёд, з'явіцца ў калгаснай насценгазеце 1-2 артыку-лы.

Пасля таго, як калгаснікі ўжо азна-чыліся з задачамі надыходзячага рэй-да, трэба пачаць падбор уцелыткаў рэйда і склаасці памятку. Абодва гэ-тыя мерапрыемствы маюць асабліва вялікае значэнне.

Прымаць удзел у рэйдзе павінны лепшыя селькору-ўдарнікі.

Грэба таксама прыцягваць да ўдзелу ў рэйд і лепшых аўтарытэтных кал-гаснікаў-ударнікаў, якія яшчэ не з'яў-ляюцца селькоруі. Гэта будзе спрыяць росту актыва выхад насценгазеты.

Падбіраць уцелыткаў рэйда трэба з такім разлікам, каб у рэйдавай бры-гадзе былі людзі добра ведаючыя тую галіну работы калгаса, якая будзе пра-вядзецца. Напрыклад, калі рэйд пра-вядзецца па праверцы ходу малацёўна-абожжа, то трэба каб два-тры ўдзеле-нікі рэйда добра ведалі малатарню, нормы дзелнай патрускі малатарні і т. д. Калі-ж рэйд арганізуецца па пра-верцы работы малочна-таварнай фер-мы, то рэйдавай брыгадзе трэба абый-сціся без спецыяліста-жывёлавода, ці хоць-бы вопытнага ў гэтай справе кал-гасніка. Іншымі кажучы, трэба падби-раць рэйдавую брыгаду з людзей, добра знаёмых з усімі працэсамі той галіны работы калгаса, па якой праводзіцца рэйд. Грэба памятаць, што ад падбору людзей у рэйдавую брыгаду перш за ўсё залежыць поспех рэйда.

Сказанае вышэй, аднак, не азначае, што ў рэйдзе не могуць прыняць удзел маладыя, малавонятныя селькору і калгаснікі. Іх таксама трэба прыцяг-ваць да гэтай работы для таго, каб яны выходзіліся і вучыліся.

Лік удзельнікаў рэйда вызначаецца задачамі, якія стаяць перад рэйдам і ў адпаведнасці з колькасцю аб'ектаў праверкі. Напрыклад, у часе рэйда трэба праверыць, як брыгады данага калгаса змагаюцца са стратамі пры жніўні. У калгасе, уявім сабе, — чатыры брыгады. Працуюць брыгады на значнай адлегласці адна ад другой. У такім выпадку рэйдавая брыгада павінна мець болей удзельнікаў і дзён за ўсё арганізавана чатыры рэйдавыя брыгады. Компанія з іх павінна праверыць адну вытворчую калгасную брыгаду.

Адкуль браць удзельнікаў рэйда? Некаторыя пасценгазеты робяць так: трэба, напрыклад, праверыць брыгаду № 1, то з калгаснікаў гэтай-жа брыгады і вярбуюцца ўдзельнікі рэйда. Частай-жа практыкуецца правядзенне рэйдаў шляхам **УЗАЕМАПРАВЕРКІ** брыгад. Гэта значыць, што рэйдавая брыгада, складзеная з селькораў і калгаснікаў брыгады № 1, правярае брыгаду № 2 і наадварот. Такім метадам узнехаправерак мы і факт рэдакцыям праходзіць месавыя рэйды.

Вярбуюцца ўдзельнікі рэйдавых брыгад заўсёды ў добраахвотным парадку. Можна правесці вярбоўку, пагутарыць з паасобнымі селькарамі і калгаснікамі, вывесіўшы аб'явы з запрашэннем запісвацца ў рэйдавую брыгаду і т. д.

Калі ўдзельнікі рэйдавай брыгады падараны, рэдакцыя павінна вылучыць адказнага, сапраўднае рэйдавае брыгадзіра. Брыгадзірам рэйдавай брыгады павінен быць палітычна добра падрыхтаваны, вопытны і граматны селькор. Аб тым, каго вылучыць брыгадзірам рэйдавай брыгады, трэба парывацца з парторгам калгаса. Пажадана, каб брыгадзір быў з ліку найбольш вопытных, актыўных членаў рэдакцыі пасценгазеты.

Кожны ўдзельнік рэйдавай брыгады павінен добра ведаць не толькі агульныя заданыя рэйда, але і ўсё да самых дробязей: што ён павінен праверыць, аб чым даведацца, што высветліць. Для гэтага складаецца **ПАМЯТКА** ўдзельніка рэйда. Памятку рэдакцыя павінна вырацаваць загодзя. Пажадана, каб у яе складальні прымалі ўдзел парторг калгаса, а таксама спецыяліс-

ты і вопытныя калгаснікі-ўдзельнікі.

Перад пачаткам рэйда рэдакцыя павінна сабраць усіх яго ўдзельнікаў на інструкцыйную нараду. На нарадзе неабходна рэкамендаваць, як трэба правесці рэйд і тут-жа падрабіць рэдакцыйны пункт памятки.

Рэйдавая брыгада не павінна абыякавацца выключна толькі самай праверкай тых аб'ектаў, якіх вярбуюць памяткай. Справа ўдзельнікаў рэйда выяўлены той ці іншым недахоп, тут-жа на месцы дыпламатычна яго выправіць. Часта яшчэ бываюць такія выпадкі: брыгада рэйда прыйшла правяраць, напрыклад, ход маладзёмы збожжа; высветляюць, што сіты ў маладзёжні пастаўлены няправільна і добрае збожжа з-за гэтага ідзе ў адыход: селькоры жаўна жмылі гэта, але не дабіваюцца, каб неадразу ажраду-ж выправілі. Іншы разважаюць так: «Зараз не трэба нічога рабіць, з'яўся заўтра нашым у пасценгазету пра гэту аціднасць». Так рабіць ні ў якім разе нельга. Выяўленыя факты павінны быць асветлены ў пасценгазету, але кожная выяўленае недарэчнасць з дапамогай удзельнікаў рэйда павінна выпраўляцца неадкладна ў працэсе работы.

Ёсць і такія яшчэ скажэнні ў правядзенні рэйдаў. Трэба, напрыклад, рэйдавай брыгадзе праверыць догляд кароў на малочна-тварнай ферме, улік м'ясных і т. д. Вось і прыдуць селькоры з малочнай фермы, распытаюць яго аб усім, запішучы і пажыруюцца назад. **Гэта няправільна.** Селькоры не павінны нікому верыць на слова ў часе рэйда. Пават кожную дробязь таго, што правяраецца, селькоры павінны бачыць самі сваімі вачыма.

Усё выяўленае ў часе рэйда фактычна трэба падрабіць **запісваць**. Запісвае звычайна хто-небудзь адзін з удзельнікаў рэйдавай брыгады. Запісваць трэба не толькі самыя факты, недахопы, але абавязкова і прозвішчы тых людзей, якія адказваюць за даны ўчастак работы. Галоўная задача ўдзельнікаў рэйда ў тым і заключаецца, каб выявіць усіх канкрэтных носьбітаў зла, выявіць прычыны недахопаў, іх карэнні.

Работа рэйдавай брыгады павінна праходзіць пры самым актыўным

до калгаснікаў, працуючых на тых участках, якія правяраліся рэйдам. Калгаснікаў трэба прыцягваць да абавязання вытлумачыць рэйдам недахопы. Напрыклад, селькоры правяралі якасць уборкі збожжа ў брыгадзе № 2. Высветлілі, што жнуць збожжа не чыста, астаўляюць не зжатымі вуглы на заваротах жніўкі. Рэйдавая брыгада павінна ў часе перапынку сабраць усіх калгаснікаў брыгады, разам з імі абавязваць гэтым недахопам. Тут жа павінны быць прыняты меры, якіх-б абавязанні тэрміновую ліквідацыю выяўленых недахопаў.

Вытлумачаюць дае вышук у часе рэйда павялічэння насценгазет-лістовак, у якіх змяшчаюцца кароткія звесткі аб выяўленых рэйдам недахопах і папярэджанні аб прынятых мерах.

Але вось брыгада вярнулася з рэйда. Усё правярана, высветлена і ўсё факты падрабязна запісаны. На гэтым аднак, яшчэ не канчаецца работа рэйдавай брыгады. Цяпер усім удзельнікам рэйда трэба сабрацца і на пачатку сабраната матэрыяла напісаць звесткі ў насценгазету. Робіцца гэта звычайна так: найбольш граматы, галтыч-

на падрыхтаваны ўдзельнікі рэйда пачаў звесткі; потым звесткі абмяркоўваюць ўсе ўдзельнікі рэйда. Упосля далаў пачаў, напярэй, звесткі. Падрыхтаваў матэрыял прозвішчамі ўсіх удзельніку рэйда.

Матэрыялы рэйда і напісаныя звесткі адносяцца рэдакцыі насценгазеты. Звесткі рэдакцыі — дабрыца, каб усе ўдзельнікі рэйдавай брыгады былі праведзены ў жыццё, каб усе выяўленыя недахопы былі неадкладна знішчаны.

Рэдакцыя не павінна марываць пачаў дна звесткі ўдзельнікаў рэйда. Лепш за ўсё змяшчаць іх у той-жа дзень, калі быў праведзены рэйд. Калі на раскладу чарговы нумар насценгазеты выходзіць толькі праз 2-3 дні, то трэба з матэрыяламі рэйда вывесці спецыяльны нечарговы нумар.

Апрача таго рэдакцыя павінна пачаў пытанне аб выніках рэйда на агульным ці брыгадным сходзе калгаснікаў, а таксама на праўленні калгаса. На кожнаму канкрэтнаму факту, які патрабуе рэагавання, павінны быць прыняты неадкладныя меры.

НАША КОНСУЛЬТАЦЫЯ

ЗА ПЛАНОВАСЦЬ І МАСАВАСЦЬ, ЗА ГРАМАТНУЮ, АГУЛЬНАДАСТУПНУЮ ГАЗЕТУ

Часова выконваючаму абавязкі рэдактара газеты „Палітадзельская звезда“ (Заслаўская МТС) тав. Я. Хайкіну

Вы прыслалі апошнія нумары вашай газеты з просьбай зрабіць іх агляд, указавшы на іх недахопы. Ахвотна выконваем вашу просьбу. Мы ўважліва вывучылі прысланыя чатыры нумары „Палітадзельской звяды“, якія вышлі ў ліпені. Не спыняючыся на добрых баках, укажам вам на тэя недахопы, якія мы ў іх заўважылі.

НАВУЧЫЦЕСЯ ПРАЦАВАЦЬ ПА ПЛАНУ

Возьмем нумар „Палітадзельской звяды“ за 28 ліпеня. Што павінна было быць галоўным пытаннем гэтага нумара? Безумоўна, ход уборкі ўраджаю і выкананне хлебапаставак калгасамі зоны дзейнасці МТС. У вас жа не то

атрымалася.

На першай старонцы над шыпай „Выканаць ліпенскі план хлебапаставак і натурплаты—справа гонару кожнага калгаса“ надрукаваны толькі дзве звесткі з калгасаў. У адной з іх выкрываюцца палойкі старонняй калгаса „Новы свет“, другая паведамляе аб

здачы дзяржаве трох цэнтнераў хлеба калгасам «Герой працы».

Гэтыя дзве заметкі не даюць ніякага ўяўлення аб тым, як разгортваюцца ўборачныя работы і хлебапастаўкі ў нашых калгасах.

Які-ж матэрыял вы павінны былі надрукаваць у гэтым нумары? Такай матэрыял, які-б правільна выкрываў найбольш тыповыя недахопы першых дзён уборкі і хлебапаставан і мабілізаваў калгаснікаў на ліквідацыю гэтых недахопаў. Зрабіць гэта вы мелі поўную магчымасць. Нумар газеты вышаў 28 ліпеня, а жыўо ў нашым раёне (наводзе матэрыялаў нашай-жа газеты) пачалося 15 ліпеня. Такім чынам вы мелі самае меншае 7-8 дзён, каб арганізаваць патрэбы ў гэты нумар матэрыял.

Значыць, уся справа ў тым, каб са гэта добра прадумаць змест будучага нумара газеты, скласці яго прыблізны план і па гэтаму плану арганізаваць патрэбы матэрыял. Прыклад з ўборачнай ураджаю і хлебапастаўкамі адносіцца і да ўсіх астатніх пытанняў, якіх вы будзеце ўзімаць у нашай газеце.

Але вось план складзены. Што трэба далей рабіць? Перш за ўсё трэба ацаніць, даводзіць яго да нашых селькораў. Палітадзельска на першы раз хоць-бы 4 з іх больш актыўных селькорам, расказваюць ім, якія пытанні зараз асабліва важныя, аб чым яны павінны напісаць у палітадзельскую газету. Пры выездзе ў калгасы пагутарце асобна з селькорамі на гэту тэму.

Вельмі добра будзе, калі вы арганізуюце ў некалькіх буйных калгасах селькоравыя пасты на час уборкі ўраджаю і загатоўвак. Праз цесную сувязь са сваімі пастамі вы заўсёды будзеце добра ведаць ход работ у калгасах. Добра праінструктаваныя пасты змогуць тэрмінова паведаміць у палітадзел і яго газету пра ўсякую недарэчнасць у калгасе, а таксама перадаць і дадатны вопыт.

Адапаведную работу неабходна правесці і з рэдкалегіямі калгасных і брыгадных наццэнгазет. Яны павінны быць калектыўнымі карэспандэнтамі газеты палітадзела і трымаць з вамі самую цесную сувязь.

План работы газеты трэба складаць, выходзячы з плана работы палітадзела.

ла, з тых мерапрыемстваў, якія палітадзел намячае правесці ў бліжэйшым часе. У сваю чаргу вы павінны давесці да ведама работнікаў палітадзела план газеты. Будучы ў калгасах, работнік палітадзела дапамогуць вам у арганізацыі патрэбнага для газеты матэрыяла.

Вось некаторыя спосабы арганізацыі матэрыяла для палітадзельскай газеты. Але галоўнае не ў гэтым. Асноўная частка матэрыяла вам павінна паступаць ад радавых нашых селькораў, ад калгаснікаў і калгасніц.

ЗРАБІЦЕ ГАЗЕТУ

МАЛЕНЬКІ

Мы ўважліва прагледзілі ўсе чатыры ліпеньскія нумары «Палітадзельскай звязды». Па іх можна меркаваць, што ў вас вельмі мала селькораў, вельмі слабы селькоравыскі актыў. Атаральна па пальцах адной рукі можна пералічыць колькасць аўтараў матэрыялаў, змешчаных у гэтых нумарах. Многа радавыя артыкулаў, змешчаных іх падпісу, залішне афіцыйнага матэрыяла, пастапоў. Некалькі артыкулаў, падпісаных прозвішчам «Еростаў» (відаць раёны работнік) і толькі некалькі заматак, падпісаных псеўданімамі «Водакучы», «Калгаснік», «Міцкежы», «Селькор» і «Свой». належыць цару селькораў і калгаснікаў.

Усё гэта гаворыць не ў вашу карысць. Адразу відаць, што вы мала працуеце з селькорамі, дрэнна звязаны з масамі. У гэтым і хавецца прычына таго, што вы не здолелі своєчасна выкрыць недахопы ў ходзе ўборкі і хлебапаставан у калгасах. Тое самае і ў іншых галінах работы газеты. Палітадзельская газета толькі тады будзе на вышнім настаўленых парад бою задач, калі яна будзе масавай газетай, калі пераважная частка матэрыялаў будзе напісана селькорамі і калгаснікамі.

З гэтым звязана другая ваша задача—дабіцца чоткага прагавання па кожную заметку селькора і пісьмо калгасніка, незалежна ад таго, ці змешчаны яны ў газеце, ці накіраваны на расследаванне.

Па ліпеньскіх нумарах «Палітадзельскай звязды» не відаць, як рэагуюць на тыя заметкі селькораў, якія ў іх надрукаваны.

За гэты час вы змясцілі паведамленне аб прынятых мерах толькі па адной заметцы селькора (28 ліпеня) Якая мера прыняты па астатніх селькораўскіх заметках—невядома. Раім вам завесці ў кожным нумары спецыяльны адзел «Па слядах заметак селькораў» (назва ўмоўная) і друкаваць у ім паведамленні аб тым, што зроблена па сипалах селькораў. Гэта ўзніме дзейнасць матэрыялаў газеты і будзе спрыяць росту селькораўскага актыва.

ГАЗЕТА ПАВІННА БЫЦЬ ГРАМАТНАЙ І ЗРАЗУМЕЛАЙ

У ў вас у гэтай газеце даволі не ўсё ў парадку. Мы воль у рэдакцыі чытаць матэрыялы вашай газеты і з цікавасцю дзіраліся да сэнсу паведамленняў і выразаў. Уважам вам на невялікіх прыкладах.

У заметцы «Прапрацоўваюць рашэнні пленума ЦК» (28 ліпеня) ёсць такі сказ:

«З 15-ці свінаматок пакрыта ўсяго 10, такім чынам план, які мае ферма 111 гапоў стаіць пад пагрозай зрыву».

Сказ надрукован на дэра няграмацна. Ніяк нехта зразумеў, што азначае «план, які мае ферма 111 гапоў». Можна думаць, што ферма мае заданне адлучыць 111 свінаматок, але ў гэтым жа сказе вы пішаце: «З 15 свінаматок пакрыта толькі 10». Значыць, на ферме 15 свінаматок. Так і пелі і зразумелі, што ж хацела газета сказаць.

У тым жа сказе вы пішце: «план стаіць пад пагрозай зрыву». Гэта канцэпцыйна не толькі неграмацна, але і неграмацна. У газеце такіх канцэпцыйных выразаў не павіна быць. Мова газеты павінна быць жывой і вобразнай, мовай рабочых і калгаснікаў. А вы наўрад-ці калі пачулі, чым каб калгаснік гаварыў: «План у нашай брыгадзе пад пагрозай зрыву».

18 ліпеня ў вашай газеце надрукован пачатковы артыкул «Свінаферма каля гаса «Будзёны» (трэба было напісаць—імя Будзёнына) перабудоўвае сваю працу». Але і гэты артыкул перабудоўвае граматычныя памылкі і пачатковых выразаў. Напрыклад, у ім ёсць такі сказ:

Вось, тав. Хайкін тыя некалькі званняў пра газету «Палітэдзельская звязда», на якія мы зваражам вашу ўвагу. Улічыце іх у вашай далейшай рабоце. Трымайце сувязь з нашым журналом. Мы будзем рэгулярна адказваць вам на кожнае ваша запытанне на старонках журнала, або пісьмах.

«Даглядчыца Саковіч Наста йжа: няма ў нас ранейшых безабразі па свінаферме за парасятамі мы даглядаем лепш, кожная з нас ведае сваю адказнасць за прымацаваную частку свіней».

Сказ надрукован вельмі няграмацна. У ім ёсць уласныя словы даглядчыцы. Якая трэба было выдзеліць двукоссямі.

Пасля слоў «на свінаферме» трэба было паставіць кропку ці хоць-бы коску. Выраз «кожная з нас ведае сваю адказнасць» няправільны. Трэба было напісаць «кожная з нас адказвае» і т. д. Прыклады няправільнага гэтага сказу выглядаюць так:

«Даглядчыца Саковіч Наста йжа: «У нас на ферме няма ўжо ранейшых агіднасцей. Парасят мы даглядаем лепш, кожная з нас адказвае за прымацаваную частку свіней».

З гэтага прыкладу відаць, што для таго, каб сказ быў правільным, трэба не толькі словы правільна напісаць, але і правільна расставіць знакі прыпынку.

Пельта ўжываць неграмацнае слоў і выразаў. Ваша газета раздана па калгасніках і пісаць трэба так каб калгаснікі добра зразумелі ўсё, пра што піша газета.

Вы ж тапчэгаце ў газеце такія словы як «патрыётызм» (3 ліпеня), «запалальнік» (28 ліпеня) і іншыя. І ўжо пачаў не верта нечым гэты момант так, як напісана ў № 20 вашай газеты: «16-х і 17-х і 18-х». Каму патрэбны гэтыя лічбы і лічбы лічбы? Які калгаснік зразумеў іх? Чыму б не напісаць проста, па людзку, «17 ліпеня (ці жніўня)» і т. д.

Звярніце асабліва ўвагу на граматыку газеты, тав. Хайкін. Гэта пытанне вялікай палітычнай важнасці. ЦК ВКП(б) паставіў стварыць іры ўсіх палітэдзельскіх «невялікія, агульнадаступныя» газеты. Агульнадаступная—гэта такая газета, якую нават малаграмацны калгаснік і калгасніца зразумеюць ад пачатку да канца. Такой газеце і павінна стаць «Палітэдзельская звязда».

ПАГУТАРЫМ З РЭДАКТАРАМ РАЁННАЙ ГАЗЕТЫ

Рэдактару газ. „Каласнік Старобінішчыны“ т. Бароўскаму

У нумары 93 Вашай газеты за 29 ліпеня ёсць рад вельмі няўдалых, няграматных сказаў. Аб гэтых сказах мы і хочам сёння пагутарыць з Вамі.

У заметцы «Вартаўнікі, якія не здолілі ахоўваць ураджай» вы пішце:

«Другі вартаўнік Малаш Паўлюк ХВОРЫ НА РУКУ І НЕ КАЛІ не выпазіць з хаты».

«Хворы на руку» — такога літаратурнага выразу няма. Праўда, у нас ужываюць: «ён хворы на грып» і т. д., але вельмі рэдка пісаць «хворы на руку». Трэба было напісаць: «У другога вартаўніка боліла рука».

Няправільна напісана і «не калі», трэба было напісаць «ніколі».

У другой заметцы «У калгасе «З.І.І. раённы» псуецца ячмень» напісана:

«Чым іншым, як не кулацкай работай можна расцаніць той факт»...

А трэба было напісаць так: «Як інакш як не кулацкай работай можна назваць той факт...».

Або другі сказ у гэтай заметцы:

«Тое што ўраджай марна гіне на полі НЕ ПРЫБРАТЫМ НІ ЧУЦЬ не трывожыць праўленне».

Няма ў беларускай мовы слова «прыбраць». Ёсць слова «прыбраць». Але ў дадзеным выпадку і гэта слова не падыходзіць, бо ўраджай нельга прыбраць, а трэба было напісаць «не ўбраць». Трэба было, нарэшце, пісаць не «ні чуць», а «нічога».

Даіцячыя дзці ў напгасе «Чырвоны спецыяліст» 1-ай. Менскай МТС.

І далей у гэтай-жа заметцы пішацца «... які аб **ВЯДЗЕННІ ШТОДЗЕННАЙ** барацьбы са стратамі пры ўборцы зусім забыў».

(Падкрэслена ўсюды намі. Рэд. «Б.Д.»).

Слова «вядзенні» тут зусім лішняе. Ён бы было-б напісаць так: «які аб штодзённай барацьбе са стратамі зусім забыў».

«Высоцкі **САБАЦІРУЕ** сеназагатоўкі» Такі загалоўка даў вы над адной заметкай.

На-беларуску нельга пісаць «сабаціруе», «ігнарыруе», як у вас напісана, а трэба пісаць «сабатуе» «ігнаруе», «канстатуе» і т. д. (суфікс «ір» навіс выкладвацца з іншымі слоў).

Удумайцеся, тап. Бароўскі, у скал

«РК КП(б)Б павінна прыняць адпаведныя меры».

І вы самі ўспамінаеце, што гэты сказ няграматны. Райком (скарочана РК) — слова мужчынскага роду і таму трэба было напісаць «РК КП(б)Б павінен прыняць меры», а не «навінна».

І, нарэшце, аб слове «**АНТЫДЗЯРЖАУНІКІ**». (Заметка «Дзе адно антыдзяржаўніку»). Гэта слова інтуіцыя, выдуманна намі. Можна сказаць «антыдзяржаўны настрок», «антыдзяржаўны тэндэнцыя», але пэўна гаварыць «антыдзяржаўнік».

Трэба, тап. Бароўскі, уважлівей адносіцца да правкі газетнага матэрыяла.

Інспекцыя па лясцы напгасе «Чырвоны спецыяліст» аглядае ўраджай.

Н. Сырэц

ПІСЬМАМ РАБОЧЫХ І КАЛГАСНІКАЎ ЦЭНТРАЛЬНАЕ МЕСЦА Ў ГАЗЕЦЕ

Газеце з года ў год прыток пісьм рабочых і калгаснікаў у рэспубліканскі, раённы і фабрычна-заводскі друк. Зараз раённыя газеты БССР штодзённа і трываліваюць у сярэднім ад 10 да 20 больш пісьм.

Значна друкуюцца і тым, каго ўзначаліць гэты велізарны рост палітычнай актыўнасці нас, **акружыць кожнае пісьмо, кожную карэспандэнцыю рабочага і калгасніка сапраўднай большэвіцкай увагай.**

Газета павінна рабіцца шырокімі малямі рабочых і калгаснікаў.

«...**Давайце шырэй рабочым магчымасць пісаць у нашу газету, пісаць аб усім рашуча, пісаць як можна больш аб буднішнім сваім жыцці, інтарэсах і рабоце...**» пісаў В. І. Ленін у сваім вядомым пісьме да таварышоў.

«Зрабіць карэспандэнцыі рабселькораў асноўным матэрыялам нашых нізавых органаў друку», — так паставіў пытанне тав. **Постышэў** на абласным з'ездзе рабселькораў Харкаўшчыны.

Рашэнне ЦК КП(б)У аб рабоце рэспубліканскіх газет з рабселькораў і пісьмамі працоўных выкалада вядомым перадам у гэтай справе. Паасобныя газеты значна палепшылі сваё кіраўніцтва рабселькораў і работу з пісьмамі рабочых і калгаснікаў.

Але гэта толькі пачатак. Многія рэдактары раённых газет яшчэ і па сёнешні дзень не ўсвядомілі ўказанняў тав. **Постышэва** і ЦК КП(б)У.

На старонках некаторых раённых газет пісьмы рабочых і калгаснікаў выцясваюцца матэрыяламі работнікаў рэдакцый, рознымі афіцыйнымі цэркавымі, настановамі і т. д. Часта замест хуткага рэагавання пісьмы перасылаюць з аднаго месца ў другое і яны, нарэшце, губляюцца ў нетрах ведамственных канцылярыяў або ў архівах рэдакцый.

Возьмем, напрыклад, **жытківцкую райгазету** (рэдактар тав. **Дзятлоўскі**). У прагледжаных дзесяці нумарах можна

знайсці карэспандэнцыі каля 20 рабселькораў. А **жытківцкая** раённая газета яшчэ ў мінулым годзе, маючы 69 рабселькораў, атрымала 2.684 карэспандэнцыі (прыблізна па 7 карэспандэнцый у дзень). Зараз газета налічвае 120 рабселькораў. Прыток пісьм і карэспандэнцый таксама павялічыўся, але пісьмы адка напдаюць на старонкі газеты.

Аналагічна становіцца і ў **сіроцінскай** раёнай газеце. Дзе ў дзесяці нумарах газеты змешчаны матэрыялы толькі 15 рабселькораў.

Гэтыя факты красамоўна паказваюць, што ў рэдакцыях **жытківцкай** і **сіроцінскай** газет пісьмы рабочых і калгаснікаў не карыстаюцца ўвагай.

Некаторыя работнікі іжыццзя апраўдаць такое становішча невялікімі размерамі газеты.

Але не ў гэтым прычыны. Месца для пісьм працоўных і рабселькорскіх карэспандэнцый заўсёды знойдзецца, патрэба толькі ўмець і радыяльна выкарыстоўваць месца ў газеце.

Возьмем дзесяць нумароў **узденскай** раёнай газеты (рэдактар тав. **Сарэнзон**). Работнікі апарата рэдакцыі самі пішуць вялікія перадавыя і іншыя артыкулы, галікія фельетоны (часамі зусім няўдалыя і нікому непатрэбныя), а вось арганізацыя матэрыялы рабселькораў, ідэя магчымасць самім масам калгаснікаў больш пісаць у газету — рэдакцыя не мярцее.

Такі мялюнак і ў **чашніцкай** раёнай газеце (рэдактар тав. **Прахарэня**). Там нехта **Касцюковіч** — «спец» па ўсіх пытаннях. Амаль у кожным нумары газеты ёсць яго матэрыялы. Было-б значна лепш, каб газета змяшчала больш карэспандэнцый рабселькораў, больш пісьм працоўных.

Трэба пакончыць з такім становішчам. Пісьмы рабочых і калгаснікаў, матэрыялы рабселькораў павінны заняць сапраўды вядучае месца ў газеце.

Трэба таксама беспечыць бытрату і дзейнасць рэагавання.

Звычайна большую частку пясем пасылаюць для расследвання і рэагавання. Многія газеты робяць гэта механічна. Пашлюць і забудуць. Дзе пісьма астаецца невядомым.

Назобныя газеты (глуцкая, уздзенская, жлобінская) пасылалі заметкі пісьма ў калгас, аб якім ідзе гутарка, і відзе сігнальных лісткоў для рэагавання. Гэты метад выкарыстання карэспандэнцый з'яўляецца на сутнасці бюракратычнай спробай адмахнуцца ад сігналаў рабселькораў.

Далейшым дэсам «сігналага лістка» рэдакцыі, як правіла, не цікавяцца. І ў выніку на месцы «рэагуюць» так, як каму ўздумаецца, і карэспандэнцыя, ініцыятыва рабселькора трацяць сваё значэнне, не дасягаюць мэты. Падобныя

методы трэба неадкладна спыніць.

Ёсць яшчэ і такія «работнікі», якія селькораўскія заметкі скарыстоўваюць для сваіх уласных артыкулаў. Так, што перапісваюць факты, аб якіх наведамляюць рабселькоры, нават не ўспамінаючы аўтараў, і ставяць пад гэтымі артыкуламі свой подпіс. І з гэтым, з дазволу сказаць, метадам трэба пакончыць.

Рыхтуючыся да ўсебеларускага з'езда рабселькораў, друк БССР абавязані ранаўча ўзмацніць кіраўніцтва рабселькораў, сваю работу з пісьмамі рабочых і калгаснікаў.

Указанне тав. Кагановіча на пленуме камісіі партыйнага кантроля аб тым, што «рабочаму пісьму і заметцы павінна належаць цэнтральнае месца ў заводскай газеце», газетамі БССР і асабліва раённымі павінна быць поўнасьцю ажыццёўлена.

С. Шаірка

рэдактар насценгазеты калгаса «БЯЗБОЖНІК».

„ВЫ ВЕЛЬМІ МНОГА ПІШАЦЕ“

У калгасе «Бязбожнік» (Лёненскі раён) выходзіць чатыры насценгазеты: агульна-калгасная і тры брыгадныя. Вакол насценгазет згромадзіліся значныя групы селькораў з ліку лепшых ударнікоў калгаснікаў. На працягу двух апошніх год нашы селькоры выкарысталі дзесяткі класавы-парожых элементаў і іх шкодзілі калгасу, разбазарвалі калгасную маёмасць.

Насценгазета выйшла кулака **Брэмшмідта**, моўшала раней звыш 30 гектараў зямлі, які быў у 1932 годзе старшынёй калгаса. Гэтым быў вызрыт і выключан з калгаса і адзін **Казлоў** і іншы. Усе гэтыя варожыя нам людзі займалі ў калгасе адміністрацыйныя пасады і ледзь не пугілі ўсю гаспадарку на вецер.

Аднак ад чужакоў і шкоднікаў наш калгас не ачышчаў моўнасцю яшчэ і зграя. І нашы селькоры не аслабляюць сваёй пісьмасці ў барацьбе з імі. Але ў гэтай справе мы не прымянілі ніг раёнай дапамогі ад раёнай газеты і раённых устаноў. Вось некалькі прыкладаў.

Старшынёй рэвізійнай камісіі і класіфікатарам у калгасе зараз працуе

БУРЫ. Ён аказаўся не чыстым па руку. Вясною пры праверцы ў яго не хатіла 3,5 цэнцінера насеннага аўса. Гэты аўс Бурый проста ўцараў, маючы ключ ад снірна. Апрача таго Бурый разам з жонкай займаецца раскраваннем кармоў на калгаснай сінтэтакаварнай ферме.

Некалькі раз мы пісалі пра махінацыі Бурага ў насценгазете. Гэта не дапамагло. Тады мы сабралі ўвесь магістрат і накіравалі ў раённую газету «**ЛЕНІНСКІ СЦЯГ**». Думалі, раённая газета дапаможа нам пазбавіцца ад шкодніка і злодзея. Аднак нашы паззеі не збыліся. У рэдакцыі газеты «Ленінскі сцяг» паклаў гэту справу над суніцамі.

Другі факт. Вясною гэтага года селькор **Каралёў Пятро** выкрыў у брыгаднай насценгазете заядлага гультая Сафронава. Сафронаў стаў пагражаць Каралёву і неўзабаве збіў яго да непрытомнасці. Напісаў я і пра гэты выпадок заметку ў раённую газету. Прайшоў месяц, з райгазеты пра гэту справу ні слыху, ні духу. Пашоў я сам у рэдакцыю выспіць у чым справа. Аказалася, маю заметку былі згубілі ў на-

перах рэдакцыі і якраз к майму прыходу знайшлі. Намеснік адказнага рэдактара т. **ЛЕЙБІН** узяў заметку і кажа мне: «Бачыш, гэта справа не такая важная, трэба яе ўладзіць на месцы».

Перадалі справу аб нападзе на селькора райпракурору. Пракурор таксама палічыў, што справа «не такая важная» і ў сваю чаргу перадаў яе ў наш калгасны суд. Калгасны суд справу не разбіраў, бо па інструкцыі справы аб цкаванні селькораў павінны разглядацца толькі ў народным судзе.

Застаўшыся непакаранымі, зажымічкі самакрыткі і праследвальнікі селькораў яшчэ больш распіразліся. Зусім нядаўна падкулачнік **ЖЛУХЦЕНКА** сарваў насцовгазету першай брыгады. Ніхто нават і не думае аб прыцягненні гэтага антыграмадскага элемента да адказнасці. Не глядзячы на патрабаванне агульнага схода калгаснікаў брыгады, шраўлённа калгаса ад-

маўляецца разглядаць справу **ЖЛУХЦЕНКА**. Старшыня калгаса, член партыі **КАБАКОУ** сам прэнна адвасіцца да селькораў і прыкрывае зажыміччыкаў самакрыткі.

Яшчэ адну важную маю заметку замарынавала раённая газета. Пісаў я пра брыгадзіра **ЛАХВАЕНКА**, які разбальвае брыгаду і раскрадвае калгасны хлеб. Як і на дзесяткі іншых, і на гэту заметку адказу я не атрымаў. Пяршыў я яшчэ раз найсці ў рэдакцыю і высветліць, парэшыце, чаму марынуюцца мае заметкі. На маё запытанне загадчык сельгасаддзела рэдакцыі тав. **ГОРБАРАУ** адказаў: «Заметку пра брыгадзіра **Лахваенка** мы пакладлі ў архіў. Вы вельмі многа пішаце, не можам-жа мы ў газеце пісаць толькі пра адзін ваш калгас».

Вось як па-чыноўніцка адвасіцца рэдакцыя газеты «Ленінскі сцяг» да гадзінных спраў, якія ўзнімаюцца нашымі селькорамі.

АД РЕДАКЦИИ: Редакция журнала личишь неапушчальными факты рыноуника-бюракратычных адносін работнікаў газеты «Ленінскі сцяг» да раду важнейшых заметак і пісем селькора т. **ШАІРКА**. Асабліва абураючы факт злачыннай цяганіны і змазвання справы аб цкаванні і збойстве селькора т. **КАРАЛЁВА**. Редакцыя газеты «Ленінскі сцяг» не зразумела пэрытычнага значэння факта збоиства селькора, не ўзяла гэтай справы на прынцыповую вышыню, не ўзяла селькора пад сваю абарону. Гэтым самым раённая газета латурэе спробам класава-варожых элементаў зажымаць самакрытыку, латурэе праследванню рабселькораў.

Спадзяюся, што лёзненскі райком партыі не толькі прыме тэрміновыя меры па фактах, паведамляемых т. **Шаірка**, але зоймецца ў сувязі з гэтымі фактамі і праварнай усёй работы рэдакцыі сваёй газеты, асабліва работы з рабселькорамі.

ЗЗНЕМНІ

РАЗ, ДВА І ГАТОВА...

Паглядзіце комплект жыткавіцкай раёнай газеты «ПРЫМЕЖНЫ КОМУНАР».

Пачынаючы з 15 ліпеня вы не знайдзеце амаль ніводнага нумара гэтай газеты, дзе не было б артыкула, заметкі або рэйдавага матэрыяла за подпісам **М. Ястрэмскі**. А бывае, што ў адным нумары некалькі матэрыялаў гэтага аўтара, і ўсё з разных калгасаў, сельсоветаў.

Проста дзіву даешся, як гэта чалавек

спраўляецца кожны дзень бываць у новым месцы, пісаць карэспандэнцыі, прымаць удзел у рэйдах і адначасова пісаць перадавыя, артыкулы, правіць рабселькорскія заметкі, словам, рэдагаваць раённую газету, якая выходзіць праз дзень. Бо да 26 ліпеня «Прымежны комунар» выходзіў за подпісам: «Нам. адказнага рэдактара **ЯСТРЭМСКІ**».

Але калі больш уважліва прыгледзіцца да газеты і ўласных твораў, тав.

Йотрэмскага, то ўпаўнілася, што даўнага нічога няма, што ўся гэта работа робіцца па прынцыпу: цяп-ляп і гатова.

Ноччу з 13 на 14 ліпеня т. Йотрэмскі прымаў удзел у рэйдзе правяркі ахоўна-ўраджаю ў калгасах «Пролетарый», «Большэвік» і імя Будзёйнага. У выніку ў нумары «Прымежнага комунара» на 16 ліпеня з'явіўся вялікі матэрыял пра

Рыс. А. МАЛЕВІЧА.

Склад № 1 ціха драмаў...

поўстаронкі) рэйдавай брыгады: «Стой, хто ідзе?»

У гэтым-жа нумары змяшчалі другі з 100 радкоў артыкул т. Йотрэмскага: «Улічыць памылкі і дасягненні першага дня ўборкі ў калгасе «III Інтернацыянал». Калі меркаваць па стылю, то і перадаваў артыкул гэтага нумара «Іакуль» буў працягвацца самацек у сепальнічковых напісак тым-жа Йотрэмскім.

Ці даўна населя гэтага, што ў артыкуле «Стой, хто ідзе?» мы знаходзім такія скажы, як

«Гэтыя першыя сігналы аб вылазках класавых ворага **УПАРТА ПАТРАБУЮЦЬ** і павінны паслужыць урокам для **ДОБРАГА І УВАЖЛІВАГА УМАЦАВАННЯ І АДНОСІН** да работы па ахове калгаснай уласнасці».

(Падкрэслена намі:—Рэд. «Б. Д.»).

«Чаго «упарта патрабуюць» першыя сігналы? Як гэта сігналы могуць паслужыць урокам для «добрага і уважлівага ўмацавання» (чаго?!?—Рэд. «Б. Д.») і адносінаў, т. Йотрэмскі?

А чаго варты, напрыклад, такі сказ у гэтым-жа артыкуле:

«Рэд. партгэўнікоў, якіх на лесе і не засталі спячымі, ЯК ДРОУ ЗПН, СКЛАД № 1—быўшая царква ДСК і інш. Ціха драмелі і можна было па-

дышоўшы ціха рабіць што хочаш».

Па-першае, што гэта за «дроў ЗПН» на-другое, няўжо склады № 1, ДСК самі сябе вартуюць і «ціха драмелюць»?

Не, т. Йотрэмскі, вы зараз і самі не разбіраецеся ў тым, што напісалі.

А чытач нашай газеты—калгаснік, працоўны аднаасобнік — напэўна не зразумее такога скажу, як

«Перад комсамольскай арганізацыяй зараз стаіць задача, каб праз комсамольцаў, выхоўваючых іх саміх»...

(Артыкул М. Варабей «Узняць культурную работу ў перыяд уборачнай» ў гэтым-жа нумары газеты).

Не зразумее чытач, чаму гэта «іх саміх» выхоўваюць комсамольцы?

А вось і яшчэ адзін з «перлаў» уласнай творчасці. Йотрэмскага

«Кожная калгасніца жне асобна адна ад другой хто больш выжне? стаіць перад кожным з іх пытанне разгорнутага спаборніцтва».

(Артыкул «Улічыць памылкі і дасягненні першага дня ўборкі ў калгасе «III Інтернацыянал»).

Зразумелі што-небудзь? Мы нічога ў гэтай бязглуздацы не зразумелі.

ШТАМП І

ПРАДПІС

«Скончылі жніво ячменю».

«Жніўка яшчэ не адрамантавана».

«Рыгус па-купацку ігнаруе касу».

«Да сяўбы не падрыхтаваліся».

«За кулацкія дзеянні — пад суд».

«Зледзель не панараны».

«Цяплі разбазарваюцца».

Гэта загаловкі заmetaк у адной толькі старонка катмаліцкай, райта-«тні «КОМУНА» за 28 ліпеня.

Не будзем ужо гаварыць аб тым, што на старонцы—ні аднаго станоучага факта. (калі не лічыць 12-радкавую заметку «Скончылі жніво ячменю»), ні адной заметкі, якая-б перадавала пошыт работы на ўборцы.

Але паглядзіце, які штамп, трафарэт на ўсіх загаловках. Прыбяжылі вочам гэтыя загаловкі і ўжо не хочацца чытаць саміх заметак.

А ўсё-таму, што ні тав. ШОК (выкланая рэдакцыя «Звязды»), ні тав. КАГАН (адказны рэдактар «Комуны»), падпісаныя гэты нумар газеты, не жадалі папрацаваць над загаловкамі.

ЗАГАЛОЎКІ І „ШАПКІ“ З КАМЕНТАРЫЯМІ

„...ПРОСТЫ ЗАГАЛОВАК, БЯСПРЭЧНА, ЛЕПШ ЗА УСЁ“

(К. Маркс, Ф. Энгельс)

Пад усёй першай старонкай газеты «За большэвіцкія напгасы» (Ціроццкая МТЧ) 27 ліпеня «красуецца» такая шапка:

„Руйнуючы ўдар па „зьялёных“ кулацкіх настроях“

Вялікіх, сумных, кулацкіх і іншых настрояў. Але настрою не можа быць «зялёным» (таксама як і «мокрым»)

З матэрыялаў старонкі відаць, што рэдактар Ціроццкай палітэдзельскай газеты хацеў накіраваць удар па тых работніках, якія разважаюць, што жаць нічога не нара (моў, збожжа яшчэ зьялёнае) і дапускаюць перастойванне збожжа. Няўжо-ж для таго, каб выказаць гэту простую думку тав. Пугачову патрабаваць даваць шапку «рабуч».

„Чаму „Яўнайс Цэльш“ ганебна правальвае ўборку Ільну“

Гэтая «шапка» змешчана ў асвейскай рабінскай газеце «Ленінскі шлях» 28 ліпеня. Перад плаваш «Яўнайс Цэльш» не хапае слова «качгас» і гэта зрабіла шапку незразумелай і для больш, што большасць чытачоў асвейскай газеты не ведаюць гатынскай мовы. Не зважаючы на адным слове, тав. Шляфер, тав. дзе і гэта патрэбна.

Вышэй мы бачым прыклад шапкі на рабучым. Але ўсё гэта ўсё-гэта можна разгадаць. А вось напярэдавіце рэдакцыя загалоўкаў меткі патрубаваў у газеце «Металіст» (Віцебск) 27 ліпеня

„Акт ліста“, якія пачалі работу са спазненнем“.

Цікава, аб чым толькі думаў рэдактар «Металіста», друкуючы гэту бяскрыўдную шапку.

Крытыкуючы дрэнную работу аднаго сельсавета, «Калектывіст Расоншчыны» даў такі загалоўкаў над заметкай 27 ліпеня:

„Сельсовет спіць ў шапну“.

Калі рэдакцыя расонскай газеты і яе чытацкіх пабудаў на шляху пераймання пачатковых выразаў, якія яшчэ дзе-ні-дзе можна пачуць, то хутка на старонках «Калектывіста Расоншчыны» будзем чытаць такія загалоўкі: «Сельсовет працуе на вялікіх напгах», «Шапоўку ў калгасе не арганізавалі» і т. д. Памятайце, тав. Гурчонак, не ўсё гэта выразаў, што пачуецца на вуліцы, можна друкаваць у газеце.

Калі верыць пухавіцкай газеце «За напгасы», то ў Пухавічах алячынцы на дзіва свядомыя. Яны самі просяцца на лаву падсудных. Аб адным такім факце газета наведвае 2-га жніўня ў «шапцы»:

„Напскі і Крук просяцца на лаву падсудных“

Наўдзата «шапка», тт. Лаўнет і Панкратэў, што і гаварыць.

Чарыкаўская газета, «Соцыялістычная перамога» 28-га ліпеня парадавала сваіх чытачоў такім загалоўкам:

„Самацёк!“

Адзіны падатны бок гэтага загалоўка — хоць толькі тое, што ён кароткі. Што-ж

газета хацела выказаць гэтым загалоўкам: ці то радавалася яна самацёку, ці была абурана ім—астаецца сакрэтам рэд акцыі.

Працоўныя ўжо даўно пачалі забываць выдуманых папамі і капіталістамі «святых жыхароў неба». Веткаўская-ж рэсінная газета «За большэвіцкія тэмпы» налічыла патрэбным уваскрасіць памяць аб іх на сваіх старонках.

„Вінават не прарок Ілья а Ізмерг і Лапаценка“.

Такі загалолак надрукован ў веткаўскай газеце 29 ліпеня. Накінце ў якасці «прарокаў», тав. Длугашэўскі!

**

30 ліпеня чытачы пёзненюкай раённай газеты «Ленінскі сцяг» чыталі ў гэтых такіх загалолак:

„Глухаваты“ сельсовет“.

Відаць, самому рэдактару загалолак не спадабаўся і ён рашыў паслободзіць справе, узяўшы слова «глухаваты» ў двукоссі. Але двукоссі не ратуюць станю вішча: нятрапны загалолак, тав. Мінчук оў!

„Хвароба на лжэўдарніцтва“.

Гэта загалолак заметкі з газеты «Ста лінец» (Белэнергакамбінат) за 4 чэрвеня. Загалолак няўдалы. Атрымалася-ж так таму, што рэдакцыя «Сталінца» некрытычна падыхля да скарыстанні няправільнага народнага выразу

І, нарэшце, загалолак:

„Упарадачыць з раздачай супа парасятам“.

зместлены ў газеце «За соцыялістычную свінагадоўлю» (саўгас «Война», Магілёўскага раёна). Загалолак набудован няправільна і таму вышшаў такім грамаздакім. А ці не лепш было-б напісаць проста: «Упарадкаваць раздачу супа парасятам».

Трэба больш думаць перад тым, як здаваць загалолак у друк, таварышы!

ВІТРИНА БРАКУ

«ЗАВОДСКІ ПАРСЮК РАСКАЗАУ»

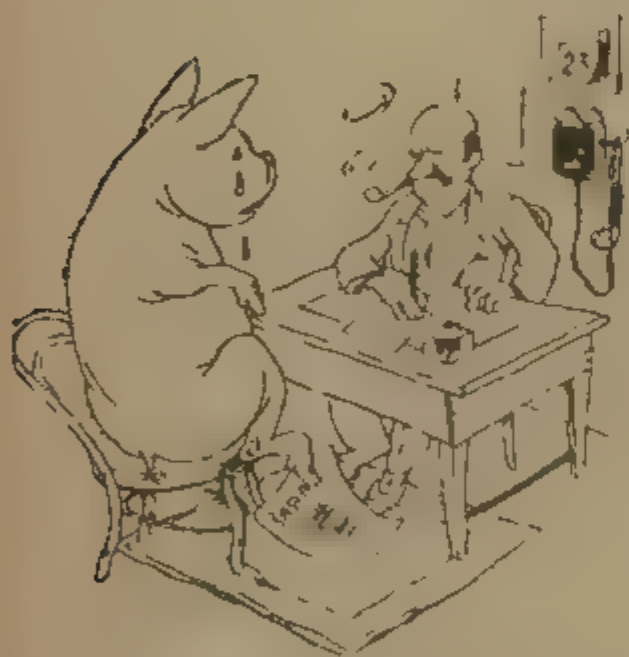
У свой час «Большэвіцкі друк» раска-
заў аб цяп-ляпкіных з рагачоўскай рэён-
най газеты, якія вынайшлі «цуды» — пад-
слухалі гутарку каняпель і запісалі іх
скаргу самому рэдактару «Комунара».

Шкада, што гэтай скаргі не чыталі ў
Крупках і, у прыватнасці, рэдактар ра-
ённай газеты тав. Лявоненка.

У гэтай «скарзе» яны ўбачылі-б по-
нае адлюстраванне сваіх уласных памы-
лак. 24 ліпеня крупская раённая газета
пазайздросціла, што «Добра жывецца
раскрасвальнікам на маслазаводзе» (такі
«баявы» агулавак брыгаднай заметкі). І
пазайздросціўшы, расказала, што:

«Заводскі парсюк не раз кажа, што
ў вочы не бачыць сыраватку, якая
прызначана для яго адкорму».

Рыс. А. МАЛЕВІЧА.

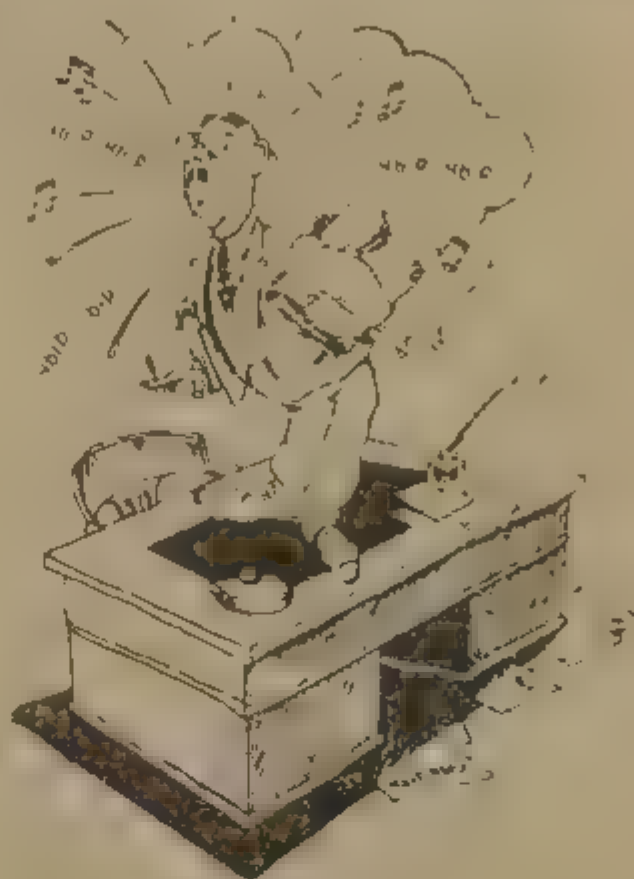

Ціўна, якой гэта мовай гаварыў за-
кінуты «парсючок», што брыгада так ді-
слоўна магла яго запісаць. Раім редак-
цыі залічыць гату небывалую яшчэ вы-
находку ў баланс сваіх «дасятнінняў»
на мовазнаўчым фронце, абвясціўшы
прав пэўны час усераённую «перакличку
заводскіх парсюкоў».

ЗАЧЫНКА

Паглядзіце ўважліва, т. БУРДО, на
мову другой старонкі вашай газеты

Рыс. А. МАЛЕВІЧА

«Чырвоны трактарыст» (Жлобін) за 20-е
ліпеня.

«Чыр. рошча», «Чыр. Окцябр», «Чыр.
гарадок», «Чыр. ніва», «Чыр. баец»,
«Чыр. сад», «Чыр. горкі», «Чыр. пар-
тызан», «Чыр. Карма», «Чыр. Зара».

Не мова, а суцэльнае чырыканне.

АБОЗЫ З ПЕСНЯМІ

Ці бачылі вы калі-небудзь абоз з пес-
нямі? Калі не, то раім вам з'ездзіць у
Крупскі раён, каб упэўніцца, што мо-
гуць быць не толькі чырвоныя абозы з
бульбай, арожжам, сенам і т. д., але і
з песнямі.

Паглядзіце № 87 аб'яднанай газеты
вызной рэдакцыі «Звязды» і крупскай
раённай газеты «Камуністычны шлях» за
31-е ліпеня. Там буйнымі літарамі надру-
кавана:

«Так, абоз з абозам з песнямі, з
гармошай сустракаюць напгасы і
працоўныя аднаасобнікі юбілей «Звя-
зды».

Ініцыятыва

* **Перапіску знатных людзей Савецкага Саюза, пачатую на ініцыятыву «Крестьянской газеты», арганізуе зараз і газета «Калгаснік Беларусі».** Гэта першыя ініцыятыўныя дэмакратычныя пачаткі калгаснага Савецкага Беларусі падобна праца друк воцым сваёй работы.

20 ліпеня газета змясціла пісьмо майстра механа-зборачнага цэха завода «Гомсельмаш» тав. Гаранскага калгаснаму брыгадзіру тав. Страху Пракопу, прамісловаму партсектарам МТС Наркамата БССР і рэдакцыяй «Вісільца». Тав. Гаранскі раскажа пра старонкі «Калгасніка Беларусі» аб метадах сваёй работы аб тым, як рос і аналізаваў тэхнічнае вытворчасці рабочых вадзельцаў буднішняга года БССР.

Рэдакцыя «Калгасніка Беларусі» арганізуе сустрэчу знатных людзей сацыялістычных фабрык з ударнікамі калгасных палёў.

* **Налышанцам—героям сацыялістычнага ільняводства, якія першымі ў расі завяршылі ўборку ільну—**дзякаваны і ўспаміны ільняводства. Ленінскі сцяг прывялі спецыяльны пумар. У артыкулах старшын сельсовета Настулюшка Сяргея і старшын калгаса Казлова газета расказае аб метадах ударнай работы калгаснага ільняводства. Ільняводства сельсовета.

Ільняводства ў гэтым годзе, — гэта рэч у прыватнасці райкома партыі ільняводства. Церабленне ільну на месцы раённай мінулага года, бо самааддана, на-геронску амагаюцца за доўгі райкома КП(б)Б «арыбцы» з ільняводства лепшым у БССР.

* **Мітынг-перапічку лепшых сельсоветаў прадаўжае чэрвеньская газета «Калгаснык».** Уключыўшыся ва ўсебеларус-

кі конкурс на лепшы сельсовет яшчэ ў маі месяцы, газета пачала сістэматычна змяшчаць аператыўныя падборкі і пачала старонкі аб рабоце культурных, фінансавых, дарожных, а зараз і сельска-гаспадарчых секцый сельсоветаў. Агляд фінансавых секцый значна дапамог партыйнай арганізацыі Чэрвеньскага выйшці ў раённы перапічку распрацаваць на выкананню фінансавых і рэспубліканскіх пачаткаў.

Агляд дарожных секцый, праведзены на старонках расійскай газеты ўзніў работу сельсоветаў, яшчэ Аўтадора, дарожных участкаў. За гэты час планавана дарожнага будаўніцтва Чэрвеньскі раённы сельсовет.

Зараз раённая газета ўключыла ў агляд усе сельска-гаспадарчыя і сельска-гаспадарчыя секцыі сельсоветаў.

* **Клічаўская партыйная арганізацыя разгортвае падрыхтоўку да 3-га ўсебеларускага з'езда рабселькораў.** Бюро Клічаўскага РК КП(б)Б, аб'явіла з 21 ліпеня пачаць работу пачатка сельска-гаспадарчага друку і прымацавала да кожнага сельсовета па 2 кіруючыя работнікі, якія абавязаны дапамагчы пачаткам газетам прапесці агляд. Агляд прапавіда падае зунгам барацьбы за паспяховое сканчэнне ўборкі ільну, зернавых і бульбы, з'яўшчаны ўсіх відаў загатоўкі і жыццязабавілі ў жыццязабавілі.

У верасні склікаецца раённым з'езд сельска-гаспадарча, які абмяркуе чарговую зачатку ільняводства друку і сельска-гаспадарча ў разгортванні жыццязабавілі і вынікі праверкі рэалізацыі па донёсах працоўных.

* **Арганізацыйны семінар для рабселькораў, працягнецца агляду пачаткага друку адначасна падрыхтоўку да 3-га ўсебеларускага з'езда рабселькораў пачатку раёна Беларуска-кампіната «Сталінец»** Партком камбіната склікае з'езд рабселькораў.

і прэміруе лепшых ударнікаў-актыўных удзельнікаў нізавога друку.

* **«Вопыт Асмолаўскага і даглядчыцы цялят Уткінай—за ўсе калгасныя фермы».** Пад такім апилагам клімавіцкая раённая газета **«Комуна»** дае старонку з паказам лепшага вопыта работы калгасных ферм раёна. У старонцы выступае загадчык конагаспаўчэй фермы калгаса **«Палітадзелец»** тав. Асмалоўскі, якога за ўзорную работу Наркамзём СССР праміраваў 300 руб. Тав. Асмалоўскі расказвае аб сваіх «лепшых конях у раёне», аб правільным іх доглядзе, пашпартызіні, добрай пашы. Загадчык свінагаспаўчэй фермы калгаса **«III Інтернацыянал»** расказаў праз старонкі раённай газеты аб тым, як ударніцы-свінаркі змагаюцца за поўнае захаванне прыплоду.

* **Выязную рэдакцыю ў Хутарскі сельсовет** накіравала чэрвеньская раённая газета **«Напентывіст»**. Работнікі выязной рэдакцыі дапамагаюць рэдкалегіям нізавых газет і селькорам рыхтавацца да 3-га ўсебеларускага з'езда рабселькораў. Своечасовае і высока якаснае завяршэнне ўборкі і хлебапаставак, узорнае выкананне селькорамі сваіх вытворчых заданняў—вось задачы, за выкананне якіх зарадзана змагаюцца селькоры Чэрвеньшчыны.

Выязная рэдакцыя арганізуе ў Хутарскім сельсавеце **семінар для селькораў**. Займацца ў семінары будуць селькоры ўсяго сельсавета.

* **Лепшыя селькоры-ударнікі Чырвонаспабодскага раёна** Іванейчык Васіль, Амяльковіч Владзімір, Рамашка Ігнат, Шадрок Владзімір, Наўмовіч Аляксей, Драбень Майсей, Бурмак Мікалай, Клянко Віктар і Ганчар Алесь праміраваны на 2-ім раённым злёце рабселькораў. Тав. Іванейчык, як лепшы селькор і рэдактар калгаснай насяценгазеты, пасылаецца на вучобу ў Магілёўскі газетны тэхнікум.

* **«Комуністычны шлях»**—крупская раённая газета—уключае ў актыўную работу ў нізавым калгасным друку ўсіх студэнтаў, якія прыехалі на летні адпачынак у раён. На гэтую пытанню рэдакцыя праводзіць спецыяльную нараду з удзелам усіх прыехаўшых у раён студэнтаў.

* **Убіраць хутка і без страт!** Слуцкая раённая газета **«Ленінскі шлях»**, правяршышы якасць уборкі, выявіла вялікія страты ўраджаю. У калгасе **«КІМ»**, Амговіцкага сельсавета, страты ўраджаю даходзілі да двух цэнтнераў на гектар. Вільготнасць эдаванага дзяржавы зярна дасягала ў асобных калгасах 19 проц.

Выкрыўшы гэтыя факты, рэдакцыя ў апэратыўным парадку накіроўвае ў калгасы друкаваную тэлеграму-малаўку. Пад баявым заклікам **«Убіраць хутка і без страт»** газета расказала аб канкрэтных зрыўчыках уборкі, паказала на бульняныя страты ўраджаю пры ўборцы, выявіла рад канкрэтных недахопаў у выкананні плана хлебапаставак.

* **Усебеларускае спаборніцтва рабселькораў** у адзнаку падрыхтоўкі да 3-га ўсебеларускага з'езда рабселькораў прызначаюць аб'явіць рабкоры-ударнікі ізотаўчэй фабрыкі **«Пролетарская перамога»**. У змешчаным у газеце **«Рабочий»** пісьме рабкоры выклікаюць на соцыялістычнае спаборніцтва рабкораў і нізавы фабрычны друк запалкавых фабрык БССР.

Газета **«Рабочий»** прысвечвае падрыхтоўцы да 3-га ўсебеларускага з'езда спецыяльную старонку.

* **«Калгаснік на варце»**—меліцкая раённая газета мабілізуе селькораў на падрыхтоўку да ўсебеларускага з'езда рабселькораў. 31-га ліпеня газета змясціла спецыяльную старонку з матэрыяламі падрыхтоўкі да ўсебеларускага з'езда. Яе асноўны ласунг: **«За права ўдзелу ва ўсебеларускім злёце рабселькораў павінен змагацца кожны ўдзельнік большэвіцкага друку»**.

* **«Трыбуну парторга»** прадаўжае друкаваць на сваіх старонках барысаўская раённая газета **«Большэвік Барысаўшчыны»**. Праз гэту трыбуну парторгі асобных прадпрыемстваў абменьваюцца вопытам свайго партыйна-масавай работы.

* **Раённую пераклічку вяртаўнікоў калгаснага ўраджаю** праводзіць на сваіх старонках рагачоўская раённая газета **«Комунар»**.

ШТО НОВАГА

Палітаддзельскі
друку

* **«Ударнік»**—газета палітаддзела Жлобінскага аддзялення Заходніх чыгунк—друкуе пастанову палітаддзела чыгункі аб перавыбарах засмечанага класара-варожымі элементамі рэдкалегіі насценгазеты станцыі Гарочыцы. Насценную газету гэтай станцыі ўзачальваў Кучынскі і Дронін, якія не толькі не падавалі прыкладу ў рабоце, а самі грубы парушлі працоўную дысцыпліну, не выконвалі дадзена ім даручэнняў, цкавалі лепшага стрэлачніка дарогі, дэмабілізаванага чырвонаармейца Трошкі.

У перадавым артыкуле спецыяльнага нумара, прысвечанага гэтай справе, палітаддзельская газета зааправаўвае ўвагу на ўзмацненні штодзённага партыйнага кіраўніцтва нязавым друкам, на разгортванні самакрытыкі і палітычнай якасці ўсёй работы нязавых газет чыгункі.

* **Мяцнеюць рады баявых змагароў за большэвіцкія калгасы**—расце сетка палітаддзельскіх газет Савецкай Беларусі. 21 ліпеня вышаў першы нумар новай газеты палітаддзела 2-й Лёзненскай МТС **«Калгасны ўдарнік»**, 23 ліпеня пачала выходзіць новая палітаддзельская газета Буда-Кашалёўскай МТС — **«Сцяг Леніна»**.

* **«За большэвіцкія калгасы»**—газета палітаддзела Рагачоўскай МТС друкуе агляда-паказ узорнай работы насценгазеты 2-й брыгады калгаса імя Молатана. Насценгазета па-баявому змагаецца за хутчайшую і без страт уборку, за своєчасовы разлік з дзяржавай па хлебнастаўках. Яшчэ 28 чэрвеня газета зварнулася да калгаснікаў з заклікам: «Пагода залатая—не траціць ні мінуты». Выпуск апэратыўных нумароў па касьбе, а зараз і па жніве, правядзенне рэйдаў, разгортванне соцыялістычнага спаборніцтва «брыгадзе—вось важнейшыя паказальнікі правядзення работы брыгаднай насценгазетай «За большэвіцкі ўраджай».

* **«Юны ланінец»**—новую друкаваную газету для дзяцей—пачаў выдаваць па-

літаддзел Аршанскай МТС. 26-га ліпеня вышаў другі нумар «Юнага ланінца». У невялічкіх апэратыўных надборках, згрупаваных з пісем саміх дзяцей, газета набліжае калгасную дзетвару на выкананне трох важнейшых вадач сённяшняга

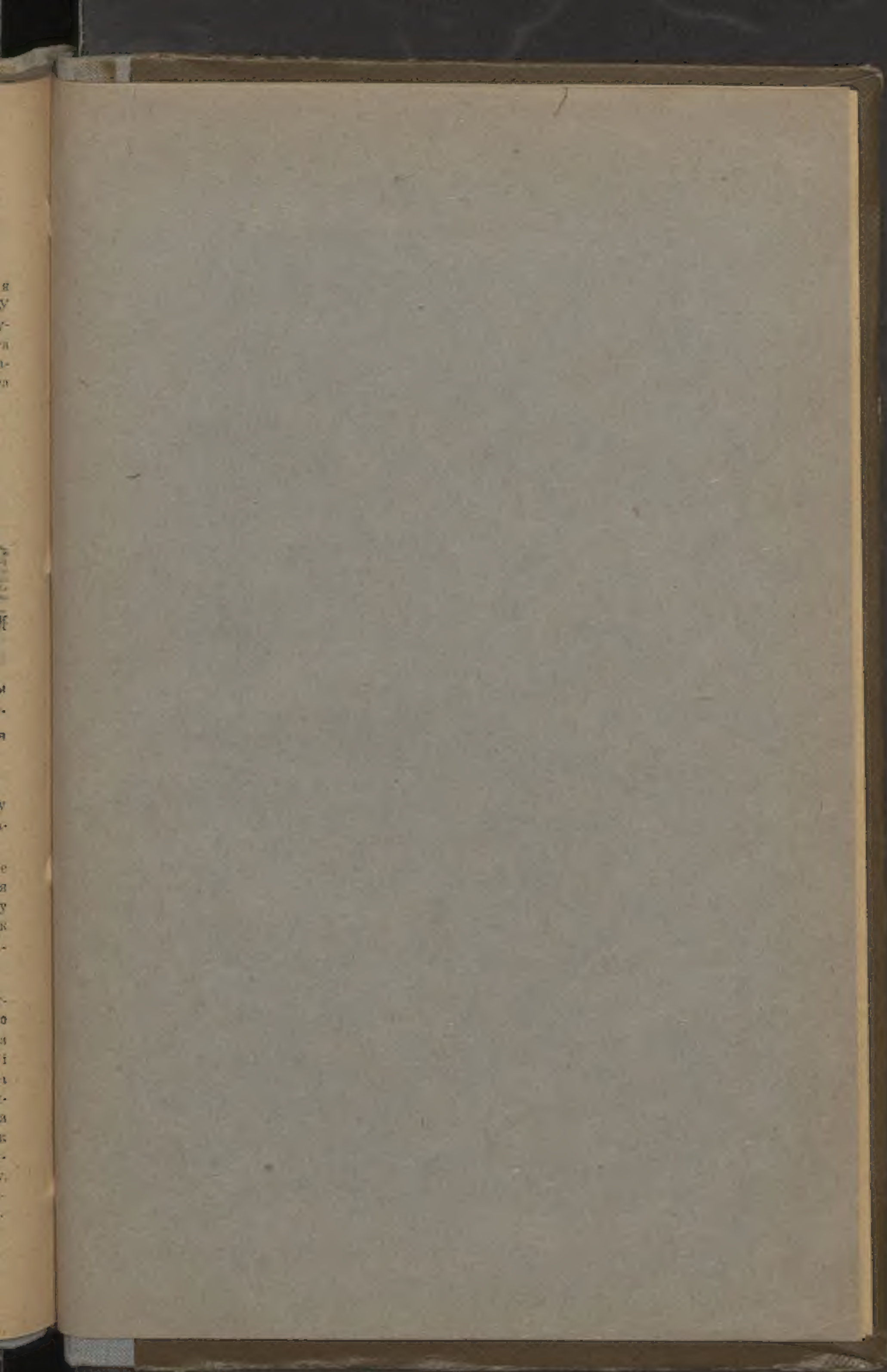

Яшчэ 2 новыя палітаддзельскія газеты БССР — **«Сцяг Леніна»** (Буда-Кашалёўская МТС) і **«Калгасны ўдарнік»** (2-я Лёзненская МТС).

дня: па збор каласоў, па падрыхтоўку да навучальнага года і шэфства над маладняком.

Газета жыва падхапіла і папулярнае ініцыятыву дзяцей калгаса «Парыжская комуна», якія арганізавалі збор і сушку па корм маладняку вялікіх галінак арэшніку, асініку, бярозніку і малініку.

* **«Па ланініскім шляху»**—газета палітаддзела Лёгойскай МТС—друкуе пісьмо рэдактароў насценгазет калгаса імя Карла Маркса, якія выклікаюць усе рэдкалегіі і селькораў раёна па соцапаборніцтва па ўборцы і хлебнастаўках. Рэдактары брыгадных насценгазет калгаса імя Карла Маркса абавязаліся праа нязавы друк правярыць выкананне калгаснікамі ўзятых абавязанняў па спаборніцтве, правесці рэйд праверкі барацьбы са стратамі, арганізаваць з селькораў пасты і дасеры па ахове ўраджаю.

808

Цана 50 коп.

